

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: filologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu

Data przeprowadzenia wizytacji: 18-19 listopada 2020 rok

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	16
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	37
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	51
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	56
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	62
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	64
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	66
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	69
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	73
5. Załączniki:	77
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	77

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca dr hab. Ariadna Strugińska - członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Maria Jodłowiec – ekspert PKA
2. dr hab. Ewa Kujawska-Lis – ekspert PKA
3. Beata Opala – członek PKA
4. Jakub Bator – ekspert PKA ds. studenckich
5. Amadeusz Przezpolewski – sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia prowadzonym w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. Wszczęcie postępowania nastąpiło w roku akademickim 2019/2020. Zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej ocena została przeprowadzona zdalnie. PKA po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia wizytacja miała miejsce w dniach 9-10 stycznia 2014 roku. Uchwałą nr 228/2014 z 8 maja 2014 roku Prezydium PKA wydała dla kierunku ocenę pozytywną.

Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego PKA z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Wizytacja odbyła się w dniach 18-19 listopada 2020 roku w formie zdalnej. Zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej odbył wszystkie przewidziane w harmonogramie spotkania, przeprowadził hospitację zajęć dydaktycznych, jak też dokonał oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych. Podczas wizytacji odbyła się zdalna wizytacja bazy dydaktycznej w formie tzw. wirtualnego spaceru. Podczas spotkania podsumowującego zespół oceniający przekazał Władzom Uczelni informacje dotyczące dalszych etapów postępowania oceniającego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo – 91%ECTS literaturoznawstwo – 9%ECTS	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/183-188 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	trzy miesiące – 300 godzin/12 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność filologia angielska specjalizacja nauczycielska specjalizacja tłumaczeniowa z elementami języka biznesu specjalizacja język angielski w hotelarstwie i turystyce	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	30	70
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	3450	2890-2940
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	115	93-98
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	100	101-107 lub 94 (sprzeczności w dokumentacji)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	60	64-69

Nazwa kierunku studiów	filologia	
------------------------	-----------	--

Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo – 86.5%ECTS literaturoznawstwo – 7.5%ECTS nauki o komunikacji społecznej i mediach – 6%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	3 semestry/120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	trzy miesiące – 300 godzin/12 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność filologia angielska specjalizacja nauczycielska specjalizacja tłumaczeniowa z elementami języka biznesu specjalizacja język angielski w hotelarstwie i turystyce	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	26
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	-	875-895
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	-	47
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	-	78
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	-	54

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku filologia, profil praktyczny, zakłada przygotowanie absolwentów posługujących się językiem angielskim na poziomie C1 ESOKJ po ukończeniu studiów pierwszego stopnia i C2 ESOKJ po studiach drugiego stopnia, do funkcjonowania na międzynarodowym i krajowym rynku pracy w ramach sektorów edukacji i przedsiębiorczości. Kształcenie ma służyć rozwijaniu szerokich kompetencji językowych oraz wiedzy z zakresu językoznawstwa, literatury, historii i kultury krajów anglojęzycznych. Na studiach obu poziomów wysokie kompetencje językowe mają być wzbogacone o wiedzę z zakresu psychologii, pedagogiki i metodyki nauczania języka obcego w obszarze przygotowania studentów do wykonywania zawodu nauczyciela lub o wiedzę i umiejętności przekładoznawcze w ramach specjalności tłumaczeniowej z elementami języka biznesu. Na studiach drugiego stopnia w ofercie znajduje się też specjalizacja język angielski w hotelarstwie i turystyce, obejmująca wiedzę na temat zarządzania, public relations i funkcjonowania przedsiębiorstwa. Uczelnia przedstawiła też dodatkowo plan specjalności język angielski w hotelarstwie i turystyce w ramach studiów pierwszego stopnia. Oznacza to, że w ramach kierunku filologia w ofercie programowej znajdują się trzy specjalności: nauczycielska, tłumaczeniowa z elementami języka biznesu i język angielski w hotelarstwie i turystyce, symetrycznie na studiach obu poziomów. Zatem należy stwierdzić, że w założeniu koncepcja kształcenia ukierunkowana jest na wyposażenie absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne potrzebne filologom-anglistom na rynku pracy.

Zgodnie z informacjami dla kandydatów zamieszczonymi na stronie internetowej Uczelni, absolwenci studiów pierwszego stopnia mają być przygotowywani do pracy:

- w firmach i instytucjach publicznych (np. w działach współpracy z zagranicą),
- w charakterze tłumacza,
- w charakterze lektora j. angielskiego,
- w instytucjach i organizacjach międzynarodowych,
- w biurach podróży,
- w agencjach pracy,

zaś absolwenci studiów drugiego stopnia mogą prowadzić samodzielną działalność gospodarczą lub znaleźć zatrudnienie:

- jako nauczyciel języka angielskiego na wszystkich etapach edukacji,
- w branży turystycznej: w hotelach, biurach podróży oraz agencjach turystycznych,
- w urzędach oraz instytucjach kulturalnych,
- we wszystkich firmach, w których wymagana jest zaawansowana znajomość języka angielskiego,
- w biurach tłumaczeń; w firmach i instytucjach publicznych (np. w działach współpracy z zagranicą).

Są to wykazy mało precyzyjne i uderzająco zbieżne, które nie wskazują na znaczne poszerzenie wachlarza możliwości zatrudnienia dla absolwentów ze stopniem magistra. Katalog zawodów

dostępny dla absolwentów specjalności tłumaczeniowej z elementami biznesu (na obu poziomach studiów) jest również niedookreślony, gdyż wskazuje że absolwent przygotowany jest do wykonywania zawodu tłumacza i pracy „w biurach tłumaczeń, w ośrodkach [sic!] masowego przekazu, (radio, TV, prasa, Internet), w redakcjach czasopism i instytucjach kulturalnych, szczególnie tych wymagających zaawansowanej znajomości języka angielskiego” oraz do „prowadzenia działalności w sferze zarządzania i marketingu”. Zespół oceniający rekomenduje wyraźne wskazanie w koncepcji kształcenia zamkniętego wykazu zawodów, do wykonywania których przygotowuje kierunek. W zakresie kształcenia nauczycieli, koncepcja zakłada rozwój wiedzy i umiejętności w sposób kompleksowy, obejmujący swym zakresem zarówno szkołę podstawową, jak i ponadpodstawową.

W zakresie drugiego języka obcego (do wyboru j. niemiecki, rosyjski i hiszpański), student ma osiągnąć poziom biegłości B2, zgodnie z informacją zamieszczoną w sylabusach.

Koncepcja kształcenia wyraźnie ukierunkowana na umiejętności komunikacyjne w języku angielskim w połączeniu z wiedzą o języku i literaturze oraz kulturze krajów angielskiego obszaru językowego, powiązaną z podnoszeniem świadomości studentów co do dynamizmu zmian w rzeczywistości społecznej i gospodarczej, wagi uczenia się przez całe życie i roli ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji, nie jest specyficzna dla praktycznego charakteru kształcenia na kierunku filologia. Brak w niej jednoznacznego określenia konkretnych umiejętności i kompetencji zawodowych, które pomogłyby z jednej strony (przyszłym) studentom, a z drugiej (potencjalnym) pracodawcom ustalić, czy są one zgodne z ich oczekiwaniami i wymaganiami, w kontekście potrzeb rynku pracy.

Cele kształcenia, scharakteryzowane przez Uczelnię jako wieloaspektowe i zorientowane na przygotowanie absolwenta do stawiania czoła wyzwaniom nowoczesnego rynku pracy oraz adaptacji do zmiennych warunków społeczno-gospodarczych, które mają być podporządkowane kształtowaniu twórczych osobowości studentów i „rozwijaniu ich horyzontów intelektualnych w duchu ogólnohumanistycznych wartości” są bardzo mało wyraziste. Tego typu cele ramowe są właściwe dla większości kierunków humanistycznych, zatem nie spełniają warunku specyficzności. Widać tu dobitnie, że generyczna koncepcja kształcenia (opisana powyżej), obejmująca niesprecyzowany odpowiednio wykaz zawodów, do których kierunek ma przygotowywać, rzutuje negatywnie na adekwatne zdefiniowanie celów kształcenia, niedopracowanych jak chodzi o swoistość i specyfikę kierunku.

Mimo wskazanych powyżej niedociągnięć, koncepcja kształcenia jest zgodna z misją Uczelni, która stawia na „transfer wiedzy do praktyki” i „przygotowywanie wysoko wykwalifikowanych kadr do wykonywania zadań menedżerskich, teoretycznych i usługowych, w szczególności na rzecz lokalnego środowiska społeczno-gospodarczego”. Praktyczny profil kształcenia z założenia opiera się na związkach nauki z praktyką, wpisuje się zatem w strategię Wyższej Szkoły Humanitas. Ogólne cele kierunku są zbieżne ze statutowymi celami Uczelni, związanymi z kształceniem studentów, a dbałość o jakość kształcenia, m.in. przez dobór odpowiedniej kadry, odpowiada polityce jakości Uczelni.

Koncepcja kształcenia odnosi się do językoznawstwa (wskazanego jako dyscyplina wiodąca) i literaturoznawstwa, czyli dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany. Są to dyscypliny naukowe w naturalny sposób przynależne kierunkom filologicznym, z definicji obejmującym badania nad językiem i literaturą jakiegoś narodu. Efekty uczenia się powiązane z językoznawstwem stanowią

91% wszystkich pkt. ECTS wymaganych do ukończenia studiów pierwszego stopnia oraz 86,5% pkt. ECTS wymaganych do ukończenia studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku. Literaturoznawstwu przypisano odpowiednio 9% i 7,5% pkt. ECTS na każdym z poziomów studiów, przy czym dodatkowo na studiach II stopnia, wskazano nauki o komunikacji społecznej i mediach jako trzecią dyscyplinę, w ramach której uzyskiwanych jest 6% pkt. ECTS. Dyscyplina ta nie stanowi jednego z zasadniczych elementów, na których konstruowana jest koncepcja kształcenia, a zajęcia z dziedziny nauk społecznych, do której należą nauki o komunikacji społecznej i mediach, mają charakter subsydiarny dla kierunku. Zespół oceniający rekomenduje zatem korektę i usunięcie dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach z grona dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany.

Na poziomie postulatycznym, koncepcja kształcenia akcentuje przygotowanie absolwenta do podnoszenia kwalifikacji przez całe życie i rozwijania własnych umiejętności, w tym wykorzystywania w kontekstach zawodowych, zarówno tłumaczy jak i nauczycieli, zdobyczy technologii informacyjnych.

Tworzenie i systematyczna aktualizacja procesu kształcenia we współpracy z przedstawicielami lokalnego środowiska biznesowego, w tym członkami Rady Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym jest przejawem „zdolności do adaptacji na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy”, uwypuklonej w misji Uczelni. Świadczy też o tym, że Uczelnia dba o dopasowywanie oferty edukacyjnej do wymogów regionalnego i globalnego rynku pracy. Oferowane na kierunku specjalności powstały w wyniku analizy wymagań regionalnego rynku pracy oraz potrzeb i sugestii interesariuszy zewnętrznych, co podkreślili przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego podczas spotkania z zespołem oceniającym. Jak wskazano, konsultacje merytoryczne w ramach wspomnianej Rady Konsultacyjnej dotyczyły kwestii ogólnych raczej niż szczegółowych celów kształcenia. Ze względu na to, że konsultacje na etapie opracowywania programów nie są wystarczające i odpowiednio skuteczne, zespół oceniający rekomenduje włączenie celów kształcenia i efektów uczenia się do systematycznej oceny przez Radę Konsultacyjną.

Choć w raporcie samooceny wskazano, iż w tworzeniu programów studiów uczestniczą również interesariusze wewnętrzni, nie zostało to jednak potwierdzone w rozmowie z nauczycielami akademickimi: przekazane informacje świadczą o tym, że mają oni wpływ wyłącznie na kształt sylabusów przedmiotowych, a żadna z osób obecnych na spotkaniu nie miała okazji na opiniowanie programów i nie była proszona o uwagi na ich temat. Podobna sytuacja dotyczy studentów: chociaż dokument określający procedury działania Uczelnianego zespołu ds. jakości kształcenia wskazuje, iż jako członkowie Senatu studenci opiniują i zatwierdzają programy studiów, nie zostało to potwierdzone w rozmowie zespołu oceniającego ze studentami. Zespół oceniający rekomenduje czynne i zakrojone na większą skalę włączanie kadry dydaktycznej i studentów do opiniowania programów studiów wraz z zestawem efektów uczenia się.

Efekty uczenia się należy uznać za zgodne z generyczną koncepcją kształcenia i z przyjętymi ramowymi celami dydaktycznymi określonymi dla kierunku, bez względu na zastrzeżenia co do tych ostatnich. Efekty te mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany. Natomiast nie odpowiadają one praktycznemu profilowi studiów, a ich powiązanie z Polską Ramą Kwalifikacji na poziomie 6 budzi zastrzeżenia. Chociaż każdy z efektów odnosi się do pewnego aspektu kompetencji filologa-anglisty, nie są one wystarczająco specyficzne (o czym bardziej szczegółowo poniżej), nie uwypuklają aplikacji wiedzy i nie odnoszą się do umiejętności i kompetencji bezpośrednio potrzebnych

na rynku pracy (co zostanie rozwinięte w dalszej części tej oceny), a na dodatek, zaprezentowany zestaw efektów uczenia się nie stanowi katalogu adekwatnie portretującego pożądaną sylwetkę absolwenta kierunku.

Pierwszy istotny problem, który widać już przy przeglądzie zestawu efektów dla studiów pierwszego stopnia polega na tym, że w wykazie efektów kierunkowych zamieszczono również efekty uczenia się odnoszące się do konkretnych specjalności, a przecież nie dotyczą one wszystkich studentów lecz tylko tych, którzy daną specjalność wybrali: w oczywisty sposób np. efekty KW_03 „zna, w stopniu zaawansowanym strukturę i funkcje systemu edukacji; cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie różnych instytucji edukacyjnych”, KW_06 „zna, w stopniu zaawansowanym i potrafi krytycznie omówić podstawowe teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania języków obcych, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów” i KW_17 „ma zaawansowaną wiedzę o metodach i narzędziach potrzebnych do pozyskiwania danych dotyczących odbiorców procesu dydaktycznego w tym również o technikach pozwalających na ocenę i diagnozowanie ich potrzeb w tym procesie są istotne w kształceniu nauczycieli”, zaś KW_05 „zna, w stopniu zaawansowanym przepisy prawa odnoszącego się do instytucji związanych z działalnością zawodową, w szczególności prawa autorskiego, i związane z zarządzaniem własnością intelektualną, zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, a także podstaw prawa turystycznego”, KW_10 „posiada zaawansowaną wiedzę na temat skutecznych mechanizmów marketingowych, ma elementarne informacje na temat zarządzania, reklamy i public relations, podstaw ekonomii, rozumie elementarne zasady funkcjonowania przedsiębiorstw w tym przedsiębiorstw turystycznych” i KW_11 „zna i potrafi scharakteryzować techniki i strategie tłumaczeniowe specyficzne dla różnych branż; jest świadomy znaczenia i wykorzystania translacji we współczesnym świecie” ewidentnie dotyczą specjalności język angielski w hotelarstwie i turystyce. Włączanie efektów dotyczących różnych specjalności dotyczy również efektów odnoszących się do umiejętności, co ilustrują na poziomie studiów pierwszego stopnia: KU_07 „potrafi wykorzystywać podstawową [sic!] wiedzę teoretyczną z zakresu lingwistyki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów w działalności zawodowej: dydaktycznej i translatorskiej” i KU_09 „potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności zawodowej tłumacza i nauczyciela języka angielskiego”, zaś na poziomie studiów drugiego stopnia: KU_06 „potrafi ocenić przydatność typowych metod, strategii, technik i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności translatorskiej i komunikologicznej” i KU_08 „potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu lingwistyki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów w działalności zawodowej: translatorskiej, komunikologicznej, marketingowej”.

Do praktycznego profilu kształcenia na pewno nie przystają takie efekty, jak KW_08 „ma zaawansowaną wiedzę z zakresu językoznawstwa antropologicznego, zna teorie dotyczące pochodzenia i ewolucji języka oraz najnowsze informacje z zakresu wpływu technologii na komunikację językową (Computer Mediated Communication)”, czy KW_09 „ma zaawansowaną wiedzę o szerokiej gamie metod i technik badawczych; zna i stosuje na poziomie elementarnym terminologię z zakresu studiowanej dyscypliny”, przewidziane dla studiów pierwszego stopnia. W kontekście pierwszego z wymienionych efektów warto dodać, że w powyższym raporcie z roku 2014, właśnie ten efekt został zakwestionowany jako odnoszący się do wiedzy z zakresu językoznawstwa antropologicznego,

zatem zbyt wąski, aby znaleźć się w katalogu efektów kierunkowych. Co więcej, na liście działań korygujących podjętych przez Uczelnię w następstwie wizytacji, modyfikację tego efektu i usunięcie newralgicznego terminu wymieniono na pierwszym miejscu. Jeśli chodzi o drugi z zacytowanych powyżej efektów, należy wskazać, że jest wadliwy nie tylko ze względu na uwypuklenie znajomości szerokiego wachlarza metod badawczych, co wykracza poza zakres wiedzy oczekiwanej od absolwentów na studiach o profilu praktycznym, ale też z tego powodu, że powiela częściowo zakres efektu KW_07 „zna, w stopniu zaawansowanym i stosuje elementarną terminologię używaną w lingwistyce stosowanej i literaturoznawstwie i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych i obszarów działalności zawodowej”. Obydwa te efekty są też wadliwe ze względu na brak specyficzności (o czym poniżej). Efekty kierunkowe typowe dla kształcenia ogólnoakademickiego i niewłaściwe dla profilu praktycznego znajdują się też w katalogu efektów zakładanych dla studiów drugiego stopnia, przykładowo: KW_06 „zna w stopniu rozszerzonym i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych tekstów właściwych dla tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa” (nb. literaturoznawstwo wymieniono tu na pierwszym miejscu), KW_07 „ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dyscyplin filologicznych z innymi dyscyplinami z dziedziny nauk humanistycznych, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych” i KW_08 „ma szczegółową wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych z dziedziny filologii”. W wykazie efektów kierunkowych na studiach drugiego stopnia też znalazły się te odnoszące się do poszczególnych specjalności, np. KW_09 „zna w stopniu pogłębionym i posługuje się podstawową terminologią z zakresu zarządzania i komunikacji społecznej, w tym marketingu i public relations”, KW_10 „posiada uporządkowaną wiedzę na temat skutecznych mechanizmów marketingowych, ma pogłębione informacje na temat zarządzania, reklamy i public relations, rozumie zaawansowane zasady funkcjonowania przedsiębiorstw”.

Kierunkowe efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z charakterystykami drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia i na poziomie 7. w odniesieniu do studiów drugiego stopnia. W zakresie kategorii „Zakres i głębina - kompletność perspektywy poznawczej i zależności” wiedzy, zgodnie z P6S_WG PRK, dla profilu praktycznego efekty mają obejmować również praktyczne zastosowania wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. W wykazie efektów uczenia się dla kierunku filologia, uwzględnienie tej charakterystyki sprowadza się do zaledwie jednego efektu, tj. KW_07. Jest on sformułowany w sposób bardzo ogólnikowy: „zna, w stopniu zaawansowanym i stosuje elementarną terminologię używaną w lingwistyce stosowanej i literaturoznawstwie i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych i obszarów działalności zawodowej”, wymienia „elementarną terminologię” (typową dla kwalifikacji na poziomie 5) i co najważniejsze, pomija adekwatną aplikację wiedzy w kontekście zawodów, do których przygotowują studia na kierunku, odwołując się jedynie do tego, że absolwent ma znać/rozumieć „zastosowania wiedzy w obszarach działalności zawodowej” (co samo w sobie jest mało precyzyjne, zatem trudne w weryfikacji, o czym więcej poniżej). W obrębie kategorii „Kontekst – uwarunkowania, skutki” P6S_WK i P7S_WK całkowicie pominięto aspekt „rozumienia fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji” w katalogach efektów dla obu poziomów studiów, chociaż jest to element istotny w strukturze kompetencji absolwenta studiów o profilu praktycznym. Jest też kluczowy w kształceniu o profilu praktycznym w XXI w., gdzie dynamizm i szybkość zmian obejmujących sferę działalności zawodowej, wymaga od profesjonalistów rozwiązywania takich dylematów. Z kolei w odniesieniu do kategorii

„Oceny – krytyczne podejście” P6S_KK i P7S_KK PRK nie uwzględniono „znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu” w efektach uczenia się na studiach obu poziomów. Efekty uczenia nie w pełni odpowiadają właściwemu poziomowi PRK, czego świadectwem są, przykładowo odniesienie do podstawowej wiedzy teoretycznej z zakresu lingwistyki (KU_08) oraz wiedzy i umiejętności wykorzystania terminologii z zakresu studiowanej dyscypliny (tu dodatkowo brak precyzji) na poziomie elementarnym (KU_09), które zamieszczono w wykazach efektów uczenia się zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia.

Zastrzeżenie budzą również odniesienia do zaawansowanej wiedzy literaturoznawczej w efektach uczenia się dla studiów pierwszego stopnia (np. KW_13 „posiada zaawansowaną wiedzę z zakresu teorii i historii literatury; zna zależności pomiędzy prądami i ruchami kulturowo-społecznymi, a zmianami zachodzącymi w pisarstwie brytyjskim i amerykańskim; zna wpływ kultury na kontakty międzynarodowe; zna najważniejszych twórców oraz ich dorobek”; KW_15 „posiada zaawansowaną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa oraz zna bogatą i złożoną problematykę badań literackich”). Wiedza w zakresie literaturoznawstwa – jak wskazuje efekt KW_07 („zna, w stopniu zaawansowanym i stosuje elementarną terminologię używaną w lingwistyce stosowanej i literaturoznawstwie i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych i obszarów działalności zawodowej”) – traktowana jest na równi z językoznawczą, podczas gdy na tym poziomie w ramach zajęć językoznawstwa student zdobywa 91% pkt. ECTS, a w zakresie literaturoznawstwa tylko 9% pkt. ECTS. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do efektów kierunkowych KW_13 („potrafi właściwie stosować perspektywę europejską i amerykańską w badaniach lingwistycznych i literackich, umie znaleźć i cytować najbardziej autorytatywnych badaczy w danych dziedzinach, posiada umiejętność syntezy najistotniejszych prawidłowości i nieregularności w badanych przez siebie zjawiskach”) i KW_15 („potrafi samodzielnie dokonać analizy tekstów literackich w kontekście kulturowym i formułować na tej podstawie krytyczne sądy; rozumie istotę naukowych badań w dziedzinie humanistyki”) zamieszczonych w wykazie efektów obowiązujących na studiach drugiego stopnia, gdzie rozkład punktów ECTS uzyskiwany w ramach dyscyplin, do których przypisano kierunek przedstawia się następująco: językoznawstwo 86,5% pkt. ECTS, literaturoznawstwo – 7,5% i nauki o komunikacji społecznej i mediach – 6%.

Poza wskazanymi powyżej wadami, dotyczącymi braku uwzględnienia relewantnych charakterystyk drugiego stopnia PRK dla profilu praktycznego, ogólnikowości efektów, występowaniu w wykazie efektów wykraczających poza praktyczny profil kształcenia, poważny problem stanowi ich niespecyficzność. Przykładowo w wykazie dla studiów pierwszego stopnia, w kontekście efektu KW_01 „ma zaawansowaną wiedzę o miejscu lingwistyki stosowanej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi i obszarami działalności zawodowej” nie wiadomo o powiązanie z jakimi dyscyplinami chodzi i które obszary działalności zawodowej wchodzi w grę. Podobny problem dotyczy m.in. efektów: KW_02 („...posiada także orientację w głównych nurtach badawczych w danej tematyce pozwalającą na różną działalność zawodową”), KW_09 („ma zaawansowaną wiedzę o szerokiej gamie metod i technik badawczych; zna i stosuje na poziomie elementarnym terminologię z zakresu studiowanej dyscypliny”), KW_07 (zna, w stopniu zaawansowanym i stosuje elementarną terminologię używaną w lingwistyce stosowanej i literaturoznawstwie i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych i obszarów działalności zawodowej”, wymienia „elementarną terminologię”).

Usterki na poziomie definiowania efektów kierunkowych nieuchronnie odbiły się negatywnie na efektach uczenia się sformułowanych dla poszczególnych kursów i na adekwatnym, rzetelnym i wiarygodnym powiązaniu treści sylabusów przedmiotowych ze specyficznymi dla kierunku i profilu praktycznego, pożądanymi efektami (szczególnie w zakresie wiedzy), o czym szerzej w kryterium 2. Analiza sylabusów dla zajęć objętych programem studiów pierwszego stopnia, wykazała szereg usterek w obszarze określania efektów zajęć i grup zajęć. W kartach niektórych przedmiotów znalazły się bezpośrednio „przeklejone” efekty kierunkowe, w następstwie czego brak w nich określenia rzeczywistych i konkretnych efektów uczenia się, które student osiągnie uczestnicząc w tych zajęciach. Np. sylabus zajęć *pisanie akademickie* (studia pierwszego stopnia) obejmuje (skrytykowany powyżej) efekt KW_07 „student zna, w stopniu zaawansowanym terminologię używaną w lingwistyce stosowanej i literaturoznawstwie i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych i obszarów działalności zawodowej” (nb. błędnie przypisano mu symbol KW_06). Z kolei karta przedmiotu *gramatyka praktyczna* wskazuje efekty: „student ma zaawansowaną wiedzę o miejscu lingwistyki stosowanej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi i obszarami działalności zawodowej” oraz „student potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i na piśmie (w języku angielskim), na tematy dotyczące wybranych zagadnień lingwistycznych; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku lingwistyki (stosowanej), jak i innych dyscyplin, czyli efekty kierunkowe KW_01 i KU_03, które bez właściwego uszczegółowienia nie spełniają roli adekwatnego efektu przedmiotowego. Jako jeden z efektów uczenia się gramatyki praktycznej wskazano również efekt: „student jest świadomy istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych i zamieszczono tu efekt kierunkowy KW_02 „student zna w stopniu zaawansowanym, najważniejsze fakty z historii i współczesnej sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkiej Brytanii, Kanady i USA; ma elementarną wiedzę o specyfice Ameryki Północnej i relacji pomiędzy Wielką Brytanią, Kanadą i USA; posiada także orientację w głównych nurtach badawczych w danej tematyce pozwalająca na różną działalność zawodową”. Sylabus zajęć *rozumienie tekstu* nie precyzuje żadnego efektu związanego z umiejętnością efektywnego czytania poza „rozumie i potrafi tworzyć wypowiedzi ustne i pisemne zgodnie z wymaganiami dla poziomu C1”, zaczerpniętego bezpośrednio z kierunkowego efektu KU_10. W karcie przedmiotu *PNJO – język niemiecki* wklejono błędnie cały efekt kierunkowy KW_14 „student posiada zasób słownictwa specjalistycznego pozwalający na tworzenie w j. angielskim swobodnych wypowiedzi ustnych i pisemnych na dowolne tematy. Posiada umiejętności językowe na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz B2 w przypadku języka dodatkowego”. W karcie zajęć *academic writing* (przedmiot występujący w planie studiów pod angielską nazwą) jako jeden z efektów wskazano: „Student posiada zaawansowane informacje na temat właściwości oraz kompleksowej natury języka; zna najważniejsze etapy rozwoju zarówno języka, jak i pisma” (przypominający do złudzenia efekt kierunkowy KW_04), którego druga część, odnosząca się do wiedzy o rozwoju języka i pisma jest zdecydowanie mało relewantna dla rozwijania umiejętności pisania. W niektórych sylabusach (studia pierwszego stopnia m.in.: *fonetyka, rozumienie tekstu, academic writing, przyswajanie i uczenie się języka obcego*; studia drugiego stopnia m.in. *komunikacja międzykulturowa, nowoczesne metody i techniki wykorzystywane w przekładzie*) w zakresie umiejętności wymienia efekt kierunkowy KU_01 „potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i w językach obcych) i nowoczesnych technologii (ICT)”. Należy przy tym podkreślić, że sylabusy zajęć prowadzonych na studiach drugiego stopnia zawierają mniej usterek i nieprawidłowości, chociaż też się tu zdarzają. Przykładowo karta

przedmiotu *gramatyka praktyczna* zawiera bardzo mało precyzyjny efekt w zakresie wiedzy „zna terminologię filologiczną na poziomie rozszerzonym”, a w obszarze kompetencji społecznych wymienia „rozwiniętą kompetencję lingwistyczną”. W sylabusie przedmiotu znalazł się efekt: „student ma pogłębioną wiedzę w ramach literaturoznawstwa z kręgu anglosaskiego prowadzącą również do specjalizacji literaturoznawczej”, ewidentnie wykraczający poza koncepcję kształcenia na kierunku. Efekty zdefiniowane w sylabusie zajęć *słownictwo specjalistyczne – hotelarstwo i turystyka* są bardzo ogólnikowe i niespecyficzne (m.in. „student posiada pogłębioną wiedzę z zakresu studiowanego kierunku i rozumie wypowiedzi angielskojęzyczne, na poziomie C2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, związane z kierunkiem studiów i studiowaną specjalnością; student zna, w stopniu pogłębionym, słownictwo angielskojęzyczne i struktury gramatyczne; student potrafi precyzyjnie wypowiadać się i wygłaszać prezentacje w języku angielskim, na poziomie C2, na tematy związane z kierunkiem studiów i studiowaną specjalnością; student posiada pogłębione umiejętności niezbędne do przygotowania korespondencji, dokumentów i opracowań dotyczących zagadnień szczegółowych związanych z kierunkiem studiów i studiowaną specjalnością, w języku angielskim na poziomie C2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”).

Ze względu na nieprawidłowości wskazane powyżej, a przede wszystkim ogólnikowość i niespecyficzność, efekty uczenia się zdefiniowane dla kierunku nie uwzględniają aktualnego stanu wiedzy w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa. Uwzględniają one natomiast prawidłowo umiejętności komunikowania się w języku obcym na poziomie C1 (na studiach pierwszego stopnia) i C2 (na studiach drugiego stopnia) w zakresie języka angielskiego oraz na poziomie B2 w zakresie drugiego języka obcego na studiach pierwszego stopnia. Wykaz efektów zdefiniowanych dla studiów drugiego stopnia nie określa poziomu kompetencji w zakresie języka drugiego: efekt odnoszący się do kompetencji w obszarze drugiego języka obcego ma brzmienie „posiada uporządkowaną wiedzę z zakresu morfologii, składni i semantyki drugiego języka obcego”. Zespół oceniający rekomenduje jednoznaczne wskazanie poziomu B2+ ESOKJ.

W efektach dotyczących umiejętności uwzględniono umiejętności praktyczne, choć często (jak wskazano powyżej) nie są one specyficzne i nie uwzględniają należycie praktycznego i ukierunkowanego na działalność zawodową charakteru kształcenia. Trzeba też zwrócić uwagę, że efekt KU_04 (wspólny dla katalogu efektów na studiach pierwszego i drugiego stopnia), odnoszący się do umiejętności komunikowania się w języku polskim wykracza poza koncepcję kształcenia na kierunku. Efekty odnoszące się do kompetencji społecznych sformułowano w sposób generyczny: brak tu odwołania do działalności profesjonalnej nauczycieli czy tłumaczy. W wykazie efektów w kategorii kompetencji społecznych na studiach drugiego stopnia pominięto konieczność „rozwijania dorobku zawodu” i „podtrzymywania etosu”, zgodnie z P7S_KR, co oznacza kolejne odstępstwo od charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7. Polskiej Ramy Kwalifikacji.

W nielicznych przypadkach, przedmiotowe efekty uczenia się zostały sformułowane wadliwie: w kartach zajęć *kultura krajów anglojęzycznych* i *historia krajów anglojęzycznych*, niepoprawnie określono przedmiotowy efekt uczenia się: „student analizuje fakty i procesy historyczne w krajach anglojęzycznych w oparciu o wiedzę nabytą podczas wykładów i ćwiczeń oraz przeczytaną literaturę”. Takie sformułowanie wskazuje na zadanie, które jest wykonywane, a nie na efekt uczenia się. W kartach zajęć *pisanie* oraz *konwersacje* (studia pierwszego stopnia) połączono w jednym efekcie

przedmiotowym odniesienia do wiedzy i umiejętności: „student/studentka posiada wiedzę i umiejętności językowe pozwalające na tworzenie wypowiedzi”. Rekomenduje się wprowadzenie odpowiednich korekt w przypadku efektów wykazujących wskazane tu usterki.

Należałoby też zwrócić uwagę na to, że efekty w kategorii kompetencji społecznych powinny określać gotowość do pewnych postaw („jest gotów...”), zatem rekomenduje się przeformułowanie efektów nieodpowiadających tej formule.

Nieprawidłowości w określaniu kierunkowych efektów uczenia się dla kształcenia filologicznego o profilu praktycznym wskazane powyżej zasadniczo podważa możliwość ich rzetelnej weryfikacji. Wiele efektów obejmuje parę elementów czy aspektów (np. na studiach drugiego stopnia: KW_06 „Zna w stopniu rozszerzonym i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych tekstów właściwych dla tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa”, KU_21 „potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej”, KK_02 „dostrzega priorytety służące realizacji określonego przez siebie zadania; prezentuje rozwiniętą kompetencję lingwistyczną i socjolingwistyczną, systematycznie uczestniczy w życiu kulturalnym, interesuje się wydarzeniami kulturalnymi wybranego obszaru anglojęzycznego”), z których każdy wymaga weryfikacji, zaś w sytuacji, gdy są one treścią jednego efektu, potwierdzenie osiągnięcia go staje się niemożliwe. Nie spełniają też one roli informacyjnej, stanowiąc przeszkodę dla kandydatów, studentów i potencjalnych pracodawców, którzy chcieliby poznać zasięg wiedzy i wachlarz umiejętności oraz kompetencji absolwenta kierunku filologia.

Na ocenianym kierunku, na studiach I i II stopnia, prowadzone jest przygotowanie do pełnienia roli nauczyciela języka angielskiego. Zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, kompetencje wprowadzane są w sposób kompleksowy, jednocześnie w zakresie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej i obejmują pełen zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie.

Efekty uczenia się dla studiów I stopnia nie są jednak w pełni zgodne z właściwym poziomem PRK, ponieważ, w odniesieniu do nauk subsydiarnych - psychologii, pedagogiki, glottodydaktyki, określono je na niewłaściwym poziomie zaawansowania np. „Student ma zaawansowaną wiedzę na temat podstawowych zjawisk psychologicznych”, „Student zna w stopniu zaawansowanym poszczególne etapy rozwoju człowieka, zarówno pod względem rozwoju fizycznego, motorycznego i psychoseksualnego”, „Absolwent posiada zaawansowaną wiedzę na temat pracy nauczyciela, w tym prowadzenia badań diagnostycznych w praktyce nauczycielskiej uwzględniającej specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami w rozwoju.” i wiele innych. W tym kontekście zauważyć należy, że w programie kształcenia nauczycieli niezbędna jest wiedza operacyjna - ogólna i podstawowa z zakresu nauk istotnych w przygotowaniu nauczycieli, taka, która pozwoli studentowi poznać podstawowe pojęcia i wykorzystywać je w pracy zawodowej, a nie wiedza zaawansowana.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia, ukierunkowana na umiejętności komunikacyjne w języku angielskim w połączeniu z wiedzą z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa i kultury krajów anglojęzycznych, określona jest w sposób zbyt ogólny. Oznacza to, że kandydaci na studia i pracodawcy nie dowiadują się, w jaki zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, przydatnych na rynku pracy, wyposażony jest absolwent kierunku, a katalog zawodów, do których studia mają przygotowywać jest niedookreślony. Generyczność na poziomie koncepcji kształcenia przekłada się na ogólnikowe cele kształcenia.

Choć program studiów powstał w wyniku analizy potrzeb zawodowego rynku pracy i jest owocem bliskiej współpracy z reprezentantami lokalnego środowiska gospodarczo-społecznego, krąg interesariuszy zewnętrznych działających w Radzie Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym jest stosunkowo wąski, a opiniowanie oferty programowej nie objęło szerszego kręgu interesariuszy wewnętrznych. Przedstawiony katalog efektów uczenia się, oprócz efektów kierunkowych obejmuje też te odnoszące się do proponowanych na kierunku specjalizacji.

Wykaz kierunkowych efektów uczenia się nie uwzględnia relewantnych charakterystyk drugiego stopnia PRK na poziomie 6. dla studiów pierwszego stopnia i 7. dla studiów drugiego stopnia. Ponadto efekty są ogólnikowe, niektóre z nich wykraczają poza praktyczny profil kształcenia i dodatkowo są niespecyficzne. Nieprawidłowości w określaniu kierunkowych efektów uczenia się dla kształcenia filologicznego o profilu praktycznym zasadniczo podważa możliwość ich rzetelnej weryfikacji. Niektóre efekty są skomponowane wadliwie, gdyż stanowią połączenie paru odrębnych efektów, co w praktyce sprawia, że weryfikacja danego efektu staje się niemożliwa. Nie spełniają też one roli informacyjnej, stanowiąc przeszkodę dla kandydatów, studentów oraz innych interesariuszy, którzy chcieliby poznać zasięg wiedzy i wachlarz umiejętności oraz kompetencji absolwenta kierunku filologia.

Zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, kompetencje nauczycielskie wprowadzane są w sposób kompleksowy, jednocześnie w zakresie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej oraz obejmują pełen zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. zdefiniowania celów kształcenia w formie mało precyzyjnej i niespecyficznej dla kierunku,
2. sformułowania efektów uczenia się w sposób:
 - a. częściowo niezgodny z poziomem wskazanym w Polskiej Ramie Kwalifikacji,
 - b. nieuwzględniający kluczowych i wskazanych w PRK dla profilu praktycznego aspektów wiedzy i kompetencji społecznych,
 - c. niekompatybilny z praktycznym profilem studiów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, z pominięciem zastosowań praktycznych wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej w działalności zawodowej związanej z kierunkiem,
 - d. obejmujący zestaw efektów uczenia się o charakterze typowo akademickim,
 - e. wieloskładnikowy, wykluczający możliwość ich rzetelnej i przejrzystej weryfikacji,
 - f. włączający efekty osiągalne w ramach wybranej specjalizacji w katalog efektów kierunkowych,
 - g. niespecyficzny dla zajęć i grup zajęć,

- h. nieuwzględniający kaskadowości na poziomie kierunku, prowadzonych specjalności i poszczególnych zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się uszczegółowienie celów kształcenia tak, by w sposób jasny i precyzyjny wskazywały na specyficzne cele edukacyjne, na których osiągnięcie ukierunkowane jest kształcenie na kierunku filologia w WSH.
2. Należy dostosować efekty uczenia się do poziomu 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji dla studiów pierwszego i poziomu 7. dla studiów drugiego stopnia.
3. Należy zdefiniować efekty uczenia się tak, by odzwierciedlały w sposób trafny i realistyczny specyfikę profilu praktycznego w ramach kierunku filologia, uwypuklając praktyczny charakter kształcenia na poziomie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, usuwając z wykazu efekty wykraczające poza zakres profilu praktycznego.
4. Należy wyeliminować wieloskładnikowość efektów zdefiniowanych dla kierunku, by mogły one stanowić podstawę dla rzetelnego i przejrzystego systemu weryfikacji efektów uczenia się.
5. Efekty odnoszące się do konkretnych zajęć bądź grup zajęć należy oddzielić od efektów sformułowanych dla kierunku, zapewniając pożądaną kaskadowość efektów uczenia się.
6. Należy dokonać korekty treści kart przedmiotów pod kątem określonych w nich efektów uczenia się tak, by zapewnić kaskadowość efektów na poziomie kierunku, prowadzonych specjalności oraz poszczególnych zajęć i ich grup poprzez właściwe uszczegółowienie efektów na poziomie sylabusów: należy zadbać o uściślenie oraz sformułowanie efektów w sposób jasny, powiązany z zakresem kształcenia wyznaczonym przez nazwę przedmiotu.
7. Należy uwzględnić w efektach kierunkowych aspekt dotyczący znajomości zastosowań praktycznych wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej w działalności zawodowej związanej z kierunkiem, uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w zakresie kompetencji społecznych na studiach pierwszego stopnia oraz konieczność „rozwijania dorobku zawodu” i „podtrzymywania etosu” w wykazie efektów kompetencji społecznych na studiach drugiego stopnia, zgodnie z charakterystykami drugiego stopnia dla poziomów 6. i 7. PRK.
8. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na kierunku filologia realizowane są w 4 modułach: treści podstawowe, treści kierunkowe, treści specjalnościowe oraz moduł inne wymagania. Moduł treści podstawowych obejmuje kształcenie w zakresie języka angielskiego oraz drugiego języka obcego (do wyboru język rosyjski, hiszpański i niemiecki), przy czym na studiach drugiego stopnia zawiera również *językoznawstwo kontrastowe* (nb. nazwa przedmiotu jest niepoprawna, gdyż taki termin nie funkcjonuje w dyscyplinie: właściwa nazwa to *językoznawstwo kontrastywne* lub *konfrontatywne*, zatem rekomendowana jest tu korekta) oraz *metodologię badań*. Grupa zajęć w obrębie treści kierunkowych powiązana jest bezpośrednio z kształceniem filologicznym i dyscyplinami, do których kierunku został przyporządkowany, czyli językoznawstwem i literaturoznawstwem na studiach pierwszego stopnia oraz dodatkowo z naukami o komunikacji społecznej i mediach na poziomie studiów drugiego stopnia (stąd zajęcia: *retoryka komunikacyjna* i *media a literatura* w programie na tym poziomie, z przypisanymi efektami kształcenia w obrębie tej dyscypliny). Moduł treści specjalnościowych tworzy grupa zajęć powiązanych ściśle z każdą ze specjalności. W obszarze modułu inne wymagania, oprócz praktyki zawodowej, znajdują się następujące zajęcia: *łacina*, *trening umiejętności społecznych*, *przedsiębiorczość*, *metody badań*, *technologie informacyjne*, *seminarium dyplomowe* – na studiach pierwszego stopnia oraz *seminarium magisterskie*, *technologie informacyjne: edycja tekstu* i język obcy – na studiach drugiego stopnia. Treści kształcenia są częściowo zgodne z generyczną, niespecyficzną koncepcją kształcenia na kierunku i odzwierciedlają (w większości, na co wskazano w opisie kryterium 1) ogólnoakademicki charakter efektów uczenia się, jednak pomijają treści powiązane z rozwijaniem umiejętności i kompetencji społecznych. Powiązanie z koncepcją kształcenia jest zatem niepełne, gdyż przy uwzględnieniu (niedookreślonych i w większości ogólnoakademickich) efektów uczenia się proponowanych dla kierunku, treści kształcenia nie uwzględniają odniesień do umiejętności i kompetencji społecznych, kluczowych dla profilu praktycznego i stanowiących jego element konstytutywny.

Zawarte w sylabusach treści są zasadniczo zbiorem zagadnień tematycznych realizowanych chronologicznie w toku kolejnych zajęć przewidzianych dla danego bloku. Ma to miejsce w odniesieniu do zajęć na obu poziomach studiów i w różnych modułach. Przykładowo treści programowe wymienione w karcie przedmiotu *fonetyka* to: „zapoznanie się z opisem narządów mowy i sposobem artykulacja (sic!) głosek; kryteria klasyfikacji dźwięków mowy; klasyfikacja spółgłosek angielskich i polskich pod względem sposobu i miejsca artykulacji; produkcja i opis samogłosek, różnice polskich i angielskich samogłosek; zasady transkrypcji fonemicznej i fonetycznej - wykorzystanie praktyczne zasad teoretycznych; ćwiczenia fonetyczne w celu opanowania wymowy samogłosek angielskich; zestawienie elementów angielskiego systemu samogłoskowego, rozpoznawanie głosek w różnych kontekstach fonetycznych”. Z kolei karta zajęć *pisanie* zawiera następujące treści programowe: „opis osoby, miejsc i budynków, przedmiotów, uroczystości, świąt i ceremonii; tworzenie narracji – opowiadanie; listy formalne i nieformalne (informowanie, doradzanie, składanie zażaleń, zapraszanie, składanie podań); eseje – argumentacja „za” i „przeciw”, opinie, dyskusje; raporty – przekazywanie informacji, ocenianie, badanie opinii, informowanie o doświadczeniach; artykuły prasowe; recenzje”. Nie ma tu więc żadnego nawiązania do umiejętności i kompetencji społecznych. Treści nauczania wymienione w sylabusie zajęć *gramatyka kontrastywna* przedstawiono w formie listy 15 tematów typu: studia kontrastywne i ich miejsce w językoznawstwie; podstawowe pojęcia stosowane w językoznawstwie kontrastywnym; kontrast kategoryalny pomiędzy językiem angielskim i polskim; kontrast funkcjonalny pomiędzy językiem angielskim i polskim; szyk zdania z języku angielskim i

polskim itd. W opisie zajęć *historia krajów anglojęzycznych* wyliczono sekwencyjnie poszczególne okresy i główne wydarzenia z historii Wielkiej Brytanii i USA.

Należy zatem stwierdzić, że treści programowe zostały w głównej mierze sprowadzone do katalogu poszczególnych składników wiedzy wchodzącej w skład danego bloku zajęciowego, z pominięciem treści powiązanych z rozwijaniem umiejętności i kompetencji społecznych. Nawet zajęcia, które są z definicji ukierunkowane na kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych, jak np. *komunikacja międzykulturowa* czy *korespondencja służbowa i handlowa*, oparte są na treściach programowych o charakterze wiedзовym. W sylabusie pierwszych z wymienionych tu zajęć zamieszczono listę obejmującą następujące treści: konceptualizacja kultury i komunikacji międzykulturowej; interkulturowa komunikacja w biznesie; teorie i modele kultury. Modele G. Hofstede, E. Halla, F. Trompenaarsa, J. Mole'a; komunikacja werbalna i niewerbalna; wyzwania współczesnej komunikacji międzykulturowej; wystąpienia i prezentacje; sposób przygotowania i prezentowania, gdzie tylko ostatni element można uznać za implicytnie odnoszący się do kształtowania umiejętności studentów. W karcie drugiego przedmiotu, treści programowe obejmują: podstawowe zasady pisania listów służbowych i handlowych – wprowadzenie; styl formalny; odpowiedź na ofertę pracy: CV oraz list motywacyjny w języku angielskim; zasady i styl pisania emaili służbowych; zapytania oraz prośby o ofertę (enquiries); odpowiedzi oraz przesyłanie oferty (replying to enquiries and quotations); składanie zamówień; ćwiczenia leksykalne, gramatyczne i frazeologiczne - nie ma tu więc odniesienia wprost do kategorii umiejętności czy kompetencji, chociaż ewidentnie zajęcia tego typu na ich rozwijaniu powinny się skupić i znów można uznać umiejętności i/lub kompetencje miękkie za implikowane w niektórych z wymienionych treści. Nawet zajęcia *trening umiejętności społecznych*, które z założenia powinny opierać się na treściach bezpośrednio dotyczących praktycznego stosowania umiejętności miękkich, zawierają katalog tematów niepowiązanych z działaniem praktycznym (treści tam zamieszczone to: grupa – rodzaje, cele, normy, zadania; role przyjmowane przez jej członków; zarządzanie czasem; samopoznanie i cele życiowe; asertywność w relacji z innymi; komunikacja werbalna i niewerbalna; sposoby rozwiązywania konfliktów; strategie i style negocjacji; autoprezentacja i wystąpienia publiczne; stres, metody radzenia sobie ze stresem). Zajęcia te mają ważną rolę do odegrania w przygotowaniu filologów-anglistów do funkcjonowania na rynku pracy, ale będą spełniać swą rolę tylko wtedy, gdy nauczane treści będą obejmować odpowiednie ćwiczenia praktyczne, przygotowujące przyszłych nauczycieli, tłumaczy czy anglistów pracujących w obsłudze ruchu turystycznego do działania w kontekstach zawodowych.

Treści programowe, zwłaszcza w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia, mają charakter ogólnoakademicki i nie są ukierunkowane na rozwijanie swoistej wiedzy, potrzebnej w działalności zawodowej. Ilustruje to wyraźnie lista treści programowych zamieszczona w karcie zajęć *wstęp do językoznawstwa*, która oprócz definicji lingwistyki i teorii pochodzenia języka, obejmuje najważniejsze działy językoznawstwa (z pominięciem pragmatyki, o czym wspomniano powyżej). Zamieszczony tu wykaz nauczanych treści można uznać za typowy (choć niewystarczający, gdyż ograniczony wyłącznie do poziomu wiedzy) dla zajęć ogólnoakademickich. Inny przykład to zajęcia *kultura krajów anglojęzycznych*, gdzie treści programowe sprowadzono zasadniczo do wykazu trzech głównych bloków tematycznych (uzupełnionych o wstęp w postaci omówienia podstawowych definicji, pojęć i koncepcji kulturowych); kultura W. Brytanii w ujęciu historycznym, kultura USA w ujęciu historycznym oraz główne trendy w kulturze Kanady, Australii, odpowiednio rozbite na okresy historyczne. Podobnie przywołany powyżej wykaz treści przedstawiony w sylabusie zajęć *gramatyka kontrastywna* to katalog

zagadnień o charakterze ogólnoakademickim, pozbawiony jakichkolwiek odniesień do aplikacji tej wiedzy w praktyce. Inne zajęcia typowo ogólnoakademickie w zakresie treści programowych to *wstęp do literaturoznawstwa* z dość obszernym wykazem treści (obejmującym m.in. takie tematy, jak: odmiany poetyki; funkcje dzieła literackiego; przełom antypozytywistyczny; hermeneutyka; psychoanaliza a literatura; krytyka archetypowa; fenomenologia; formalizm rosyjski; historyzm), w żaden sposób nieprzystających do praktycznego profilu kształcenia.

Przedstawiona powyżej ocena wskazuje, że w obrębie zajęć ze wszystkich 4 modułów zawartych w programie studiów na obu poziomach studiów, treści programowe w większości nie uwzględniają aplikacyjnego charakteru wiedzy i jej zastosowania w kontekstach zawodowych, czego wymaga praktyczny profil kształcenia.

Treści programowe w odniesieniu do kształcenia językowego dla potrzeb zawodowych nauczycieli języka, tłumaczy i anglistów przygotowanych do pracy w obsłudze ruchu turystycznego, nie uwzględniają aktualnego stanu wiedzy w zakresie językoznawstwa stosowanego, ze szczególnym uwzględnieniem dydaktyki języka obcego. Choć treści te dotyczą wiedzy w zakresie językoznawstwa (w tym językoznawstwa stosowanego) są one ograniczone do kształcenia lektoratowego i pomijają najnowsze tendencje w glottodydaktyce, zarówno w rozwijaniu wiedzy w obrębie podsystemów języka, jak i na poziomie sprawności językowych. I tak analiza sylabusu zajęć *fonetyka* ujawnia, że treści programowe ograniczają się do fonetyki segmentalnej, pomijając suprasegmentalne procesy fonetyczne i cechy prozodyczne, uznawane w nowoczesnym podejściu do nauczania języka angielskiego jako obcego/drugiego za niezwykle istotne w komunikacji, gdyż związane bezpośrednio z intencjami mówiącego. Jak podkreśla się w literaturze przedmiotu, zwłaszcza w nawiązaniu do roli języka angielskiego jako *lingua franca*, błędy na poziomie wymowy spółgłosek i samogłosek często nie wpływają na realizację intencji komunikacyjnych, które pomimo takich usterek mogą zostać odpowiednio odczytane w kontekście, podczas gdy niewłaściwy kontur intonacyjny może zaburzyć proces przekazu treści, zmieniając znaczenie i funkcję pragmatyczną wypowiedzi. Trudno również dostrzec zgodność treści programowych z najnowszym stanem wiedzy w obszarze rozwijania sprawności czytania w opisie zajęć *rozumienie tekstu*, który – zgodnie z informacjami zawartymi w sylabusie obowiązującym na studiach pierwszego stopnia – wskazuje, że jest to kurs nastawiony w głównej mierze na rozwinięcie kompetencji leksykalnej i poza kształtowaniem „umiejętności porządkowania oraz selekcji informacji zawartych w tekście” oraz „dedukcji znaczenia nowo poznanych słów z kontekstu”, oparty jest na treściach dotyczących znajomości słownictwa. Nie ma tu odniesienia do istotnych umiejętności składowych czytania, takich jak wychwytywanie określonych szczegółów w tekście, szybkie przeglądnięcie tekstu w celu uchwycenia jego głównych myśli (ang. *skimming*) czy dobór strategii czytania do zamierzonego celu. Ponadto, jak wykazała hospitacja tych zajęć, zasadniczy nacisk położony jest często na analizę znaczenia na poziomie zdania. Brakuje więc tu treści powiązanych z efektywnością rozumienia tekstu pisanego, co pozostaje w sprzeczności z nowoczesną glottodydaktyką. Wykaz treści programowych w karcie dla tych zajęć na studiach drugiego stopnia implikuje większy nacisk na kształtowanie adekwatnych umiejętności związanych z czytaniem, ale jest on na tyle niejasny, że trudno dociec, na ile są one rzeczywiście ukierunkowane na rozwijanie efektywnych strategii w rozumieniu tekstu pisanego. Wymieniono tu cztery treści: analiza rodzajów tekstów i zadań sprawdzających, metody rozwiązywania zadań, poszerzenie zakresu słownictwa na poziomie C1/C2, rozwinięcie świadomości stylistyczno-gramatycznej na poziomie C1/C2, z których tylko dwie pierwsze można uznać za odnoszące się do procesu czytania, jednak nie powiązano ich z

adekwatnymi umiejętnościami. W obrębie treści zajęć *rozumienie tekstu* na obu poziomach studiów brak jakiegokolwiek nawiązania do twórczego podejścia do czytania, podkreślanego w nowoczesnych koncepcjach kształtowania tej sprawności. Treści w sylabusach zajęć *pisanie* i *academic writing* (studia pierwszego stopnia) oraz *tekst akademicki* (studia drugiego stopnia) ukazują, że na pierwszy plan wysuwa się tu produkt, a pomijany jest zupełnie proces tworzenia tekstu, któremu w nowoczesnym podejściu do rozwijania sprawności pisanie w języku docelowym przypisuje się istotną rolę. Wykorzystanie postulatów podejścia do pisanie w kategoriach procesu są szczególnie pomocne w kontekście rozwijania umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnych na potrzeby pracy dyplomowej. Treści programowe w karcie zajęć *wstęp do językoznawstwa* pomijają całkowicie istnienie pragmatyki, jakby językoznawstwo kończyło się w pierwszej połowie XX wieku.

Treści programowe zamieszczone w sylabusach przedmiotów specjalnościowych na obu poziomach studiów, w module treści do wyboru powiązanych z rozwijaniem kompetencji tłumaczy, anglistów zatrudnionych w hotelarstwie i turystyce lub nauczycieli języka angielskiego uwzględniają normy i zasady, właściwe dla tych obszarów działalności zawodowej.

Jak wykazano powyżej, wiele zajęć z modułu treści kierunkowych zawiera treści programowe w zakresie dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, które w większości nie są kompleksowe, gdyż koncentrują się na encyklopedycznym wymiarze wiedzy i stanowią katalog takich treści, które student ma opanować. Zespół oceniający rekomenduje zadbanie o to, by treści programowe uwzględniały kompleksowość wiedzy w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa.

Treści programowe w bloku zajęć specjalnościowych należy uznać za specyficzne i kompleksowe, gdyż ujęte są w sposób problematyzujący, z uwzględnieniem odwołań do subdyscyplin językoznawstwa (np. socjolingwistyki i psycholingwistyki) i konkretnych komponentów kompetencji filologicznych, właściwych dla poszczególnych specjalności, generalnie zapewniając, przynajmniej w założeniu, osiągnięcie przez studentów przedmiotowych efektów uczenia się.

Treści programowe w zakresie kompetencji językowych dotyczących poszczególnych podsystemów języka i sprawności językowych są kompleksowe i specyficzne, ale nie zapewniają uzyskania wszystkich efektów uczenia się określonych w sylabusach tych zajęć. Jak wskazano powyżej (por. kryterium 1), w efektach uczenia się w sylabusie zajęć *gramatyka praktyczna* określono, że „student zna w stopniu zaawansowanym, najważniejsze fakty z historii i współczesnej sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkiej Brytanii, Kanady i USA; ma elementarną wiedzę o specyfice Ameryki Północnej i relacji pomiędzy Wielką Brytanią, Kanadą i USA; posiada także orientację w głównych nurtach badawczych w danej tematyce pozwalającą na różną działalność zawodową”, co jest kompletnie niespójne z treściami programowymi przedmiotu. Wymieniony tu efekt uczenia się nie może być osiągnięty w ramach zajęć poświęconych gramatyce praktycznej, podczas których student poznaje różne typy fraz, struktur i konstrukcji w języku docelowym i uczy się ich używać. Podobny problem dotyczy efektu zamieszczonego w tym opisie w kategorii kompetencji społecznych, zgodnie z którym student ma być świadomy „istnienia etycznego wymiaru badań naukowych”, gdyż wykracza on poza zakres treści właściwych dla tych zajęć. Nie ma uzasadnienia dla zamieszczenia w sylabusie zajęć *rozumienie tekstu* (którego treści – jak wskazano powyżej – obejmują „rozwijanie umiejętności dedukcji znaczenia nowo poznanych słów z kontekstu; rozwijanie umiejętności parafrazowania oraz definiowania jednostek leksykalnych; rozwijanie umiejętności porządkowania oraz selekcji informacji zawartych w tekście;

rozwijanie znajomości słownictwa z różnych dziedzin w tym kolokacji oraz idiomów”) efektu z kategorii kompetencji społecznych „student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności korzystając z różnych źródeł w języku rodzimym i w języku obcym przy użyciu nowoczesnych technologii”, gdyż, po pierwsze język polski nie wchodzi w zakres koncepcji kształcenia na kierunku, a po drugie nie wiadomo, o jakie profesjonalne umiejętności miałyby tu chodzić, co oznacza, że nie można zapewnić osiągnięcia efektu w ramach tego kursu. W karcie zajęć *gramatyka kontrastywna* zawarto efekt odnoszący się do kompetencji społecznych: „student prezentuje rozwiniętą kompetencję lingwistyczną i kulturową”, lecz wymienione dla tych zajęć treści programowe (o czym wspomniano powyżej), obejmują wyłącznie problemy dotyczące kontrastów na poziomie gramatyki pomiędzy językiem polskim i angielskim, bez jakichkolwiek odniesień do kwestii kulturowych. Z kolei w sylabusach zajęć z *języka hiszpańskiego, rosyjskiego i niemieckiego* na obu poziomach studiów nie uwzględniono żadnego efektu w obszarze wiedzy, którą student zdobywa podczas kursu, chociaż treści nauczania oczywiście się do niej odnoszą. W sylabusie zajęć z *łaciny* znalazł się efekt dotyczący kompetencji społecznych o brzmieniu „student jest przygotowany zarówno do pracy samodzielnej, jak i w grupie; pracując w zespole przyjmuje na siebie różne role; dyskutuje, zachowuje otwartość na cudze poglądy, przestrzega poczynionych ustaleń, wykazuje kreatywność w formułowaniu wniosków”, którego realizację uniemożliwia brak adekwatnych treści.

Analiza kart zajęć dotyczących studiów pierwszego stopnia udostępnionych przez Uczelnię wskazuje, że efekt KK_07 „dostrzega znaczenie nauk humanistycznych dla rozwoju społecznej świadomości odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego kraju i Europy”, nie wchodzi w zakres żadnego z przedmiotów na tym poziomie studiów (na studiach drugiego stopnia efekt ten włączony jest w sylabus zajęć *media a literatura*). *Rozumienie tekstu, kultura krajów anglojęzycznych czy historia krajów anglojęzycznych*, zaznaczone w matrycy pokrycia kierunkowych efektów uczenia się przez poszczególne zajęcia jako realizujące ten efekt, nie urzeczywistniają go w praktyce.

Na ocenianym kierunku, na studiach I i II stopnia, prowadzone jest przygotowanie do pełnienia roli nauczyciela języka angielskiego. Zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, treści wynikające ze standardu kształcenia nauczycieli wprowadzane są w sposób kompleksowy, jednocześnie w zakresie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej i obejmują pełen zakres treści określonych w standardzie.

Czas trwania studiów jest właściwy (6 semestrów w przypadku studiów pierwszego stopnia i 3 semestry w przypadku studiów drugiego stopnia) i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się spójnych z kształceniem filologicznym o profilu praktycznym (niezależnie od zastrzeżeń co do samych efektów zawartych w opisie kryterium 1). Nakład pracy został oszacowany na łączną liczbą 183 pkt. ECTS w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia i 120 pkt. ECTS w odniesieniu do studiów drugiego stopnia, proporcjonalnie do liczby godzin zajęć kontaktowych przewidzianych w programie. Ogólna liczba godzin tych zajęć przewidzianych dla studiów stacjonarnych pierwszego stopnia to 2450, zaś dla studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia to 2890-2940 (w zależności od specjalizacji). Dla specjalności język angielski w hotelarstwie i turystyce nie ma odrębnych danych. Na studiach drugiego stopnia liczba ta wynosi 895 godzin dla specjalności nauczycielskiej i 875 dla specjalności tłumaczeniowej z elementami języka biznesu oraz język angielski w hotelarstwie i turystyce. Wartości te umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, z wyjątkami wskazanymi poniżej.

Kierunkowy efekt uczenia się (KW_14), dotyczący osiągnięcia biegłości językowej w zakresie drugiego języka obcego na poziomie B2, na studiach pierwszego stopnia jest niemożliwy do osiągnięcia przez studentów kierunku, gdyż zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego nakład pracy wymagany do przejścia od poziomu 0 (a taki poziom należy założyć „na wejściu”, skoro zasady rekrutacji, zgodnie z opisem w kryterium 3, nie stawiają żadnych wymogów w tym zakresie) do poziomu B2 to minimum 500 godz., podczas gdy program studiów przewiduje tu 120 godz. ćwiczeń, 60 godz. konsultacji i 120 godz. pracy własnej studenta, co daje łącznie 300 godzin. Jest to o 200 godz. mniej niż czas prognozowany we wspomnianych wytycznych ESOKJ. Oznacza to, że przewidziany programem nakład pracy studenta, oszacowany na 12 pkt. ETCS, nie pozwala na osiągnięcie wymaganego poziomu kompetencji w zakresie drugiego języka obcego. Należy też zwrócić tu uwagę na to, że w ramach zajęć z drugiego języka obcego, w programie studiów przewidziano aż 60 godz. na konsultacje, co oznacza, że każdym dwóm godzinom ćwiczeń odpowiada jedna godzina konsultacji indywidualnych, co jest mało realne, zarówno w kontekście możliwości studenta, jak i nauczyciela.

Osiągnięcie przez studentów na drugim poziomie studiów wymaganego poziomu B2+ w procesie kształcenia, w którym na drugi język obcy przewidziano 32 godz. ćwiczeń dla specjalności tłumaczeniowej z elementami języka biznesu i język angielski w hotelarstwie i turystyce oraz 40 godzin w przypadku specjalności nauczycielskiej, przy założonym nakładzie pracy własnej w wymiarze ok. 100 godzin, jest możliwe, ale tylko w sytuacji, gdy zapewniony zostanie wejściowy poziom kompetencji językowych kandydatów na poziomie B2.

De facto status konsultacji nie jest do końca jasny, gdyż są one z jednej strony traktowane w programie jako forma zajęć, a z drugiej wymieniane są w sylabusach jako metody kształcenia (o czym więcej poniżej). Ponieważ konsultacje zostały wyodrębnione w programie studiów jako osobna forma zajęć, to powinny być odpowiednio zdefiniowane i scharakteryzowane, tak jak np. wykłady czy ćwiczenia. Brak wskazania dla konsultacji odpowiedniej liczby pkt. ECTS, efektów uczenia się, treści programowych oraz sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się, stanowi zatem poważną usterkę w programie studiów na ocenianym kierunku.

Należy też zwrócić uwagę na to, że przewidziana w programie liczba godzin konsultacji proporcjonalna w stosunku do godzin wykładów, ćwiczeń czy seminariów, nie zależy od kompleksowości treści programowych i poziomu trudności zajęć. Przykładowo, dla wszystkich przedmiotów wskazanych jako kształtujące umiejętności praktyczne jest to niezmiennie proporcja 2:1 (w wymiarze godzin np. dla *fonetyki* 80:40, dla *gramatyki praktycznej* 120:60, dla *academic writing* 40:20). Z kolei dla innych zajęć, te proporcje są różne. Przykładowo dla *historii j. angielskiego* jest to godzinowo 35:15, dla *wstępu do językoznawstwa* – 40:15, dla *historii krajów anglojęzycznych* – 30:10. Co zaskakujące, dla *seminarium dyplomowego* i *seminarium magisterskiego* proporcja ta jest dokładnie taka jak dla zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego, choć należy zakładać, że student przygotowujący pracę dyplomową potrzebuje częściej skonsultować się z nauczycielem akademickim niż uczestnik zajęć *pnja*. Jednakże, jak już wskazano powyżej, chodzi tu nie tylko o same proporcje czasu zajęć do konsultacji – problem polega głównie na tym, że w sylabusach nie przewidziano żadnych (albo scharakteryzowanych w sposób ogólny albo konkretnie wymienionych) zadań, które miałyby być wykonywane podczas konsultacji, a studenci pytani o udział w konsultacjach i ich rolę w kształceniu, wskazali, że korzystają z konsultacji wyjątkowo, w sytuacjach, gdy muszą coś nadrobić lub kiedy mają jakiś konkretny problem do omówienia z prowadzącym zajęcia.

Przypisane poszczególnym zajęciom i blokom zajęć punkty ECTS generalnie układają się w logiczny system, odzwierciedlający nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się im przynależny, stwarzając warunki do osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się właściwych dla kierunku o profilu praktycznym i na realizację treści kształcenia w wyznaczonym czasie.

W ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia studenci mają uzyskać 115 pkt. ECTS, zatem warunek, by co najmniej połowa programu studiów była realizowana w tej postaci jest spełniony. Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia student musi uzyskać 93-98 pkt. ECTS (w zależności od specjalizacji), zaś na niestacjonarnych drugiego stopnia 47 pkt. ECTS. Są to wskaźniki zapewniające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, zgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018, poz. 1668).

Rozwijanie kompetencji w zakresie języka angielskiego rozplanowane jest w programie na 6 semestrów i układ zajęć w bloku praktycznej nauki języka angielskiego nie budzi zastrzeżeń. Natomiast wprowadzanie zajęć powiązanych z dyscyplinami językoznawstwo i literaturoznawstwo prowadzonymi w języku angielskim już od pierwszego semestru studiów, kiedy kompetencje językowe studentów są na poziomie B1, stanowi nieprawidłowość, gdyż de facto uniemożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się przewidzianych dla tych zajęć. Zespół oceniający rekomenduje zmianę sekwencji i przesunięcie zajęć kierunkowych na dalsze semestry tak, by przygotowanie studentów pod względem językowym pozwalało im na zrozumienie i przyswojenie treści programowych oraz osiągnięcie w pełni efektów uczenia się, powiązanych z zajęciami dotyczącymi przedmiotowych dyscyplin. Podobny problem widać w module treści do wyboru dla specjalności tłumaczeniowej z elementami biznesu. *Tłumaczenie ustne* przewidziane jest w programie już w drugim semestrze i nie jest możliwe, by na tak wczesnym etapie kształcenia językowego, studenci byli w stanie osiągnąć zakładane efekty uczenia się. Rekomenduje się przesunięcie zajęć, które wymagają określonego wstępnego poziomu kompetencji językowej na późniejszy semestr.

Harmonogram realizacji programu przewiduje tylko trzy formy zajęć: wykłady, ćwiczenia i seminaria oraz dodatkowo praktyki zawodowe. W harmonogramie zajęć nie uwzględniono konsultacji jako formy zajęć, chociaż są one częścią programu studiów. W zależności od specjalności, wykłady stanowią od 9% do 20% wszystkich godzin zajęć przewidzianych programem. Proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach są właściwe i sprzyjają pobudzaniu studentów do aktywności, natomiast wskazane byłoby poszerzenie wachlarza form zajęć o warsztaty. Jako forma zajęć, ukierunkowanych na doskonalenie umiejętności praktycznych, poprzez wykonywanie lub symulowanie czynności zawodowych, zajęcia warsztatowe znakomicie pasują do praktycznego profilu studiów. Zespół oceniający rekomenduje zatem wprowadzenie zajęć warsztatowych na kierunku.

Z założenia program studiów umożliwia studentom wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Zważywszy jednak na to, że specjalności uruchamiane są tylko wtedy, gdy istnieje wystarczająca liczba chętnych i zdarza się, że jakaś specjalność nie jest oferowana w danym roku i wtedy studenci kierowani są na tę specjalizację, która ma wystarczającą liczbę chętnych, wybór jest

pozorny. Oznacza to, że w praktyce studenci nie mają możliwości wyboru, o czym studenci powiedzieli wprost podczas spotkania z zespołem oceniającym, wyraźnie wskazując, że w rzeczywistości, na studiach pierwszego i drugiego stopnia, oferowana jest tylko specjalność tłumaczeniowa z elementami języka biznesu. Potwierdza to w pełni informacja na stronie internetowej Uczelni (o czym szerzej w kryterium 9).

W zestawieniu wskaźników dotyczących programu studiów pierwszego stopnia, Uczelnia w sposób tabelaryczny wskazała, że łączna liczba pkt. ECTS przypisanych zajęciom praktycznym to 100 (na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia) i 101-107 lub 94 (na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia, w zależności od specjalizacji i analizowanej dokumentacji) oraz 78 pkt. ECTS na studiach drugiego stopnia.

Nieprawidłowo zaliczono do tej grupy następujące zajęcia obowiązkowe na studiach pierwszego stopnia, które nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz, co szczególnie istotne, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów:

1. zajęcia z bloku praktycznej nauki języka angielskiego (46 ECTS), które zgodnie z zapisami w sylabusach (co wykazano powyżej), ukierunkowane są na rozwijanie ogólnych sprawności językowych i skupiają się na kompetencjach ogólnoakademickich;
 2. zajęcia z drugiego języka obcego (12 ECTS);
 3. historia języka angielskiego (3 ECTS);
 4. wstęp do językoznawstwa (3 ECTS);
 5. gramatyka opisowa (4 ECTS);
 6. gramatyka kontrastywna (4 ECTS);
 7. kultura krajów anglojęzycznych (e-learning) (3 ECTS);
 8. historia krajów anglojęzycznych (e-learning) (3 ECTS);
 9. wstęp do literaturoznawstwa (4 ECTS);
 10. historia literatury brytyjskiej (e-learning) (3 ECTS);
 11. historia literatury amerykańskiej (e-learning) (3 ECTS);
 12. przyswajanie i uczenie się języka drugiego/obcego (5 ECTS);
 13. łacina (2 ECTS);
 14. trening umiejętności społecznych (4 ECTS);
 15. etyka zawodowa (2 ECTS);
 16. przedsiębiorczość (2 ECTS);
 17. metody badań (2 ECTS);
 18. seminarium dyplomowe (10 ECTS);
- i następujących zajęć w module treści do wyboru dla specjalności nauczycielskiej:
19. psychologia (6 ECTS);
 20. pedagogika ogólna (6 ECTS);
 21. nowoczesne metody kształcenia (6 ECTS);
 22. etyka zawodowa (3 ECTS);
 23. emisja głosu (3 ECTS);
- oraz w module treści do wyboru dla specjalności tłumaczeniowej z elementami języka biznesu:
24. teoria przekładu (5 ECTS);
 25. podstawowe pojęcia ekonomiczne (2 ECTS);

- 26. aspekty kulturowe w kontaktach międzynarodowych (2 ECTS);
- 27. handel międzynarodowy (3 ECTS);
- 28. operations management (3 ECTS).

Wyłączenie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne oznacza, że wymóg ustawowy, by ponad połowa punktów ETCS była przypisana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne nie jest spełniony.

Na studiach drugiego stopnia, do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nieprawidłowo zaliczono następujące zajęcia z modułu treści podstawowych, kierunkowych oraz modułu inne wymagania:

- 1. tekst akademicki (4 ECTS);
- 2. konwersacje (7 ECTS);
- 3. gramatyka praktyczna (4 ECTS);
- 4. rozumienie tekstu (7 ECTS);
- 5. językoznawstwo kontrastowe (6 ECTS);
- 6. metodologia badań (3 ECTS);
- 7. współczesna kultura krajów anglojęzycznych (5 ECTS);
- 8. retoryka komunikacyjna (4 ECTS);
- 9. seminarium magisterskie (20 ECTS);
- 10. język obcy (do wyboru hiszpański, niemiecki, rosyjski) (6 ECTS).

Wymienione powyżej zajęcia dają łącznie 66 pkt. ECTS. Oznacza to, że na studiach drugiego stopnia wymóg ustawowy odnośnie do liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne w kształceniu na profilu praktycznym również nie został spełniony.

Jak wspomniano wcześniej, plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w ramach drugiego języka obcego (hiszpańskiego, niemieckiego lub rosyjskiego) do poziomu B2 ESOKJ na studiach pierwszego stopnia i na poziomie B2+ (w odniesieniu do tych samych języków) na studiach drugiego stopnia.

Wymóg uzyskania przez studenta na studiach z dziedziny nauk humanistycznych co najmniej 5 pkt. ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych, został spełniony na obu poziomach studiów.

Łączna liczba godzin określona w programie studiów prowadzonych z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość wynosi 180 godzin na studiach stacjonarnych i 72 godziny na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia, zaś na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia 30 godzin. Wymiar ten jest w pełni zgodny z wymaganiami w tym zakresie.

Ogólna liczba godzin zajęć oraz punktów ECTS w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach I i II stopnia łącznie jest zgodna ze standardem - to blisko 600 godzin zajęć i ponad 60 ECTS. Program oferuje w ramach godzin wykraczających poza standard, szereg przydatnych do wykonywania zawodu nauczyciela kursów np. *młodzieżową literaturę anglojęzyczną w dydaktyce języka obcego* czy *edukację alternatywną*.

W zakresie specjalizacji przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela zastrzeżenia budzą formy zajęć. W programie studiów II stopnia, w kształceniu nauczycieli, zbyt wiele zajęć realizowanych jest w formie wykładowej. To blisko 40% zajęć (bez praktyk zawodowych), podczas gdy na studiach I stopnia, gdzie tworzenie bazy teoretycznej, bazy wiedzy, jest bardziej uzasadnione, wynosi ok. 25%, czyli znacznie mniej. Dodatkowo, niewłaściwie założono możliwość osiągania przez studentów efektów uczenia się związanych z umiejętnościami praktycznymi właściwymi dla zawodu nauczyciela kompetencjami społecznymi podczas zajęć prowadzonych w formie wykładu. Na przykład, w wyniku realizacji zajęć pn. *pedagogika*, student „Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role; umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma rozwinięte umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych”, po wykładach na przedmiocie *uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, „absolwent potrafi pracować z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: indywidualizować zadania i dostosowywać metody pracy wychowawczej i opiekuńczej do potrzeb i możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”, z kolei w wyniku realizacji *edukacji alternatywnej*, „Student posiada kompetencje do organizowania działania innych jak i organizować sytuacje edukacyjne w kształceniu pozaformalnym”. Nie są to umiejętności i kompetencje, które osiągnąć można uczestnicząc w wykładzie.

Rekomenduje się dostosowanie form zajęć stosowanych na specjalności nauczycielskiej, w tym ich dywersyfikację, w celu umożliwienia osiągania przez studentów efektów uczenia się określonych w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych z uwzględnieniem specyfiki kształcenia na profilu praktycznym.

Program studiów nie przewiduje zajęć zintegrowanych z realizacją praktyki zawodowej. Wszystkie zajęcia ujęte w programie studiów, odpowiadające modułowi B standardu, realizowane są w formie wykładów i ćwiczeń. Ani w harmonogramie realizacji programu studiów, ani w kartach przedmiotów odnośnych zajęć nie wyodrębniono godzin zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych. Standard zakłada, że w grupie zajęć obejmującej przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne 1/3 to godziny zintegrowane z realizacją praktyk.

Metody kształcenia wykorzystywane podczas zajęć przewidzianych programem studiów są częściowo niewłaściwe, szczególnie w kontekście praktycznego profilu studiów, gdyż nie umożliwiają studentom osiągnięcia efektów uczenia się związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Na niektórych zajęciach stosuje się przestarzałą metodę gramatyczno-tłumaczeniową. Metoda ta razi swą anachronicznością na zajęciach z *gramatyki praktycznej*, ale przynajmniej jest spójna z treściami programowymi tego przedmiotu, natomiast nie można tego powiedzieć o wykorzystaniu metody gramatyczno-tłumaczeniowej na zajęciach takich jak *rozumienie tekstu*, *pisanie*, nie mówiąc już o *konwersacjach* i *komunikacji międzykulturowej*, jednak jest ona wymieniona w sylabusach tych zajęć. Jest to metoda całkowicie nieadekwatna w obliczu zamierzonych efektów uczenia się i treści programowych tych zajęć. W wielu sylabusach w wykazie stosowanych metod zamieszczono burzę mózgów, która ma nikły związek z treściami programowymi i mało wspiera osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się w zakresie zajęć takich jak *historia literatury brytyjskiej* czy *korespondencja służbowa i handlowa*. Repertuar metod wymienionych w kartach zajęć jest stosunkowo ograniczony i – oprócz wskazanych powyżej – obejmuje najczęściej: metodę indukcyjną, metodę komunikacyjną (stosowaną też na zajęciach literaturoznawczych), audiolingwalną (stosowaną m.in. na zajęciach *tekst akademicki*, gdzie jest zupełnie niewłaściwa) oraz konsultacje. Nie

są to metody naturalnie powiązane z rozwijaniem wiedzy o charakterze aplikacyjnym, z kształtowaniem umiejętności praktycznych i z formowaniem kompetencji społecznych, adekwatnie ukierunkowanych na funkcjonowanie absolwentów na nowoczesnym, międzynarodowym rynku pracy, zgodnie z praktycznym profilem kształcenia. Hospitacje zajęć potwierdziły, że studenci nie są wystarczająco pobudzani do aktywnego uczestniczenia w procesie uczenia się, a wykonywanie zadań w małych grupach czy parach, praktycznie nie ma miejsca. Konsultacje nie są metodą kształcenia, a za takie uznano je w licznych sylabusach (konsultacje wymieniono wśród metod m.in. w sylabusach zajęć: *historia j. angielskiego, gramatyka opisowa, historia literatury brytyjskiej, komunikacja międzykulturowa i językoznawstwo kontrastowe*). Oczywiście możliwość skorzystania z dodatkowego kontaktu z prowadzącym zajęcia podczas konsultacji może przyczynić się do osiągnięcia przez studenta zakładanych dla zajęć efektów uczenia się i spotkania indywidualne pełnią ważną rolę posiłkową w procesie dydaktycznym, ale właśnie tej funkcji powinny zasadniczo służyć. W tym kontekście należy odnieść się również do liczebności grup: zbyt duża liczba studentów, jaką zaobserwowano na zajęciach kierunkowych podczas hospitacji, stanowi ważną przeszkodę w osiągnięciu przez wszystkich studentów zakładanych efektów uczenia się. Zespół oceniający rekomenduje zmniejszenie liczebności grup.

Pomimo dostępu do specjalistycznego oprogramowania zarówno w budynku Uczelni, jak i na własnym sprzęcie dzięki licencji akademickiej, interesariusze wewnętrzni (zarówno nauczyciele akademicy, jak i studenci) nie korzystają z oprogramowania MemoQ na zajęciach z tłumaczenia pisemnego, opierając się głównie na słownikach klasycznych oraz internetowych. Studenci nie wykształcają umiejętności praktycznych związanych z wykorzystaniem tego specjalistycznego oprogramowania, niezbędnego współcześnie do efektywnej pracy w zawodzie tłumacza. Nie korzystają także z kabiny do tłumaczenia ustnego, co wiąże się wprost z sytuacją pandemiczną, w związku z którą zajęcia prowadzone są w formie e-learningu. Studenci nie korzystają także z tablic i monitorów interaktywnych do samodzielnego przygotowywania i projektowania lekcji w ramach zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, ani po takich zajęciach w ramach projektów własnych.

W sytuacji pandemicznej, metody i techniki kształcenia na odległość mają inny wymiar niż wynikałoby to z założeń programu studiów, gdzie przypisuje im się wyłącznie rolę pomocniczą. Władze Uczelni podkreślają, że starają się monitorować realizację treści programowych i tryb weryfikacji osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się w procesie nauczania i uczenia się prowadzonym za pośrednictwem Internetu (głównie platform ClickMeeting i Moodle). Zespół oceniający zwraca w tym kontekście uwagę na konieczność wykorzystania w tej sytuacji takich metod dydaktycznych, które zapewnią osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w odniesieniu do wszystkich założonych dla poszczególnych zajęć efektów uczenia się.

Program studiów zakłada realizację praktyki zawodowej na studiach I stopnia, odrębnie dla specjalności nauczycielskiej i nienauczycielskiej. Efekty uczenia się osiągane w wyniku realizacji praktyki zawodowej, zawarte w sylabusie specjalności nienauczycielskiej, określone są ogólnikowo i niespecyficzenie. Opis ten może odnosić się w zasadzie do praktyki zawodowej na dowolnym kierunku studiów. Ogólnikowy charakter efektów potwierdzają przykłady - w kategorii wiedzy: "Student zna, w stopniu zaawansowanym przepisy prawa odnoszącego się do instytucji związanych z działalnością zawodową związaną z miejscem odbywania się praktyki", w kategorii umiejętności: "Student potrafi

ocenić przydatność typowych metod, strategii, technik i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności wybranej przez siebie specjalizacji”, w kategorii kompetencji społecznych (gdzie określono tylko jeden efekt uczenia się) w brzmieniu: “Student dąży do poszerzania zakresu teoretycznej wiedzy a także jej praktycznego zastosowania zgodnie z warunkami pracy wynikającymi ze specyfiki danego miejsca odbywania praktyki i w zgodzie z wybraną specjalnością”. Tym samym, efekty uczenia się zakładane dla praktyk nienauczycielskich nie są specyficzne ani dla kierunku filologia, ani dla specjalności oferowanych na kierunku, ani nawet dla profilu praktycznego, obejmując ten sam, generyczny zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Tak ogólnikowo sformułowane efekty uczenia się dla praktyk zawodowych nie są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć w programie studiów - nie przewidują wykorzystania w praktyce, w miejscu pracy, efektów uczenia się niezbędnych do podjęcia działalności zawodowej, specyficznych dla kształcenia praktycznego w prowadzonych specjalnościach. Na przykład, z efektem określonym dla przedmiotu *tłumaczenie pisemne ogólne*: “Student zna, w stopniu zaawansowanym metody, strategie, techniki i dobre praktyki stosowane do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności translatorycznej, marketingowej, dydaktycznej oraz turystycznej, również z zakresu sporządzania dokumentacji i prowadzenia korespondencji”, czy dla przedmiotu *tłumaczenie pisemne specjalistyczne*: “Student potrafi posługiwać się podstawowymi pojęciami z dziedziny ekonomii i przedsiębiorczości (w języku angielskim), rozumie podstawowe mechanizmy w dziedzinach zarządzania, marketingu, reklamy i public relations, posiada umiejętność tłumaczenia tekstów ekonomicznych i technicznych” i in.

Na studiach II stopnia przedstawiono również dwa sylabusy praktyk – jeden dla specjalności nauczycielskiej, jeden dla nienauczycielskiej. W przypadku praktyk dla specjalności nienauczycielskiej, określone tu efekty uczenia się są, podobnie jak na studiach I stopnia, niespecyficzne, a także nie odwołują się do efektów uczenia się przypisanych do pozostałych zajęć w programie w kontekście wykorzystania osiągniętych kompetencji w praktyce np. “Wykorzystywania pogłębionej wiedzy z marketingu, zarządzania, reklamy i PR podczas praktyk” (efektu określonego dla dwóch przedmiotów specjalizacyjnych: *angielski język biznesu* oraz *korespondencja służbowa i handlowa*). Liczba, rodzaj i bardzo ogólnikowo określony, niesprecyzowany, zakres efektów uczenia się dla tych praktyk zawodowych, z jednej strony, z drugiej – bardzo jednostronny, powierzchowny zakres ich weryfikacji uwidocznił w dziennikach praktyk, uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnej oceny, czy nakład pracy studenta na osiągnięcie tych efektów, wyrażony liczbą punktów ECTS przyznawanych za zaliczenie praktyk – 12 ECTS, a także czas zaplanowany na ich realizację - 275 godzin praktyki i 25 godzin konsultacji, są właściwe, tym bardziej, że, jak już wcześniej zauważono, konsultacje jako metoda dydaktyczna, nie są właściwe w przypadku rozwijania u studentów kompetencji praktycznych w ramach praktyk. W konsekwencji wliczania konsultacji do wymiaru praktyk zawodowych, liczba punktów ECTS przypisanych praktykom jest zaniżona na studiach I i II stopnia o 1 ECTS. Skoro uczelnia wyodrębnia konsultacje jako osobną formę zajęć, to dla tej wyodrębnionej formy zajęć powinna wskazać nie tylko liczbę punktów ECTS, ale i wszelkie inne, prawnie wymagane elementy, tj. efekty uczenia się, sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się. Ten wymóg nie został spełniony, stąd nie można wliczać nakładu pracy studenta dot. konsultacji do nakładu na osiągnięcie efektów uczenia się związanych z praktykami.

W efektach uczenia się dla specjalizacji nauczycielskiej, które są zdefiniowane dla pełnego cyklu kształcenia, nie określono progresji tych efektów na poszczególnych etapach, które są oddzielnie

zaliczane i oceniane (w różnych semestrach studiów), ani w żaden sposób ich nie zróżnicowano. Studenci osiągają więc wielokrotnie te same efekty, wykonują te same czynności, są za to wielokrotnie oceniani a, z założenia, komplet efektów osiągają już po zaliczeniu pierwszego etapu praktyki, który ma miejsce w III semestrze na studiach I stopnia i już w I semestrze na studiach II stopnia.

Treści programowe i cele określone dla praktyki zawodowej nienauczycielskiej są wprawdzie adekwatne do przyjętych dla tego przedmiotu efektów uczenia się, ale niespecyficzne dla kierunku oraz specjalności studiów, a także profilu praktycznego. I tak, na studiach I stopnia, zgodnie z zapisami w sylabusie, treści obejmują przekazanie wiedzy nt. organizacji i odbywania praktyki, a nie odnoszą się do umiejętności i kompetencji osiąganych przez studenta w wyniku realizacji praktyki w zakładzie pracy. Znaleźć tu można cele dot. wprowadzenia do praktyk i procedury realizacji praktyki np.: „T1 Wprowadzenie informacji dotyczących zasad organizacji praktyk, takich jak miejsce ich odbywania, wymiar czasowy, rodzaje potrzebnych dokumentów, itp.”, „T2 Omówienie etapów i specyfiki odbywania praktyk (praktyki obserwacyjne, uczestniczące, czynne)”. To wiedza organizacyjno-administracyjna, informacje o procedurze nie wpisująca się w efekty uczenia się określone dla kierunku. Ten niewłaściwy dobór treści potwierdzają nieadekwatne dla praktyki metody kształcenia np. wykład z prezentacją multimedialną oraz konsultacje (jedyne metody dydaktyczne przewidziane dla praktyk na studiach I stopnia). Dobór literatury również nie odpowiada specyfice przedmiotu - to strona internetowa Uczelni, gdzie podane są informacje dot. praktyk na wszystkich kierunkach studiów. Na studiach II stopnia, treści w sylabusie również są niewłaściwe w odniesieniu do kierunku i specjalizacji studiów oraz kierunkowych efektów uczenia się - dotyczą wiedzy prawniczej oraz umiejętności w zakresie tworzenia i stosowania prawa wewnętrznego. Ponadto, dokumentacja praktyk nie potwierdza realizowania treści wyartykułowanych w sylabusie, a metody kształcenia tutaj również nie są metodami adekwatnymi dla praktyk np. „praca z tekstem, metoda indukcyjna: student formułuje wnioski w oparciu o przedstawione przykłady, dyskusja” i in. Literatura obowiązkowa dla przedmiotu np. *Profesjologia*, Nowy leksykon profesjologiczny, sugeruje inny charakter przedmiotu - teoretyczny, nie praktykę zawodową, która z założenia ma charakter aplikacyjny. W przypadku specjalności nauczycielskiej wskazano niewłaściwie te same, powyższe, pozycje jako literaturę podstawową, bez związku z efektami uczenia się, treściami i specyfiką praktyki.

Wymiar praktyk zawodowych został określony prawidłowo w stosunku do wymogów określonych w Ustawie, tj. 6 miesięcy - wynosi na studiach I stopnia 600 godzin, a na studiach II stopnia - 300 godzin. Praktyka zawodowa, przewidziana w semestrach IV-VI, podzielona jest na trzy etapy, zaplanowana równomiernie, w takiej samej liczbie godzin dla każdego z nich, na studiach I stopnia. Na studiach II stopnia to semestry I-III, przy czym semestr I obciążony jest w najmniejszym stopniu – 75 godzin, a pozostałe po 100 godzin.

Dokumenty dotyczące praktyk nie są spójne. Na studiach II stopnia cele praktyki zawarte w regulaminie nie są zgodne z celami w sylabusie ani powiązane z określonymi tam efektami, a liczby godzin praktyk są różne w różnych dokumentach. Na przykład liczba godzin praktyk na studiach I stopnia wynosi 600 godzin wg sylabusu praktyki zawodowej, 580 wg planu studiów, a 540 wg dokumentu „Czas realizacji praktyk dla kierunku Filologia”.

Dobór miejsc odbywania praktyk nie jest w pełni właściwy, a liczba tych miejsc nie jest wystarczająca w odniesieniu do liczby studentów na kierunku. Lista placówek, z którymi Uczelnia współpracuje w

zakresie praktyk na kierunku filologia obejmuje 19 pozycji, w tym 7 związanych z branżą tłumaczeniową (często to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), 7 szkół (2 podstawowe i 5 ponadpodstawowych), a także 5 zakładów pracy, których działalność nie jest wprost powiązana ze specjalnościami studiów prowadzonymi na kierunku. Oznacza to więcej niż 6 studentów odbywających jednocześnie praktykę w tym samym zakładzie pracy. To liczba zbyt mała dla kierunku filologia, a zakres działalności praktykodawców jest niewystarczająco dopasowany do założeń opisanych w sylwetce absolwenta kierunku. Uczelnia nie gwarantuje wszystkim studentom specjalności nienauczyielskiej możliwości odbywania praktyki w typowych zakładach pracy i instytucjach zatrudniających tłumaczy, czyli np. w biurach tłumaczeń, agencjach tłumaczeniowych, agencjach lokalizacyjnych, komórkach organizacyjnych dużych przedsiębiorstwach, których przedmiotem działalności są usługi tłumaczeniowe lub lokalizacyjne, w firmach międzynarodowych lub zagranicznych działających na terenie RP. Wśród praktykodawców wymieniono instytucje samorządu terytorialnego, instytucje pozarządowe i podmioty gospodarcze o różnym profilu działalności – na przykład Quality Institute Sp. z o.o. – spółkę audytorsko-doradczą specjalizującą się w działalności konsultingowej, jednostkę samorządu terytorialnego – Urząd Miejski w Sosnowcu, P.H.U.P. "GER-POL" S.J., zajmującą się sprzedażą produktów solnych (tabletek solnych, soli drogowej itp.). W zakładach tych nie ma możliwości nabycia przez praktykanta pełnego zakresu efektów uczenia się przewidzianych dla praktyk, a praktyka nie może być w pełnym wymiarze czasowym poświęcona wykonywaniu zadań ściśle związanych ze studiowaną specjalnością. W gronie praktykodawców nie jest reprezentowana branża turystyczna i hotelarska, a także firmy międzynarodowe.

Zgodnie z regulaminem praktyk, podstawą zaliczenia praktyki jest wypełniony dziennik praktyk zawierający rozkład tygodniowy, opinię o praktykancie, tabelę oceny efektów uczenia się, samoocenę studenta oraz krótką ankietę badającą zadowolenie studenta z realizacji praktyki. Zaprojektowane narzędzie weryfikacji umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, jednakże nie jest właściwie wykorzystywane w procesie oceny efektów i zaliczaniu zajęć. Analiza dzienników wykazała, że zapisy dotyczące zadań i obowiązków studenta są na tyle ogólne, że weryfikacja zgodności realizowanych podczas praktyk treści i efektów uczenia się z programem praktyki zawartym w sylabusie nie jest możliwa np. raporty dzienne to lista nazw dokumentów, które były tłumaczone, na temat których nie podano żadnych informacji, nie uwidoczniono korekt tłumaczeń itp. Brak jest również refleksji studenta dot. poszczególnych działań, w tym nt. współpracy z opiekunem, innymi pracownikami.

Powiązany problemem jest fakt, że katalog efektów uczenia się ocenianych w zakładzie pracy znacznie się różni od efektów określonych dla praktyki w sylabusie. Dotyczy to zarówno studiów I, jak i II stopnia. Najlepszym przykładem są efekty w dzienniku praktyk studiów II stopnia np.: "ma pogłębioną wiedzę o miejscu lingwistyki stosowanej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi i obszarami działalności zawodowej", "posiada pogłębioną, uporządkowaną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa (...)", czy na studiach I stopnia: "student posiada elementarne umiejętności badawcze, potrafi sformułować wnioski, opracować i zaprezentować wyniki (z wykorzystaniem ICT) oraz wskazywać kierunki dalszego rozwoju", "potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności zawodowej tłumacza", które pod żadnym względem nie odpowiadają efektom w sylabusie.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk nie ma charakteru kompleksowego i nie odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się. Opiekun praktyki w zakładzie pracy każdorazowo ocenia studenta korzystając z dziennika praktyk zawierającego te same efekty uczenia się, niezależnie od etapu praktyki. Ocenia więc trzykrotnie te same efekty odnosząc się do każdego z zakładanych efektów, tym samym narzędziem i w efekcie ocena nie jest rzetelna, a wykorzystywane narzędzie nie jest efektywne. Odnosi się to również do procesu zaliczania praktyki na podstawie zatrudnienia, gdzie opiekun opiniuje wniosek studenta opierając się na liczbie tłumaczeń przedstawionych jako załącznik do wniosku. Uczelnia przyjęła błędne założenie o możliwości zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. Z uwagi na to, że praktyki zaliczane są do zajęć, osiąganie i weryfikacja efektów uczenia się przypisanych do tych zajęć przebiegać winny w sposób typowy dla wszystkich zajęć, to jest opierać się na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie i planach studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce „Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu”, zatem zapis ten nie wprowadza możliwości potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w toku studiów.

Konsekwencją przypadkowego doboru miejsc odbywania praktyk, a także zbyt dużej liczby studentów delegowanych do tego samego zakładu pracy, jest niska jakość opieki nad studentem na miejscu - w zakładzie pracy. Dokumenty uczelni nie wskazują na stosowanie procedur jakościowych w tym zakresie. Nie określono w nich formalnych zasad doboru opiekunów praktyk i weryfikacji ich kwalifikacji czy doświadczenia, jest on więc przypadkowy. Podczas wizytacji uzyskano potwierdzenie, że tylko miejsca praktyk, nie opiekunowie, są weryfikowane przez władze Uczelni lub opiekuna praktyk. W stosunku do miejsc praktyk nie określono jednak również żadnych konkretnych kryteriów weryfikacji specyficznych dla kierunku i specjalności. Powyższe spostrzeżenia można odnieść także do infrastruktury i wyposażenia miejsc praktyk. Rekomenduje się włączenie do procedur kontroli realizacji praktyk wskaźnika ilościowego dot. liczby studentów odbywających jednocześnie praktykę w tym samym zakładzie pracy, poprzez określenie maksymalnej wartości tego wskaźnika dla danego zakładu pracy, z uwzględnieniem jego specyfiki i możliwości zapewnienia studentowi warunków do uzyskania w nim wszystkich zakładanych dla praktyk efektów uczenia się.

W Uczelni obowiązują regulaminy określające procedury odbywania praktyk, odrębne dla studiów I i II stopnia, dodatkowo w podziale na specjalność nauczycielską i nienauczycielską. Regulaminy określają m.in. termin realizacji i warunki zaliczenia, kwestie dotyczące zapisów na praktyki, wskazują osoby odpowiedzialne za nadzór i koordynację, a także ich zadania i odpowiedzialności. Dokumenty te nie określają jednak:

- kryteriów, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe,
- reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta,
- warunków kwalifikowania na praktykę,

a także nie przewidują żadnych hospitacji praktyki przez opiekuna ze strony Uczelni. Faktycznie, hospitacje (telefoniczne) polegają na sprawdzeniu, czy praktyka odbywa się w terminie, czy zakres

czynności jest właściwy, czy student jest rzetelny, czy organizacja przebiega sprawnie. W trybie hospitacji nie są weryfikowane efekty uczenia się osiągnięte przez studenta.

Studenci oceniają odbyte przez siebie praktyki na podstawie pytań ankietowych zawartych w dzienniku. Uczelnia nie wykorzystuje wyników tych ankiet w doskonaleniu programu studiów. Procedury jakościowe przewidują monitorowanie efektów uczenia się w programie studiów, nie odnoszą się jednak do zakładanych i osiągniętych efektów uczenia się dla praktyk zawodowych ani do monitorowania przebiegu praktyk, oceny ich organizacji i zaliczania. Rekomenduje się uwzględnianie wyników ankiet dot. praktyk w doskonaleniu programu studiów, a także włączenie do procedur WSZJK monitorowania efektów uczenia się dot. praktyk zawodowych, w tym monitorowania przebiegu praktyk oraz oceny ich organizacji i zaliczania.

Program studiów w zakresie zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, wskazanych przez Uczelnię jako zajęcia odpowiadające standardowi kształcenia nauczycieli, obejmuje praktykę zawodową w wymiarze 270 godzin zajęć w szkole – na studiach I stopnia oraz 250 godzin – na studiach II stopnia. Programy praktyk precyzują liczby godzin zajęć hospitowanych, asystenckich i samodzielnych. Praktykom przypisano po 12 ECTS, odpowiednio na studiach I i II stopnia, co nie jest spójne z planem studiów oraz z sylabusem praktyk dla specjalności nauczycielskiej I stopnia, gdzie liczba ECTS wynosi 24. Biorąc pod uwagę liczbę punktów ECTS przypisaną praktykom, wymiar praktyk jest znacząco większy niż minimalny wymiar określony w standardzie kształcenia nauczycieli dla studiów I i II stopnia łącznie. Zostały one zorganizowane jednak niezgodnie ze standardem, ponieważ nie przewidują odrębnych etapów dla praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i dydaktycznym, gdyż dla praktyki nauczycielskiej został przygotowany jeden wspólny sylabus.

Narzędzia weryfikacji i oceny efektów uczenia się dla praktyki nauczycielskiej obejmują dziennik praktyk oraz scenariusze lekcji zaopiniowane przez opiekuna w szkole. W dzienniku praktyk, zamieszczono zestaw efektów uczenia się, których osiągnięcie powinno być potwierdzone przez opiekuna. Niestety, efekty te nie są specyficzne dla poszczególnych etapów realizacji praktyki. Nie są również zróżnicowane pod kątem rodzaju przygotowania, jakie student otrzymuje – psychopedagogicznego czy dydaktycznego w zakresie nauczanego przedmiotu. Poza tym - narzędzia i sposoby oceny i weryfikacji należy uznać za właściwe.

Organizacja procesu kształcenia nie jest w pełni prawidłowa, gdyż zajęcia na studiach stacjonarnych nie są prowadzone odrębnie od zajęć na studiach niestacjonarnych. Widać to w harmonogramach zajęć, które pokazują, że w tym samym dniu w tych samych godzinach odbywają się te same zajęcia dla studentów studiujących w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Przykładowo 21.11.2020 w godz. 9:40-11:10 ćwiczenia *historia języka angielskiego* widnieją w planie zajęć studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia (podany symbol 1 FA (K) nst 3-letnie) i równocześnie w harmonogramie studiów stacjonarnych (symbol 1 FA (K) st 3-letnie). Podobnie *rozumienie tekstu* zostało wyznaczone na 21.11.2020 w godz. 11:20-12:50 zarówno dla studentów stacjonarnych (symbol 1 FA (K) st 3-letnie) i niestacjonarnych (symbol 1 FA (K) nst 3-letnie). W tym dniu to samo dotyczy *pisania* (15:10-16:40) i *gramatyki praktycznej* (16:50-18:20). We wszystkich tych przypadkach mamy oczywiście do czynienia z tą samą osobą prowadzącą zajęcia z danego przedmiotu we wskazanym czasie. Dodatkowo w odniesieniu do pierwszych z wymienionych powyżej zajęć, liczba osób wskazanych przez Uczelnię jako uczestnicy kursu to 24, podczas gdy w hospitowanych zajęciach uczestniczyło 30 studentów – różnica

wynika zapewne z faktu, że w przygotowanym dla zespołu oceniającego wykazie uwzględniono tylko studentów jednej formy studiów. Natomiast w każdym przypadku, łączenie grup skutkuje wzrostem ich liczebności, co utrudnia, jak już wspomniano powyżej, osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Organizacja procesu kształcenia budzi też zastrzeżenia z innego powodu: harmonogram przewiduje zajęcia w formie dwudniowych „zjazdów”, podczas których ćwiczenia, wykłady i seminaria odbywają się w każdy z tych dni od godziny 8:00 do 20:00, a przerwy między półtoragodzinnymi członami zajęć to zaledwie 10 minut. Zdarza się, że zgodnie z harmonogramem, studenci mają zajęcia tego samego typu w sekwencjach 3-godzinnych, (czyli 4 razy po 45 minut) lub blisko 4-godzinnych (czyli 5 razy po 45 minut). Rekord to 5 jednostek półtoragodzinnych *treningu umiejętności społecznych*, który zaplanowano od 9:15 do 17:30. Taka organizacja zajęć dydaktycznych, która dotyczy zarówno studiów stacjonarnych (które są wygaszane) jak i niestacjonarnych, jest niezgodna z zasadami higieny pracy i nauki. Okres czasu przewidziany na sesje egzaminacyjne jest prawidłowy, a czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia ich weryfikację oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z niespecyficzną koncepcją kształcenia dla kierunku filologia w części odnoszącej się do wiedzy w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek, jednak pomijają treści powiązane z rozwijaniem umiejętności i kompetencji społecznych studentów, zatem powiązanie z koncepcją kształcenia jest niepełne. Zamiast wymiaru praktycznego, odzwierciedlają głównie ogólnoakademicki charakter efektów uczenia się, pomijają zatem aplikacyjny walor wiedzy. W sylabusach przedmiotowych, treści programowe przedstawione są w formie listy zagadnień dotyczących tematyki kursu, bez adekwatnego połączenia ich z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. W odniesieniu do kształcenia językowego, treści programowe nie uwzględniają aktualnego stanu wiedzy w zakresie językoznawstwa stosowanego: zajęcia z praktycznej nauki języka angielskiego mają naturę lektoratową i pomijają najnowsze tendencje w glottodydaktyce, zarówno w rozwijaniu wiedzy w obrębie podsystemów języka, jak i na poziomie sprawności językowych. Czas trwania studiów jest właściwy i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się spójnych z kształceniem filologicznym o profilu praktycznym. Nakład pracy został oszacowany na łączną liczbą 183 pkt. ECTS w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia i 120 pkt. ECTS w odniesieniu do studiów drugiego stopnia, proporcjonalnie do liczby godzin przewidzianych w programie na wykłady, ćwiczenie i seminaria oraz pracę własną studenta. Nakład pracy przewidziany do osiągnięcia biegłości językowej na poziomie B2 (na studiach pierwszego stopnia) w odniesieniu do drugiego języka obcego jest zbyt mały i nie zapewnia osiągnięcia tego efektu uczenia się. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami. Sekwencja zajęć nie jest w pełni poprawna, gdyż prowadzone w języku obcym zajęcia językoznawcze i literaturoznawcze rozpoczynają już od pierwszego semestru studiów, kiedy kompetencje językowe studentów są niewystarczające do osiągnięcia efektów uczenia się przewidzianych dla tych zajęć. Wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie

mniej niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, jest teoretycznie możliwy, ale w praktyce, przy małym naborze kandydatów i zredukowanej ofercie specjalności praktycznie do jednej, studenci nie mają szansy na elastyczne kształtowanie swojej ścieżki kształcenia.

Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach w większości przypadków zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, lecz wśród stosowanych form brak zajęć warsztatowych, szczególnie przydatnych w kształceniu na profilu praktycznym. Plan studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS, ale zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim nie są prowadzone w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, co oznacza, że wymóg dotyczący przepisowego wymiaru pkt. ECTS uzyskanych w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie jest spełniony. Nie zostały określone dla konsultacji, jako odrębnej formy zajęć, efekty uczenia się, treści programowe oraz sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się. Program na obu poziomach studiów obejmuje zajęcia z dziedziny nauk społecznych, którym w sumie przyporządkowano wymaganą liczbę punktów ECTS. Przewidziany programem wymiar zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest zgodny z wymaganiami w tym zakresie.

Metody kształcenia nie są wystarczająco różnorodne i specyficzne, a w ich doborze nie uwzględniano najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej. Stosowane metody na ogół nie stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. W znakomitej większości nie są one ukierunkowane na przygotowanie studentów do działalności zawodowej i nie są powiązane z wykonywaniem przez studentów czynności praktycznych związanych z zakresem działalności zawodowej, do której przygotowuje kierunek.

Zastrzeżenia budzi organizacja procesu kształcenia, gdyż przedłożone harmonogramy zajęć wskazują na łączenie grup stacjonarnych i niestacjonarnych, co zostało potwierdzone również większą od zakładanej liczbą studentów obecnych na hospitowanych zajęciach. Harmonogram, zgodnie z którym zajęcia rozpoczynają się o 8:00 a kończą o 20:00, z ciągami zajęć jednego typu obejmującymi parę godzin, łamie zasady higieny pracy i nauki. Okres czasu przewidziany na sesje egzaminacyjne jest prawidłowy, a czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia ich weryfikację oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają prawidłowej realizacji praktyk, a założone efekty uczenia się dla praktyki zawodowej nie zostały określone właściwie. Efekty uczenia się, treści programowe i cele kształcenia zaplanowane dla praktyk w specjalnościach nienauczycielskich określono bardzo lapidarnie – nie są specyficzne dla kierunku, specjalności zawodowych i profilu praktycznego – obejmują ten sam, generyczny zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dla poszczególnych etapów praktyk nie przewidziano żadnego zróżnicowania czy też progresu kompetencji związanych z kolejnymi semestrami studiów, które należało uwzględnić zakładając rozłożenie praktyki na kilka semestrów. Liczby punktów ECTS przypisanych praktykom zostały zaniżone w wyniku wliczania innej formy zajęć - konsultacji do

wymiaru praktyk. Dobór miejsc odbywania praktyk nie jest w pełni relewantny, a liczba tych miejsc nie jest wystarczająca w odniesieniu do liczby studentów na kierunku.

Narzędzia zaprojektowane do weryfikacji efektów uczenia się w zakresie praktyk nie są odpowiednio wykorzystywane w procesie tej oceny, gdyż zakres oceny praktyk nie jest dostosowany do wszystkich czynności, które są z praktykami powiązane.

Przedstawione przez Uczelnię regulaminy uszczegółowiają procedurę realizacji praktyk, nie określają jednak kryteriów, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, warunków kwalifikowania na praktykę, a także nie przewidują hospitacji praktyki przez opiekuna ze strony Uczelni. Uczelnia przyjęła błędne założenie o możliwości zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej, co stoi w sprzeczności z zapisami Ustawy. Procedury jakościowe, które przewidują monitorowanie efektów uczenia się w programie studiów, nie odnoszą się do zakładanych i osiągniętych efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, w tym do monitorowania przebiegu praktyk, oceny ich organizacji i zaliczania. Dokumenty dotyczące organizacji praktyki są niespójne, wskazują np. na różną liczbę ich godzinowego wymiaru.

Standard kształcenia nauczycieli nie jest na ocenionym kierunku realizowany właściwie, gdyż program nie przewiduje zajęć zintegrowanych z realizacją praktyki zawodowej, wymaganych standardem. Ponadto, nie zaplanowano odrębnych etapów dla praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i dydaktycznym.

Formy zajęć specjalizacyjnych w zakresie kształcenia nauczycieli nie są typowe dla profilu praktycznego – niewystarczająco aktywizujące, niewystarczająco zdyspersyfikowane do efektów uczenia się określonych w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych z uwzględnieniem specyfiki kształcenia na profilu praktycznym.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1/doboru treści programowych ukierunkowanych na kompetencje akademickie z pominięciem wiedzy aplikacyjnej z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz systemowego i systematycznego kształtowania umiejętności związanych z jej zastosowaniami w pracy zawodowej właściwej dla ocenianego kierunku, 2/ doboru treści programowych, który nie zapewnia osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla poszczególnych zajęć oraz dla całego kierunku, 3/ liczby punktów ECTS przypisanym zajęciom z dodatkowego języka obcego na studiach pierwszego stopnia; 4/ zapewnienia w programie studiów w wymaganym wymiarze liczby punktów ECTS w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, 5/ zapewnienia studentom możliwości elastycznego kształtowania swojej ścieżki kształcenia i możliwości wyboru zajęć, tak by wybór ten dotyczył zajęć czy grup zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, 6/określenia dla konsultacji (jako odrębnej formy zajęć) efektów uczenia się, treści programowych oraz sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się, 7/ doboru metod kształcenia, 8/ realnego wykorzystania dostępnych w Uczelni nowoczesnych środków dydaktycznych przygotowujących

studentów kierunku do wykonywania zawodu tłumacza i nauczyciela, co jest szczególnie istotne w przypadku prowadzenia kształcenia na kierunku o profilu praktycznym, 9/przestrzegania zasad higieny pracy i nauki przy planowaniu harmonogramu, 10/ organizacji i programu praktyk zawodowych, 11/ nieuwzględnienia zajęć zintegrowanych z realizacją praktyki zawodowej, wymaganych standardem, w zakresie kształcenia nauczycieli.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się modyfikację treści programowych tak, by odpowiadały one praktycznemu profilowi kształcenia i były ukierunkowane na aplikację wiedzy oraz rozwój umiejętności i kompetencji społecznych potrzebnych w działalności zawodowej nauczycieli języka angielskiego, tłumaczy i anglistów pracujących w hotelarstwie i turystyce, zgodnie ze specjalnościami przewidzianymi w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia.
2. Zaleca się powiązanie treści programowych z trzema kategoriami efektów i ich adekwatną modyfikację tak, by zapewnić osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się formułowanych dla kierunku oraz poszczególnych zajęć.
3. Zaleca się zwiększenie liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom z dodatkowego języka obcego, aby zapewnić studentom możliwość osiągnięcia w tym obszarze kształcenia poziomu B2 ESOKJ kompetencji językowej na studiach pierwszego stopnia.
4. Zaleca się zapewnienie studentom możliwości elastycznego kształtowania swojej ścieżki kształcenia i wyboru zajęć, tak by wybór ten dotyczył zajęć czy grup zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS.
5. Zaleca się zapewnienie w programie studiów I i II stopnia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze ponad połowy punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów.
6. Zaleca się określenie dla konsultacji (jako odrębnej formy zajęć) efektów uczenia się, treści programowych oraz sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się.
7. Zaleca się stosowanie metod kształcenia właściwie dopasowanych do profilu praktycznego i umożliwiających studentom osiągnięcie efektów uczenia się związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku
8. Zaleca się zoptymalizowanie wykorzystania dostępnych narzędzi wspomagających pracę tłumacza (oprogramowanie MemoQ, kabina do tłumaczenia symultanicznego) i nauczyciela (tablice i monitory interaktywne), tak, aby te nowoczesne narzędzia były w praktyce stosowane w czasie procesu dydaktycznego, by umożliwić studentom wykształcenie i rozwinięcie umiejętności praktycznych związanych z wykonywanymi zawodami, do których przygotowuje kierunek i profil studiów.
9. Zaleca się modyfikację harmonogramu zajęć i liczebności grup pod kątem przestrzegania zasad higieny pracy i nauki.
10. Zaleca się uwzględnienie wymaganej rozporządzeniem liczby zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych do wartości stanowiącej 1/3 godzin zajęć w ramach grupy zajęć przygotowania psychologiczno-pedagogicznego.

11. Zaleca się dostosowanie efektów uczenia się określonych dla praktyki zawodowej do specyfiki kierunku i specjalności studiów, a także do specyfiki profilu praktycznego studiów, w tym w szczególności poszerzenie katalogu efektów w kategoriach: umiejętności oraz kompetencje społeczne.
12. Zaleca się uporządkowanie i uspoźnienie dokumentacji praktyk zawodowych oraz określenie formalnych zasad dot. sporządzania dokumentacji praktyki, w tym wypełniania dziennika praktyk, w taki sposób, aby zapisy w dzienniku obejmowały wszystkie czynności, które są z praktyką powiązane, z odniesieniem do każdego z zakładanych efektów uczenia się oraz do treści programowych przewidzianych dla praktyk.
13. Zaleca się poszerzenie grona praktykodawców o zakłady pracy, których przedmiotem działalności są usługi turystyczne i tłumaczeniowe oraz o firmy międzynarodowe, wykorzystujące kompetencje związane z tłumaczeniami w codziennej działalności operacyjnej.
14. Zaleca się zwiększenie ogólnej liczby praktykodawców dla kierunku w celu zapewnienia możliwości realizacji praktyki zawodowej dla wszystkich studentów kierunku.
15. Zaleca się określenie formalnych wymogów stawianych opiekunom praktyk, odrębnie dla specjalności nauczycielskiej i nienauczycielskiej.
16. Zaleca się określenie formalnych kryteriów weryfikacji miejsc realizacji praktyk.
17. Zaleca się zaprzestanie stosowania trybu zaliczenia praktyki na podstawie zatrudnienia jako procedury niezgodnej z ustawą.
18. Zaleca się uwzględnienie w programie studiów dot. praktyk zasady, że konsultacje stanowią odrębną formę zajęć i przewidziane w ramach konsultacji punkty ECTS nie mogą być wliczane do liczby ECTS osiąganey w ramach praktyk.
19. Zaleca się określenie w programie studiów dla każdego etapu praktyki zawodowej odrębnych i specyficznych efektów uczenia się oraz treści programowych, a także metod kształcenia i literatury, w przypadku specjalności nauczycielskiej dodatkowo zróżnicowanych pod kątem rodzaju przygotowania, jakie student otrzymuje – psychopedagogicznego czy dydaktycznego w zakresie nauczanego przedmiotu.
20. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Na studia I stopnia na oceniany kierunek przyjmowani są kandydaci na podstawie przedłożonych dokumentów: świadectwo maturalne i świadectwo ukończenia szkoły średniej, a w przypadku cudzoziemców dodatkowo tłumaczenie przysięgłe świadectwa. W zakładce Warunki rekrutacji na stronie Uczelni podana jest informacja, że sumowane są punkty z części pisemnej egzaminu maturalnego z dwóch przedmiotów zdawanych na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z wynikiem minimum 30%. Warunki rekrutacji nie określają, jakie to są przedmioty i czy są one wskazane przez kandydata. Na kierunku filologia Uczelnia prowadzi rekrutację na 3-letnie studia I stopnia niestacjonarne i stacjonarne. Dodatkowo nabór prowadzony jest na 2,5-letnie studia niestacjonarne I stopnia w ramach indywidualnej ścieżki studiów, co wprost implikuje studia 5-semestralne. Jest to

niezgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r., która w artykule 65, ustęp 1 i 4, precyzuje, że studia stacjonarne pierwszego stopnia trwają co najmniej 6 semestrów, a studia niestacjonarne mogą trwać dłużej [ale nie krócej] niż odpowiednie studia stacjonarne.

Na studia II stopnia na kierunku filologia przyjmowani są kandydaci, którzy ukończyli studia I stopnia lub jednolite studia magisterskie. Nabór prowadzony jest na 1,5-roczone studia niestacjonarne. Uchwała Senatu z 2019 roku w sprawie zasad przyjęcia na studia na rok akademicki 2020/2021 nie wskazuje, czy ukończone muszą być studia I stopnia na określonym kierunku. We wszystkich materiałach dostępnych na stronie internetowej Uczelni (zakładka Warunki rekrutacji i Zasady rekrutacji) informacja jest ogólna: "Na I rok studiów magisterskich mogą być przyjęci kandydaci, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia lub jednolite magisterskie oraz uzyskali pozytywny wynik z egzaminu dyplomowego". Oznacza to przyjmowanie na studia II stopnia na kierunek filologia kandydatów, którzy ukończyli dowolny kierunek na studiach I stopnia.

Przyjęte zasady rekrutacji nie są przejrzyste i nie zapewniają doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się, ponieważ dopuszczają kandydatów bez potwierdzonej świadectwem maturalnym znajomości języka angielskiego na studia I stopnia, a na studiach II stopnia bez potwierdzonej znajomości języka angielskiego na poziomie co najmniej B2+. Ponadto, zasady te nie są selektywne, gdyż decyduje wyłącznie kolejność zgłoszeń.

Zasady przyjęcia na studia nie są bezstronne, ponieważ część kandydatów jest uprzywilejowana finansowo do podjęcia studiów. Kandydaci na studia I stopnia będący absolwentami szkół należących do Sieci Współpracy Edukacyjnej WSH (szkoły partnerskie, wymienione na stronie internetowej Uczelni) otrzymują jednorazową bonifikatę w wysokości 700 zł. W przypadku studiów II stopnia, na zasadach preferencyjnych przyjmowani są absolwenci Uczelni. Wraz z ukończeniem studiów I stopnia otrzymują od Uczelni bonifikatę finansową w wys. 1 000 zł (ostatnia i przedostatnia rata czesnego standardowego na wybranym semestrze obniżona o 300 zł, oraz opłata wpisowa 0 zł). Dodatkową bonifikatę w wys. 300 zł absolwenci Uczelni mogą otrzymać, jeśli umowę o świadczenie usługi edukacyjnej podpiszą do 30 dni po egzaminie dyplomowym (pierwsza rata czesnego standardowego na wybranym semestrze pomniejszona o 300 zł). Sprawia to, że proces rekrutacyjny nie jest równy dla wszystkich kandydatów, ponieważ absolwenci Uczelni zostają uprzywilejowani i zachęceni finansowo do podjęcia studiów II stopnia, a absolwenci szkół partnerskich – do podjęcia studiów I stopnia. Rekomenduje się zapewnienie bezstronnych i równych dla wszystkich zasad przyjęcia na studia poprzez zaprzestanie finansowego uprzywilejowywania określonych grup kandydatów powiązanych z Uczelnią.

Ponadto zasady rekrutacji nie zapewniają równych szans w podjęciu studiów, ponieważ nie przewidują rozwiązań szczegółowych w przypadku kandydatów z nową i starą maturą. Dodatkowo, kolejność zgłoszeń (informacja zamieszczona w dokumentacji przekazanej przez Uczelnię) nie jest elementem, który zapewnia kandydatom równe szanse w podjęciu studiów.

Na kierunek prowadzi się przyjęcie na studia na podstawie uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Odnośne procedury zostały uregulowane uchwałą senatu i Regulaminem potwierdzania efektów uczenia się z 2019 roku. Nie są one w pełni zgodne z wymaganiami ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018, poz. 1668, z późn. zm.), ponieważ - choć zgodnie z

tym aktem prawnym - określają, komu Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się i na etapie ostatecznej weryfikacji umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, w odniesieniu do efektów sformułowanych na poziomie poszczególnych zajęć, to Uczelnia ceduje na kandydatów obowiązek wskazania efektów, które mają być potwierdzone oraz zakresu ich zgodności z efektami przedmiotowymi. Kandydaci dokonują autoewaluacji efektów uczenia się dla poszczególnych przedmiotów, po czym zobligowani są do przedłożenia stosownych dokumentów potwierdzających ich uzyskania, które są następnie weryfikowane na poziomie dziekańskim. Rekomenduje się zmodyfikowanie procedur, tak aby zgodnie z ustawą Uczelnia przeprowadzała ewaluację efektów uczenia się i potwierdzała ich osiągnięcie, z wyłączeniem autoewaluacji przez kandydata.

Jak już wspomniano wyżej, na studia I stopnia na kierunku filologia rekrutacja prowadzona jest na 2,5-letnie studia w ramach indywidualnej ścieżki studiów. Według Regulaminu Studiów, zgodę na taką formę studiów wydaje dziekan i może ona obejmować również potwierdzone przez dziekana efekty uczenia się zweryfikowane w trybie potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Oznacza to, że przyjęcie na studia łączy rekrutację oraz potwierdzenie efektów uczenia, co jest niezgodne z Ustawą z 20 lipca 2018 roku, zgodnie z którą (artykuł 69, ustęp 1) przyjęcie na studia następuje przez 1) rekrutację; 2) potwierdzenie efektów uczenia się; 3) przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej, zatem są to procedury rozłączne. Ponadto, zgodnie z ww. Ustawą, liczba studentów, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się, nie może przekraczać 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu (artykuł 71, ustęp 7). Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Uczelnię, w roku akademickim 2020/2021 w ramach standardowej ścieżki kształcenia przyjętych na studia I stopnia zostało 42 studentów, natomiast na studia w ramach indywidualnej ścieżki studiów - 10 osób, co stanowi 23,8% przyjętych na studia w ramach tej ścieżki, która jest powiązana z procedurą potwierdzania efektów uczenia się (Uczelnia nie podała dokładnej informacji dotyczącej liczby wszystkich studentów na kierunku studiujących w ramach indywidualnej ścieżki studiów oraz w ramach potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów). Co więcej, dane podane przez Uczelnię dotyczące liczby osób zrekrutowanych w ramach indywidualnej ścieżki studiów nie zostały potwierdzone na spotkaniu ze studentami. Przedstawiciele 2 różnych roczników studiów I stopnia stwierdzili, że wszystkie osoby z ich grup rekrutowały się na 4 (sic!) -semestralne studia I stopnia i uczęszczają na te same zajęcia, zatem nie są stosowane żadne ograniczenia w liczbie studentów, którzy mogą studiować w ramach indywidualnej ścieżki studiów powiązanej z uznawaniem efektów uczenia się. Ponadto, oznacza to, że indywidualizacja ścieżki de facto nie istnieje, gdyż wszyscy studenci, niezależnie od tego, jakie efekty zostały potwierdzone w ramach procedury, realizują ten sam program studiów.

Regulamin Studiów wiąże indywidualną ścieżkę studiów, czyli de facto formę studiów, z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, ponieważ, jak wspomniano wyżej, zgodę na tę formę studiów wydaje dziekan i może ona obejmować potwierdzanie efektów uczenia. Ponieważ na ocenianej Uczelni rekrutacja prowadzona jest na studia w ramach indywidualnej ścieżki, prowadzi to do sytuacji, w której efekty potwierdzone przy przyjęciu na studia mogą zostać unieważnione, co jest niezgodne z ustawą. Regulamin przewiduje bowiem, że w uzasadnionych wypadkach student może wystąpić z wnioskiem o dokonanie zmian w indywidualnej ścieżce studiów lub zmian takich może dokonać dziekan z urzędu informując o tym studenta. Zostało to potwierdzone

na spotkaniu Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, który wskazał sytuację, gdy indywidualna ścieżka zostaje anulowana i student przechodzi na standardowy tryb studiów. Implikuje to wielokrotne potwierdzanie efektów uczenia się w sytuacji, gdy studentowi przyznana została zgoda na indywidualną ścieżkę studiów na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza uczelnią. Efekty uczenia się potwierdzone przy przyjęciu na studia muszą być następnie po raz kolejny osiągnięte i potwierdzone przez studenta po zmianie ścieżki. Powiązanie indywidualnej ścieżki studiów z uznawaniem efektów uczenia się poza systemem studiów oznacza, że przy jej zmianie zanegowane zostają już potwierdzone efekty uczenia się.

Uznawanie efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej przebiega zgodnie z zasadami i procedurami opisanymi w Regulaminie studiów z roku 2019, dostępnym na stronie internetowej Uczelni. Uznanie efektów uczenia się może nastąpić, gdy student uzyskał zakładane efekty oraz zaliczył semestr studiów obejmujący przedmioty i praktyki, z których ubiega się o uznanie efektów. Decyzję w tej sprawie podejmuje Dziekan po zapoznaniu się z dokumentacją przebiegu studiów odbytych poza WSH, a warunkiem jest zbieżność efektów zdefiniowanych dla danych przedmiotów. Student otrzymuje taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana do przedmiotów i praktyk o zbliżonych efektach uczenia się, realizowanych w WSH opisanych w programie studiów w roku akademickim, na który student zostaje przyjęty. Regulamin nie określa oceny, jaką uzyskuje student. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni zapewniają możliwość identyfikacji efektów, które mają być uznane i ich adekwatność w odniesieniu do efektów określonych w programie studiów. Rekomenduje się sprecyzowanie w Regulaminie studiów kryteriów oceny, jaką otrzymuje student w ramach uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni.

Zasady i procedury dyplomowania zostały opisane w Regulaminie Studiów WSH i dostosowane w programie kształcenia do specyfiki kierunku filologia. W koncepcji seminarium dyplomowego, cele przedmiotu seminarium są następujące: przekazanie studentom rudymen tarnej wiedzy o warsztacie naukowym i metodologii badań literaturoznawczych, językoznawczych i metodycznych w zakresie niezbędnym do przygotowania przez studenta pracy dyplomowej (studia I stopnia) oraz przekazanie studentom rozszerzonej wiedzy o warsztacie naukowym i metodologii badań w naukach o zarządzaniu w zakresie niezbędnym do przygotowania przez studenta pracy dyplomowej (studia II stopnia); pozostałe cele na studiach I i II stopnia są zbieżne: wykształcenie u studentów umiejętności pisania pracy dyplomowej, zapoznanie ich ze standardami pracy, udzielenie pomocy w wyborze tematu i przygotowaniu pracy; weryfikacja efektów uczenia się, jakie dyplomant osiągnął w toku studiowania kierunku filologia angielska; przygotowanie studenta do egzaminu dyplomowego; wykształcenie u studentów refleksyjnego stosunku do własnej pracy intelektualnej, nabytych w toku studiów efektów uczenia się oraz przyszłej roli zawodowej. Na studiach pierwszego stopnia student osiąga następujące efekty uczenia się:

- E1_W: Student posiada wiedzę i umiejętności przedstawiania oryginalnych pomysłów w kwestiach odnoszących się do przedmiotu jego pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego oraz formułowania sugestii i wątpliwości, w oparciu o zróżnicowane podejścia teoretyczne. Potrafi działać w sposób kreatywny i twórczy;
- E2_W: Student wie w jaki sposób poprawnie, spójnie, logicznie i zgodnie z regułami warsztatu naukowego analizować, interpretować i opisywać otaczającą go rzeczywistość w zakresie filologii;

- E3_U: Student zna i wie, jak wykorzystywać różne źródła, w tym techniki pozyskiwania danych, właściwe dla dziedzin i dyscyplin naukowych zajmujących się filologią angielską;
- E4_U: Student pracuje samodzielnie - potrafi planować swoją pracę i efektywnie zarządzać własnym warsztatem badawczym, a także potrafi dokonać autorefleksji na temat własnych działań w celu ich doskonalenia w przyszłości;
- E5_U: Student potrafi komunikować się pisemnie przy użyciu języka specjalistycznego oraz porozumiewać się w sposób jasny i precyzyjny w kwestiach stanowiących przedmiot jego pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego;
- E6_K: Student potrafi planować i realizować elementy własnych badań naukowych w zakresie niezbędnym do przygotowania pracy dyplomowej spełniającej wymogi określone w przepisach prawa wewnętrznego Uczelni. Jest przy tym świadomy istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych, zarówno na etapie ich projektowania, realizacji, jak i interpretacji wyników;
- E7_K: Student ma uporządkowaną podstawową wiedzę na temat konieczności stałego doskonalenia zdobytych na studiach wiadomości i planowania własnego rozwoju intelektualnego i zawodowego w warunkach zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Na studiach II stopnia, student osiąga następujące efekty uczenia się:

- E1_W: Student ma pogłębioną wiedzę na temat konieczności stałego doskonalenia zdobytych na studiach wiadomości i planowania własnego rozwoju intelektualnego i zawodowego w warunkach zmieniającej się rzeczywistości społecznej;
- E2_W: Student zna w stopniu pogłębionym i wie, jak wykorzystywać w praktyce procedury, metody i narzędzia badawcze stosowane w filologii angielskiej, w tym techniki pozyskiwania danych, właściwe dla nauk o językoznawstwie oraz powiązanych z nią dyscyplin naukowych w celu analizowania i interpretowania danych i wykorzystywania wyników;
- E3_U: Student potrafi w sposób poprawny, spójny, logiczny i zgodny z regułami warsztatu naukowego analizować, interpretować i opisywać otaczającą go rzeczywistość społeczną;
- E4_U: Student potrafi planować i realizować własne badania naukowe w zakresie niezbędnym do przygotowania pracy dyplomowej spełniającej wymogi określone w przepisach prawa wewnętrznego Uczelni. Jest przy tym świadomy istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych, zarówno na etapie ich projektowania, realizacji, jak i interpretacji wyników;
- E5_U: Student posiada umiejętności przedstawiania oryginalnych pomysłów w kwestiach odnoszących się do przedmiotu jego pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego oraz formułowania sugestii i wątpliwości, w oparciu o zróżnicowane podejścia teoretyczne. Potrafi działać w sposób kreatywny i twórczy;
- E6_K: Student pracuje samodzielnie - potrafi planować swoją pracę i efektywnie zarządzać własnym warsztatem badawczym, a także potrafi dokonać autorefleksji na temat własnych działań w celu ich doskonalenia w przyszłości;
- E7_K: Student potrafi komunikować się pisemnie przy użyciu języka specjalistycznego oraz porozumiewać się w sposób jasny i precyzyjny w kwestiach stanowiących przedmiot jego pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego.

Do weryfikacji wyżej wymienionych efektów służy praca dyplomowa. Przyjęte zasady dyplomowania nie odpowiadają jednak w pełni praktycznemu profilowi studiów, w szczególności na studiach I stopnia, gdzie żaden ze sformułowanych dla przedmiotu seminarium efektów uczenia się nie wskazuje na

aplikacyjny czy rozwojowy wymiar badań. Zgodnie z efektem E2_W student analizuje, interpretuje i opisuje rzeczywistość, jednak nie implikuje to, że potrafi zastosować wiedzę przedmiotową i metodologiczną w praktyce. Na studiach II stopnia efekt E2_W wskazuje na praktyczne zastosowanie metod i narzędzi badawczych stosowanych w filologii angielskiej. Efekt E3_U wskazuje na umiejętność analizy, interpretacji i opisu rzeczywistości społecznej, co nie implikuje praktycznego zastosowania wyników tych analiz i interpretacji. Efekty E6_K (studia I stopnia) oraz E4_U (studia II stopnia) odnoszą się do prowadzenia badań naukowych niezbędnych do napisania pracy dyplomowej zgodnej z wewnętrznymi przepisami Uczelni. Zgodnie z tymi przepisami (Zasady pisanie pracy dyplomowej), zamieszczonymi na stronie internetowej Uczelni, praca licencjacka może mieć charakter analityczny lub projektowy, co wskazywałoby na praktyczny wymiar badań. Jednak w dalszej części sprecyzowano, że celem takiej pracy jest przedstawienie wybranego problemu badawczego z zakresu tematyki obejmującej kierunek studiów, co oznacza: wskazanie i identyfikację konkretnych zagadnień badawczych oraz opis omawianych zagadnień, przeprowadzony w oparciu o materiały literaturowe, poddane krytycznej analizie. Doprecyzowanie to nie wskazuje na praktyczny (aplikacyjny) wymiar badań. Sformułowania w wewnętrznych przepisach Uczelni są zatem wewnętrznie sprzeczne. Rekomenduje się zatem ujednolicenie zapisów w wewnętrznej dokumentacji Uczelni dotyczących badań prowadzonych w ramach procesu dyplomowania.

Z kolei praca magisterska powinna mieć charakter badawczy i wykazać umiejętności studenta w formułowaniu problemu badawczego oraz rozwiązania go metodami naukowymi, co wyraźnie wskazuje na badania podstawowe. Biorąc pod uwagę, że kierunek został w 91% przyporządkowany do dyscypliny naukowej językoznawstwo i w 9% do dyscypliny naukowej literaturoznawstwo na studiach I stopnia, a w 86,5% do dyscypliny językoznawstwo, w 7,5% do dyscypliny literaturoznawstwo, a w 6 % do dyscypliny nauka o komunikacji społecznej i mediach rodzi się pytanie, czy studenci w toku studiów osiągnęli kompetencje umożliwiające przygotowanie prac dyplomowych w tych wszystkich dyscyplinach, zważywszy, że np. na studiach II stopnia żaden z efektów nie odnosi się eksplicitnie do dyscypliny literaturoznawstwo. Ponadto, pierwszym celem przedmiotu *seminarium* na studiach II stopnia jest przekazanie studentom rozszerzonej wiedzy o warsztacie naukowym i metodologii badań w naukach o zarządzaniu w zakresie niezbędnym do przygotowania przez studenta pracy dyplomowej, a żaden z celów nie obejmuje metodologii badań językoznawczych i literaturoznawczych. Rekomenduje się podjęcie dyskusji na temat celu i zakresu treści programowych przedmiotu *seminarium*, aby uwzględnić w nim metodologię badań dyscypliny wiodącej, do której przyporządkowano kierunek studiów, szczególnie na studiach II stopnia.

Także przyjęte na kierunku zasady przygotowania prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminu dyplomowego nie uwzględniają sprawdzenia kompetencji w zakresie norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Zgodnie z nimi egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: egzaminu dyplomowego oraz sprawdzianu kompetencyjnego. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, podczas którego student odpowiada na trzy pytania z zakresu toku studiów i pracy dyplomowej: 2 pytanie dotyczące problematyki związanej z przedmiotami z toku studiów i 2 pytania dotyczące materiału zawartego w pracy licencjackiej (studia I stopnia) oraz 1 pytanie ogólne dotyczące przedmiotów z toku studiów, 1 pytanie właściwe dla wybranej specjalności oraz 1 pytanie dotyczące problematyki związanej z treścią pracy. Lista z pytaniami ogólnymi dla danego kierunku oraz z pytaniami dla każdej specjalności jest

ogłoszona na stronie internetowej WSH. Pytania sprawdzające osiągnięcie efektów uczenia się zorientowane są na efekty związane z wiedzą, co nie odpowiada praktycznemu profilowi studiów.

Sprawdzian kompetencyjny ma na celu dodatkową weryfikację efektów uczenia się, tj. sprawdzenie czy student osiągnął efekty uczenia się określone dla danego kierunku studiów. Sprawdzian kompetencyjny ma formę prezentacji ustnej przygotowywanej przez studenta, polegającej na przedstawieniu założeń i wyników pracy w trakcie egzaminu dyplomowego oraz dyskusji na temat jej treści z udziałem komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy. W prezentacji tej student w szczególności uzasadnia podjęcie danego tematu pracy, wskazując na jej ewentualne zastosowania praktyczne, charakteryzuje dorobek naukowy istniejący w danym zakresie, osadza temat w literaturze przedmiotu, przedstawia tezy pracy i sformułowane wnioski, omawia stosowane metody badawcze i przeprowadzone badania (jeśli praca miała charakter badawczy), a przede wszystkim prezentuje uzyskane wyniki. Przygotowana przez studenta prezentacja może mieć charakter multimedialny. Wynik sprawdzianu kompetencyjnego ma dla Uczelni charakter informacji zwrotnej na temat tego, czy student osiągnął efekty uczenia się określone dla danego kierunku studiów i nie wpływa na ostateczny wynik studiów. Co prawda w czasie sprawdzianu kompetencyjnego student wskazuje na zastosowanie praktyczne przeprowadzonych badań (jeśli takie istnieje), jednak wynik tego sprawdzianu nie jest w żaden sposób oceniany, nie ma więc wpływu na ewaluację osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się, nie jest powiązany z ze sprawdzeniem faktycznych kompetencji w zakresie działalności zawodowej właściwej dla kierunku studiów. W zasadzie jest to narzędzie pozwalające na zweryfikowanie umiejętności przedstawienia prezentacji z ewentualnym wykorzystaniem multimedii. Rekomenduje się podjęcie dyskusji nad koncepcją egzaminu dyplomowego, tak aby wszystkie jego elementy miały wpływ na ewaluację osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się, ze szczególnym uwzględnieniem praktycznego profilu studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w nauce określone są w Regulaminie studiów. Określono w nim warunki zaliczania przedmiotów oraz przeprowadzania egzaminów, w tym egzaminów komisyjnych. W Regulaminie wskazano, że w przypadku, gdy student z niepełnosprawnością nie może brać bezpośredniego udziału w zajęciach dydaktycznych, dziekan na wniosek studenta może „wyrazić zgodę na zmianę formy sprawdzania wiedzy”. Nie uwzględniono tu zatem sytuacji, gdy student z niepełnosprawnością może uczestniczyć w zajęciach dydaktycznych, ale w kontekście przeprowadzania weryfikacji efektów uczenia się będzie wymagał specjalnej organizacji sprawdzania efektów uczenia się i/lub adaptacji form weryfikacji do swoich możliwości. Oznacza to, że potrzeby osób z niepełnosprawnością są w tych zasadach uwzględnione tylko w ograniczony sposób, a na dodatek wymaga się, by zainteresowany student występował do dziekana z odpowiednim wnioskiem, podczas gdy formalności związane z zapewnieniem właściwych warunków w procesie weryfikacji efektów uczenia się i oceny nie leżą w zakresie obowiązków studenta. Rekomenduje się pełniejsze uwzględnienie potrzeb osób z niepełnosprawnościami w zasadach weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia.

Nie jest też oczywiste, że zasady dotyczące weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów. §16 p. 3 Regulaminu stanowi, że „za zgodą dziekana student może przystąpić w trybie indywidualnym do zaliczenia lub egzaminu z przedmiotu przed lub po terminie sesji egzaminacyjnej”, ale w żadnym miejscu nie uściśla się, w jakich przypadkach czy przy spełnieniu jakich warunków, może to mieć

miejsce, co oznacza, że jest to decyzja „uznaniowa”. Nie wskazano też, że forma tego egzaminu w trybie indywidualnym ma być tożsama z egzaminem w trybie zwykłym, co zapewnia równorzędność form weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Rekomenduje się wprowadzenie w tym zapisie odpowiedniego uściślenia, przez wskazanie przesłanek czy wymogów do wyrażenia takiej zgody, w celu zapewnienia należytej obiektywności w tej kwestii.

Istniejące zasady stwarzają warunki do zapewnienia bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji, natomiast nie ma tu ustaleń, które odnosiłyby się do zapewnienia wiarygodności i porównywalności ocen – w Regulaminie podano jedynie obowiązującą skalę ocen. W sylabusach nie ma też żadnej informacji na temat kryteriów przyznawania ocen; nielicznym wyjątkiem jest tu karta zajęć *nowoczesne metody i techniki stosowane w przekładzie*, gdzie określono skalę procentową oceny projektu tłumaczeniowego, choć również bez podania warunków kryterialnych w poszczególnych przedziałach punktowych. Informacje dotyczące punktacji i kryteriów oceny znajdują się w kartach opisu prac etapowych, które sporządzane są dla poszczególnych prac zaliczeniowych czy testów. Stanowią one ważny element informacji zwrotnej, gdyż precyzyjne sformułowanie kryteriów i sposobów oceniania ma istotny wpływ nie tylko na prawidłową weryfikację uzyskanych efektów uczenia się, ale także pozwala na właściwe monitorowanie postępów studentów. Umożliwia dodatkowo weryfikację skuteczności metod kształcenia stosowanych przez nauczyciela akademickiego lub inną osobę prowadzącą zajęcia. Zespół oceniający rekomenduje wprowadzenie informacji dotyczących kryteriów oceniania w ramach poszczególnych zajęć do sylabusów.

Zasady odnoszące się do przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się ograniczają się do wskazania, że po złożeniu wniosku o udostępnienie do wglądu pracy zaliczeniowej lub egzaminacyjnej, co musi nastąpić w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia wyników zaliczenia lub egzaminu, egzaminator „w terminie kolejnych 7 dni udostępni mu do wglądu pracę będącą podstawą otrzymanej przez niego oceny”. Zasady te funkcjonują obok niesformalizowanych, skutecznych sposobów przekazywania studentom informacji zwrotnej w trakcie następujących po teście zajęć.

W Regulaminie określono zasady odwoływania się od ocen niedostatecznych z zaliczenia lub egzaminu oraz przyznawania egzaminów komisyjnych, pominięto jednak zasady postępowania w innych sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się. Zgodnie z informacjami uzyskanymi w rozmowie z władzami Uczelni, sytuacje takie rozwiązywane są na bieżąco i każdy taki przypadek rozpatrywany jest indywidualnie. Regulamin stanowi też, że „za postępowanie uchybiające godności studenta i naruszenie przepisów obowiązujących w Uczelni student ponosi odpowiedzialność przed komisją dyscyplinarną”. Nie ma tu jednak zasad reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Zespół Oceniający rekomenduje uzupełnienie Regulaminu studiów w tym zakresie.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się nie są wystarczająco różnorodne i specyficzne dla kształcenia filologicznego o profilu praktycznym i nie umożliwiają sprawdzenia opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, wbrew założeniom co do metod ewaluacji zawartych w programie studiów pierwszego i

drugiego stopnia. Zgodnie z założeniami odnośnie do weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się i postępów w nauce przedstawionymi przez Uczelnię, proces ten odbywa się w oparciu o dwa podstawowe sposoby ewaluacji, tj. ocenę diagnozująco-formującą i ocenę podsumowującą. Pierwszy obejmuje takie formy sprawdzania jak „kolokwium (..), ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych, ocena zadań, ocena umiejętności radzenia sobie z konkretnymi zagadnieniami z zakresu filologii angielskiej, ocena przygotowania się studenta do zajęć oraz aktywności podczas zajęć, w tym ocena: rozwiązywanych case study, dobrowolnego opracowania wybranego zagadnienia, umiejętności pracy (indywidualnej) oraz w grupie, w tym sposobu prezentacji, przygotowanej przez studenta pracy pisemnej (tłumaczenia, konspektu zajęć, prezentacji), umiejętności samodzielnego generowania prawidłowych rozwiązań problemów, biegłości w dobieraniu sposobów i metod zdobywania wiedzy o aktualnym stanie dorobku naukowego z zakresu filologii angielskiej, znajomości procedur dotyczących konkretnego zadania praktycznego, umiejętności wypowiadania się w mowie i w piśmie w języku angielskim na tematy dotyczące różnych zagadnień, umiejętności przygotowanego przez studenta projektu brief'u reklamowego, pytania podsumowujące poszczególne tematy, rozmowa ze studentem”. Ocena podsumowująca odbywa się w postaci: „egzaminu pisemnego w formie testu jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, egzaminu pisemnego w formie e-learningu, oceny rozwiązanego przez studenta case study, ocena przygotowanego przez studenta projektu, egzaminu pisemnego w formie mieszanej: rozwiązanie krótkiego case study oraz odpowiedzi na pytania otwarte, egzaminu ustnego (prezentacja przygotowanej mowy), przygotowania i prezentacji wybranego zagadnienia, pracy w grupach- prezentacja wyników pracy grupowej, oceny aktywności studenta i umiejętności formułowania argumentacji w obronie postawionej tezy, ocena przygotowanej przez studenta pracy zaliczeniowej, ocena ustnego egzaminu dyplomowego”. Należy podkreślić, że zwłaszcza w kontekście oceny formatywnej, zaproponowany katalog wymienia różnorodne metody weryfikacji, zapewniające weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się w kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Założenia te nie mają jednak odzwierciedlenia w kartach przedmiotów: analiza metod weryfikacji zamieszczonych w sylabusach wskazuje, że są to w zdecydowanej większości metody sprawdzania wiedzy o charakterze ogólnoakademickim.

Najczęściej wymieniane w kartach zajęć metody weryfikacji efektów uczenia się i postępów w nauce to kolokwium (wymienione nawet w sylabusie zajęć *trening umiejętności społecznych!*), test i egzamin (bez żadnej specyfikacji, ewentualnie z wskazaniem formy ustnej bądź pisemnej). Kolokwia, testy i egzaminy nie nadają się do sprowadzania opanowania treści programowych dotyczących zastosowania wiedzy w kontekstach typowych dla działalności zawodowej, umiejętności o charakterze praktycznym i kompetencji społecznych, konstytutywnych dla kształcenia o profilu praktycznym. Tymczasem nawet w zakresie zajęć z racji swej tematyki poświęconych bezpośrednio rozwijaniu umiejętności interpersonalnych i kompetencji społecznych, jak np. komunikacja międzykulturowa czy korespondencja służbowa i handlowa, wykaz metod weryfikacji osiągnięcia przez studentów przedmiotowych efektów uczenia się obejmuje jedynie prezentację i test zaliczeniowy w przypadku pierwszych zajęć i aktywność studentów oraz kolokwium w przypadku drugich zajęć. Metody te nie umożliwiają adekwatnej weryfikacji kluczowych dla tych zajęć przedmiotowych efektów uczenia się. Zgodnie z opisem w sylabusie zajęć *komunikacja międzykulturowa*, student „potrafi pracować w zespole realizując cele zaprezentowania wyników swoich badań dotyczących kultury i komunikacji” (E4_U), ale umiejętności pracy w zespole nie da się ocenić za pomocą prezentacji, tym bardziej, że nic nie wskazuje na to, by miało być to zadanie grupowe. W odniesieniu do zajęć korespondencja służbowa

i handlowa chodzi zwłaszcza o koronny efekt E5_U, zgodnie z którym student „ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie lingwistyki stosowanej, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów w języku polskim i angielskim” (usterką tego efektu jest włączenie w jego zakres języka polskiego, który nie mieści się w treściach kształcenia na kierunku, co zostało wskazane w opisie kryterium 2), który pozostaje niezwerifikowany. Metody weryfikacji wykorzystywane podczas zajęć specjalnościowych, dedykowanych kształceniu nauczycieli, to głównie praca zaliczeniowa i kolokwium, a czasem projekt (np. w ramach zajęć *pedeutologia*) lub prezentacja przygotowana przez studentów (np. na zajęciach *psychologiczne i pedagogiczne podstawy nauczania języka obcego*), co oznacza, że stosowane metody nie są wystarczająco zróżnicowane i adekwatne w kontekście weryfikacji wiedzy, umiejętności czy kompetencji społecznych powiązanych z efektami uczenia się właściwymi dla standardu kształcenia nauczycieli. W bardzo nielicznych przypadkach metody te są ukierunkowane na umiejętności praktyczne, ale niedookreślone pozostaje, w jakich warunkach przebiega działanie praktyczne lub jego symulacja. Np. karta zajęć *metodyka nauczania języka angielskiego na poziomie ponadpodstawowym*, w wykazie sposobów oceny wymienia ocenę przygotowanego przez studenta planu lekcji i przeprowadzenie przykładowej lekcji z języka angielskiego, lecz nie precyzuje czy chodzi tu o micro-teaching, czyli prowadzenie mini-lekcji w sytuacji symulowanej, czy o poprowadzenie lekcji w sytuacji rzeczywistej. Stosowanie metod weryfikacji odpowiednich dla profilu praktycznego w zakresie kształcenia nauczycieli stanowi jednak wyjątek.

Jak wskazują powyższe przykłady, stosowane metody nie zapewniają skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przez studentów kierunku. Metody weryfikacji wskazane w sylabusach niektórych przedmiotów są bardzo mało konkretne i nie wiadomo na ile spełniają swoją rolę (np. w sylabusie zajęć *fonetyka i rozumienie tekstu* wymieniono wykonanie pracy domowej, ale nie wiadomo o jakie zadanie tu chodzi; w karcie zajęć *konwersacje* wskazano wypowiedź ustną na egzaminie, która może mieć różne formy, ukierunkowane na sprawdzenie osiągnięcia różnych efektów uczenia się w zakresie sprawności mówienia, zatem nie można stwierdzić, czy i w jakim zakresie zadanie egzaminacyjne służy weryfikacji efektów uczenia się). Należy stwierdzić, że tak niedoprecyzowane i ogólnikowo określone formy oceny studentów podważają rzetelność procesu oceniania, gdyż studenci nie otrzymują (przynajmniej na podstawie lektury kart zajęć) informacji na temat tego, jak będą oceniani.

Przewidziane programem studiów zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość mają formę wykładów i towarzyszą im ćwiczenia, prowadzone w formie tradycyjnej. Weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce podczas ćwiczeń i w formie tradycyjnych egzaminów na zakończenie cyklu zajęć. W sytuacji pandemicznej, konieczność stosowania metod i technik kształcenia na odległość wymaga właściwego dostosowania metod i technik weryfikacji efektów uczenia się do tej formy zajęć. Stosowane w sesji letniej 2020 quizy, testy i egzaminy pisemne, przeprowadzane były za pomocą platformy Moodle, ale również np. w formie zdjęć wykonanego zadania przesłanego do egzaminatora drogą mailową, co znacznie ograniczyło ich trafność i rzetelność. Zastosowane sposoby przeprowadzania oceny postępów w nauce umożliwiały weryfikację efektów uczenia się wyłącznie w odniesieniu do wiedzy. Zespół oceniający zwraca w tym kontekście uwagę na konieczność dywersyfikacji metod oceny i wykorzystania w tej sytuacji takich technik, które zapewnią weryfikację

efektów uczenia się we wszystkich kategoriach, a więc w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i pozwolą na stworzenie warunków zapewniających samodzielne wykonanie zadań przez studentów.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych i dzienników praktyk. W założeniu mają one potwierdzać osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów, ale ze względu na wadliwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się, wykazany powyżej, cel ten nie jest osiągnięty. Narzędziem najczęściej wykorzystywanym w procesie oceniania są testy zamknięte, z przewagą testów wielokrotnego wyboru. Np. test zaliczeniowy z zajęć *rozumienie tekstu* (studia drugiego stopnia, 2-gi semestr) to klasyczny test leksykalny, obejmujący zaledwie 17 kolokacji. Znajomość kolokacji badana jest tu przy pomocy zadania wymagającego uzupełnienia przyimków w zdaniach oraz zadania polegające na utworzeniu krótkich fraz przez właściwe połączenie podanych wyrazów. Inny sprawdzian rozumienia tekstu (dla studentów pierwszego roku) to test wielokrotnego wyboru sprawdzający zrozumienie dwóch krótkich (jedno-akapitowych) fragmentów oraz zamknięty test na słownictwo. Stosowanie testów wielokrotnego wyboru w zakresie umiejętności czytania ma bardzo ograniczone zastosowanie i nie nadaje się do oceny rozumienia tekstu, gdyż tak naprawdę go nie sprawdza: wybór poprawnej odpowiedzi nie wymaga rozumienia tekstu. Nie ma też nic wspólnego z rozwijaniem efektywności czytania i wdrażaniem studentów do stosowania odpowiednich strategii pracy z tekstem. Nie ma tu żadnego powiązania z efektami uczenia się kluczowymi dla rozwijania sprawności czytania, a trafność wykorzystania tego typu metod ewaluacji postępów w nauce jest bardzo niska. W niektórych przypadkach stosowane metody weryfikacji nie pozwalają na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych przedmiotowych efektów uczenia się. Widać to przykładowo w odniesieniu do zajęć *pisanie*, gdzie egzamin pisemny w formie testu, składającego się z zadania sprawdzającego znajomość słownictwa, zdań do transformacji i wypowiedzi pisemnej nie pozwala na weryfikację takich efektów jak: student/studentka potrafi pracować w zespole; student/studentka ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się, wymienionych w sylabusie. Należy też wskazać, że przy ewaluacji zadania otwartego pominięto pewne błędy, w wyniku czego ostateczna ocena została zawyżona. Wiarygodność ocen stanowi ewidentnie szerszy problem, jak ujawniła analiza prac etapowych: zbyt niski poziom trudności testów, brak przejrzystych i obiektywnych kryteriów oceny oraz częste pomijanie błędów językowych przy ocenie prac podważa trafność i rzetelność stosowanego systemu oceniania.

Stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do znajomości języka angielskiego i umiejętności posługiwania się nim w komunikacji sprowadzają się do testów osiągnięć. Chodzi zatem głównie o sprawdziany stopnia opanowania konkretnego materiału, w oparciu o wybrane przez nauczyciela podręczniki czy materiały dydaktyczne wykorzystywane podczas zajęć. Testy osiągnięć mają niewątpliwie wartość formującą, gdyż sprawdzają systematyczność studenta i motywują go do nauki, jednak nie dają właściwego obrazu jego realnych umiejętności w języku docelowym, co powinno być głównym celem weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie praktycznej nauki języka drugiego/obcego. Adekwatną diagnozę tego typu zapewniają testy biegłości, pozwalające na potwierdzenie nabytych kompetencji językowych w odniesieniu do powszechnie rozpoznawalnych i uznanych standardów posługiwania się językiem w zakresie czterech podstawowych sprawności. Rekomenduje się zatem stosowanie na większą skalę testów biegłości językowej (zamiast wykorzystywanych obecnie testów osiągnięć), nastawionych na sprawdzenie, jak na danym etapie

kształcenia językowego student potrafi używać języka w sytuacjach jak najbardziej zbliżonych do rzeczywistych, które dadzą właściwy obraz jego realnych umiejętności językowych i pozwolą na adekwatną diagnozę poziomu kompetencji w języku docelowym.

Uczelnia prowadzi cykliczny monitoring kariery zawodowej absolwentów. Wnioski z ankiet internetowych i wywiadów z absolwentami, które dotyczą głównie kontynuowania przez nich kształcenia po ukończeniu nauki w WSH i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych, problemów związanych z wejściem na rynek pracy oraz charakteru i satysfakcji z pracy zawodowej, są przekazywane w formie raportu Instytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia i mają stanowić przesłankę w procesie modernizowania planów i programów studiów oraz zwiększenia satysfakcji studentów. Uczelnia korzysta też z danych dostępnych dzięki ogólnopolskiemu systemowi monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych.

Widać, że na kierunku powstaje coraz więcej prac dyplomowych, które są w zamyśle aplikacyjne (np. jest spora grupa prac poświęconych różnego typu glosariuszom czy słownikom tematycznym). Jednak niektóre prace ewidentnie nie odpowiadają koncepcji kształcenia na kierunku, ze względu na swój interdyscyplinarny zakres, wykraczający poza językoznawstwo i literaturoznawstwo (np. *Factors influencing selling* lub *Social and Medical Perspective on Women in Michael Faber's Novel Crimson Petal and the White*). Wiele prac nie ma charakteru aplikacyjnego, co oznacza, że są niezgodne z praktycznym profilem kształcenia (np. *Processes of semantic change observed in old-fashioned and extinct words, Translation of neologisms on the basis of S.I. Witkiewicz's Drama "Szewcy", Tudors Court and historical mistakes, The impact of literary devices on human brain: Poetry of Emily Dickinson*). Niestety wskazane wcześniej nieprawidłowości w procesie rekrutacyjnym, niezapewniające doboru na studia I stopnia kandydatów posiadających wstępne kompetencje językowe umożliwiające osiągnięcie w toku studiów poziomu biegłości C1 w języku angielskim, zakładanego w kierunkowych efektach uczenia się, odbijają się negatywnie na poziomie dyplomowania. Język wielu prac odbiega od poziomu C1 ESOKJ, będąc świadectwem nieosiągnięcia przez autora/autorkę kluczowego kierunkowego efektu uczenia się. Jak wykazał przegląd wybranych prac licencjackich, brak w nich też często samodzielnych analiz, nie zawsze dobór narzędzi badawczych i analitycznych jest w nich prawidłowy i czasami brak w nich jakichkolwiek samodzielnie sformułowanych wniosków czy opinii. Ponadto wiele prac nie spełnia wymogów formalnych, gdyż nie zostały one przygotowane i zredagowane zgodnie z wymaganiami stawianymi tego typu tekstom, co de facto oznacza, że nie powinny one być zostać dopuszczone do obrony. Zdarza się również, że ocena pracy jest zawyżona, co podważa rzetelność oraz wiarygodność systemu ewaluacji i jest kolejnym dowodem na to, że system ten nie funkcjonuje właściwie. Rekomenduje się podjęcie dyskusji nad systemem kryteriów oceny prac dyplomowych, żeby zarówno promotorzy oraz recenzenci prac, jak i studenci wiedzieli, jakie standardy musi spełnić praca dyplomowa, aby uzyskać określoną ocenę.

Wskazany powyżej niewłaściwy dobór metod weryfikacji osiągania efektów uczenia się w połączeniu z przypadkami zawyżonych ocen w odniesieniu do niektórych prac oznacza, że funkcjonujący na ocenianym kierunku system oceniania nie jest w pełni wiarygodny.

Nie dostarczono informacji świadczących o tym, że studenci są autorami lub współautorami publikacji fachowych lub posiadają inne osiągnięcia w obszarach działalności zawodowej czy gospodarczej właściwych dla kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Przyjęte w Uczelni zasady rekrutacji nie są przejrzyste, selektywne i nie umożliwiają doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności, w szczególności umiejętności językowych, zapewniających kandydatom osiągnięcie w toku studiów zakładanych dla kierunku efektów uczenia się, ponieważ nie wskazują, że kandydaci na studia I i II stopnia muszą posiadać odpowiedni poziom umiejętności językowych adekwatny do możliwości osiągnięcia końcowych efektów uczenia się związanych z poziomem C1 i C2 według ESKJ, a kandydaci przyjmowani są na podstawie kolejności zgłoszeń. Nie zapewniają one także kandydatom równych szans w dostaniu się na studia, gdyż preferują kandydatów powiązanych z Uczelnią, a także nie precyzują kryteriów przyjęcia na studia kandydatów w zależności od ukończonej szkoły (stara i nowa matura). Rekrutacja na studia I stopnia trwające 5 semestrów (lub 4 semestry) jest niezgodna z Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Niezgodne z Ustawą jest także powiązanie rekrutacji w ramach indywidualnej ścieżki studiów z uznawaniem efektów uczenia się uzyskanych poza studiami, co prowadzi do rekrutowania kandydatów na studia w ramach tzw. indywidualnej ścieżki, a następnie, w niektórych przypadkach, skutkuje wielokrotnym potwierdzaniem efektów uczenia się. Koncepcja pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego nie jest w sposób eksplicytny powiązana z praktycznym profilem studiów, gdyż nie uwzględnia aplikacyjności badań oraz ewaluacji osiągnięcia umiejętności praktycznych w obszarach działalności zawodowej powiązanej z kierunkiem studiów i koncepcją kształcenia, a przepisy Uczelni dotyczące koncepcji pracy dyplomowej są wewnętrznie sprzeczne.

Sformułowane w Regulaminie studiów zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w nauce dotyczą potrzeb osób z niepełnosprawnością tylko w przypadku, gdy student nie może uczestniczyć w zajęciach, pomijają natomiast możliwość adaptacji metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do innych ograniczeń studentów z niepełnosprawnością. Otwarcie możliwości dla indywidualnego trybu przystępowania do zaliczeń i egzaminów bez określenia przesłanek i warunków tej procedury podważa regułę równego traktowania studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się.

Wbrew przyjętym założeniom, metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w nauce się nie są wystarczająco różnorodne i specyficzne dla kształcenia filologicznego o profilu praktycznym i nie umożliwiają sprawdzenia opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Stosowane metody nie różnią się w sposób istotny od sposobów oceniania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na profilu ogólnoakademickim.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w obszarze kształcenia nauczycieli nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia nauczycieli, gdyż nie są odpowiednio zróżnicowane i adekwatne do kategorii wiedzy, umiejętności czy kompetencji społecznych, właściwych dla przygotowania zawodowego do pełnienia roli nauczyciela.

Prace etapowe i egzaminacyjne w większości nie są zgodne z koncepcją kształcenia o profilu praktycznym. Problem ten dotyczy również w znacznej mierze prac dyplomowych. Niewłaściwy dobór metod weryfikacji osiągania efektów uczenia się w połączeniu z nie w pełni rzetelnym ocenianiem niektórych prac podważa wiarygodność całego systemu oceniania.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyły następujące nieprawidłowości: 1) niezgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zasady rekrutacji, które jednocześnie nie zapewniają przejrzystości i bezstronności procesu rekrutacji, 2) niezgodne z ww. Ustawą łączenie rekrutacji z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, 3) niezgodna z ww. Ustawą możliwość anulowania lub modyfikacji w trakcie studiów efektów uczenia się potwierdzonych w ramach procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, 4) niepowiązane z praktycznym profilem studiów zasady dyplomowania na kierunku, 5) nagminne stosowanie metod weryfikacji efektów uczenia się i oceny postępów w nauce nieodpowiednich dla kształcenia o profilu praktycznym, niepozwalających na sprawdzanie opanowania treści programowych dotyczących zastosowania wiedzy w kontekstach zawodowych, umiejętności o charakterze praktycznym i kompetencji społecznych potrzebnych na rynku pracy, 6/ określenie metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się zdefiniowanych dla poszczególnych przedmiotów w sposób mało precyzyjny, niezapewniający przejrzystości i rzetelności systemu ewaluacji, 7/ uchybienia w obszarze trafności i rzetelności oceny postępów studentów w nauce i weryfikacji osiąganych przez nich efektów uczenia się, skutkujące niemiarodajną diagnozą ich osiągnięć, 8/ brak w kartach zajęć informacji odnośnie do kryteriów ewaluacji adekwatnie odzwierciedlających wymagania przedmiotowe w powiązaniu z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, 9/ niedostosowanie prac dyplomowych do praktycznego profilu kształcenia, wymogów formalnych oraz zakładanego poziomu kompetencji językowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się zaprzestanie rekrutacji na 5-semestralne studia I stopnia oraz sformułowanie przejrzystych i bezstronnych zasad rekrutacji, zapewniających dobór kandydatów, posiadających niezbędną wiedzę do osiągnięcia zakładanych na kierunku efektów uczenia się.
2. Zaleca się rozłączenie procesu rekrutacji od procesu przyjęcia na studia w ramach potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.
3. Zaleca się wyeliminowanie konieczności wielokrotnego potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.
4. Zaleca się opracowanie merytorycznych zasad dyplomowania z uwzględnieniem specyfiki studiów o profilu praktycznym z wyraźnym wskazaniem na prowadzenie prac rozwojowych lub badań aplikacyjnych.
5. Zaleca się zastąpienie właściwych dla ogólnoakademickiego profilu kształcenia metod weryfikacji efektów uczenia się i oceny postępów w procesie nauki, metodami pozwalającymi na sprawdzanie opanowania treści programowych dotyczących zastosowania wiedzy w

kontekstach typowych dla działalności zawodowej, umiejętności o charakterze praktycznym i kompetencji społecznych potrzebnych na rynku pracy, konstytutywnych dla kształcenia o profilu praktycznym.

6. Zaleca się doprecyzowanie w kartach poszczególnych zajęć metod weryfikacji zakładanych efektów uczenia, by zapewnić studentom dostęp do pełnej informacji na temat tego, jak będą oceniani i by zagwarantować skuteczną ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przewidzianych dla danych zajęć.
7. Zaleca się zamieszczenie w sylabusach kryteriów ewaluacji, które będą adekwatnie odzwierciedlać wymagania przedmiotowe w powiązaniu z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, spójnych ze specyfiką treści kształcenia w ramach danych zajęć.
8. Zaleca się wprowadzenie narzędzi "podwójnego sprawdzania", czyli ocenę pracy przez dwóch egzaminatorów, przynajmniej w przypadku prac etapowych i końcowych o charakterze otwartym.
9. Zaleca się dostosowanie prac dyplomowych do praktycznego profilu kształcenia, wymogów formalnych oraz zakładanego poziomu kompetencji językowej absolwentów.
10. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Proces dydaktyczny na kierunku filologia jest realizowany obecnie przez 31 osób (liczba ta jest zmienna w zależności od zatrudniania profesorów wizytujących oraz osób zatrudnionych w formule cywilnoprawnej) – nauczycieli akademickich oraz osób współpracujących z Uczelnią, w tym w roku akademickim 2020/2021: 4 doktorów habilitowanych, 15 doktorów, 12 magistrów, wśród których jest 16 anglistów, oraz poloniści, germaniści (jedna osoba dodatkowo jest iberystą), oraz nauczycieli reprezentujących dyscypliny subsydiarne dla kierunku: filozofia, nauki o mediach i komunikacji społecznej, pedagogika, psychologia, ekonomia, zarządzanie i marketing, prawo, nauki medyczne, bibliotekoznawstwo, filologia klasyczna, biologia, informatyka i robotyka, nauki o kulturze fizycznej.

Nauczyciele akademicy posiadają udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinach: językoznawstwo (8 osób), literaturoznawstwo (6 osób), a także dyscyplinach subsydiarnych związanych z kierunkiem studiów: pedagogika, psychologia, prawo i ekonomia. Kilkoro pracowników ma dorobek naukowy w mieszczący się kilku dyscyplinach. Wśród kadry dydaktycznej kilkoro pracowników ma doświadczenie poza pracą na uczelni jako tłumacze, w tym jako tłumacze przysięgli, a także nauczyciele języków obcych w szkołach państwowych oraz nauczyciele języka na różnego rodzaju kursach.

Zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela: *podstawy dydaktyki ogólnej, metodyka nauczania języka angielskiego* prowadzą absolwenci filologii angielskiej o specjalności nauczycielskiej, będący nauczycielami z wieloletnim stażem zawodowym. Zajęcia związane z przedmiotami pedagogicznymi (np. *nowoczesne metody kształcenia, podstawy pedagogiki i edukacji, szkoła i nauczyciel, projekt edukacyjny*) prowadzą nauczyciele akademicy z udokumentowanym dorobkiem naukowym i zawodowym w zakresie pedagogiki. Doświadczenie zawodowe prowadzących oraz ich

kompetencje są wystarczające do realizacji tych zajęć oraz nabywania przez studentów umiejętności praktycznych. Zajęcia z *psychologii dla nauczycieli* prowadzi dr psychologii, a z *psychologii rozwoju człowieka* - dr nauk medycznych. W tym kontekście należy podkreślić, że ukończenie studiów medycznych nie daje kwalifikacji do nauczania psychologii, a dorobek publikacyjny pracownika jest nader skromny, jeśli chodzi o dyscyplinę psychologia. Większość zajęć jest obsadzona zgodnie z wymaganiami standardów kształcenia nauczycieli. Wyjątkiem jest wspomniana *psychologia rozwoju człowieka*. Biorąc pod uwagę, że Uczelnia zatrudnia 2 doktorów psychologii, którzy prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku rekomenduje się zoptymalizowanie potencjału zawodowego i naukowego nauczycieli akademickich w obsadzie zajęć związanych z kształceniem nauczycieli, gdyż dr nauk medycznych, w porównaniu do doktora w zakresie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia, ma jedynie rudymetarną wiedzę w zakresie omawianych na zajęciach zagadnień.

Potencjał kadrowy pod względem dorobku i doświadczenia zawodowego jest adekwatny dla prowadzonego kierunku. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia posiadają dorobek w dyscyplinach naukowych, do których przyporządkowany został kierunek oraz doświadczenie zawodowe jako tłumacze i nauczyciele języka, co umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych w obszarach zawodowych związanych z kierunkiem studiów.

Struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów, a także doświadczenie praktyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela i tłumacza umożliwiają prawidłową realizację zajęć, choć zauważyć można, że wykorzystanie kwalifikacji kadry dydaktycznej nie jest optymalne. Stabilność zatrudnienia zasadniczo również umożliwia prawidłową realizację zajęć, choć zdarzają się przypadki, gdy nauczyciele zatrudnieni w ramach projektów i inicjatyw międzynarodowych (zatrudnienie długo i krótkoterminowe) prowadzili zajęcia niezgodne z ich kompetencjami naukowymi: np. dr językoznawstwa z *historii literatury angielskiej*. W roku akademickim 2020/21 sytuacja taka nie ma już miejsca.

Nauczyciele akademicy posiadają kompetencje dydaktyczne (większość nauczycieli prowadzących zajęcia kluczowe na kierunku w zakresie modułu treści kierunkowych i podstawowych ma wykształcenie w zakresie specjalności nauczycielskiej) i wieloletni dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku są autorami materiałów dydaktyczno-metodycznych, skryptów dla studentów oraz kursów e-learningowych. Pomimo wysokiego potencjału dydaktycznego, wynikającego z wieloletniej praktyki oraz w przypadku części pracowników dorobku dydaktycznego, rzeczywiste kompetencje dydaktyczne nauczycieli, co wykazały hospitacje zajęć, nie obejmują umiejętności w zakresie adaptacji materiałów dydaktycznych do pracy w grupach o zróżnicowanych umiejętnościach językowych oraz dostosowania materiałów pod względem trudności do zakładanego dla danego poziomu studiów opanowania języka angielskiego, a także tempa prowadzenia zajęć w zróżnicowanej pod względem językowym grupie. Ponadto, umiejętności dydaktyczne nauczycieli nie obejmują pracy w formie projektowej czy warsztatowej oraz aktywizacji studentów do pracy w parach czy grupach. Nauczyciele nie wykorzystują w praktyce własnych kompetencji praktycznych i zawodowych w zakresie wykonywania zawodu tłumacza, co jest istotne w kontekście praktycznego profilu studiów i specjalności tłumaczeniowej. Wymienione umiejętności dydaktyczne są kluczowe dla prawidłowej realizacji zajęć na kierunku zarówno pod względem osiągania przez studentów efektów związanych z kształceniem językowym, jak

również z praktycznym przygotowaniem do zawodu, co wynika z praktycznego profilu studiów. W związku z warunkami rekrutacji, które wprost przekładają się na bardzo duże zróżnicowanie studentów pod względem kompetencji językowych w obrębie grupy, a także z niewystarczającymi kompetencjami w stosunku do zakładanego poziomu językowego na danym stopniu kształcenia, dobry potencjał dydaktyczny kadry jest niewykorzystany na płaszczyźnie kształcenia językowego oraz praktycznego wykonywania zawodów związanych z kierunkiem i profilem studiów. Rekomenduje się zoptymalizowanie wykorzystania potencjału dydaktycznego nauczycieli akademickich poprzez przeprowadzenie szkoleń w zakresie nauczania w grupach zróżnicowanych językowo, metod aktywizacji studentów, prowadzenia zajęć warsztatowych i projektowych, w tym z wykorzystaniem w nowoczesnych technologiach wspomagających pracę tłumacza i nauczyciela.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia w większości przypadków prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicy nie są nadmiernie obciążani nadgodzinami, z wyjątkiem pojedynczego przypadku, gdzie nauczyciel zaplanowanych ma ponad 600 godzin różnego rodzaju zajęć. Rekomenduje się bardziej równomierne obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami.

Nauczyciele przygotowani są do realizacji zajęć z wykorzystaniem platformy e-learningowej, na której umieszczane są materiały dla studentów. Realizacja zajęć w wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest kontrolowana przez władze Uczelni.

Politykę kadrową na Uczelni prowadzi Rektor. Zatrudnienie nauczyciela akademickiego poprzedza dokonana przez Rektora analiza dokumentów potwierdzających posiadanie przez kandydata odpowiedniego dorobku naukowego i zawodowego. Zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich oraz rodzaj zajęć dydaktycznych objętych tymi obowiązkami określa Senat. Dobór kadry jest monitorowany z wykorzystaniem opinii i propozycji zespołów ds. jakości kształcenia, w skład których wchodzi m. in. przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studenci. Kryteria doboru nauczycieli akademickich nie są w pełni transparentne, choć co do zasady uwzględniają dorobek naukowy, dydaktyczny oraz umiędzynarodowienie kadry.

Jednak, pomimo odpowiedniej struktury kadry, można wskazać przypadki, w których ani dorobek naukowy, ani doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią nie odpowiadają zakresowi określonego w nazwie przedmiotów i wyznaczonym im celom. Oprócz wspomnianych wyżej zajęć z *psychologii społecznej*, prowadzonych przez nauczyciela akademickiego z rudymenarną wiedzą w zakresie dyscypliny psychologia, ćwiczenia z *psycholingwistyki* prowadzi literaturoznawca bez dorobku naukowego w zakresie prowadzonego przedmiotu. Szereg przedmiotów, których efekty uczenia się i treści kształcenia, odnoszą się do dziedziny nauk społecznych (*zarządzanie, marketing reklama, public relations; podstawy zarządzania, marketingu i PR, zarządzanie zasobami ludzkimi na globalnym rynku pracy*) prowadzi dr językoznawstwa, którego publikacje naukowe wykazane w dokumentacji nie są związane z tematyką zajęć (brak jest informacji dodatkowych na temat doświadczenia zawodowego w tym zakresie). Językoznawca prowadzi również przedmiot *współczesna kultura krajów anglojęzycznych*, przy czym ani zainteresowania badawcze, potwierdzone publikacjami, ani

doświadczenie zawodowe (tłumacz i nauczyciel języka angielskiego) nie są związane z szeroko pojętą kulturą krajów angielskiego obszaru językowego czy realioznawstwem. Ponadto, zajęcia subsydiarne dla kierunku (*wychowanie fizyczne, czy edukacja zdrowotna i promocja zdrowia*) prowadzone są przez nauczycieli akademickich, których kwalifikacje zawodowe nie są związane z tymi przedmiotami (mgr w zakresie zarządzania i marketingu oraz dr nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, a lektorat z języka rosyjskiego przez mgr filologii polskiej (w dokumentacji brak informacji na temat uprawnień do nauczania języka rosyjskiego).

W kontekście doboru kadry należy zwrócić uwagę na nieadekwatność kwalifikacji nauczyciela akademickiego z tytułem zawodowym magistra zaplanowanego do prowadzenia seminarium magisterskiego. Zgodnie z Regulaminem studiów pracę dyplomową student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł lub stopień naukowy. Rekomenduje się właściwsze wykorzystanie potencjału kadrowego kierunku w obsadzie zajęć.

W przeważającej części nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku filologia systematycznie pomnażają dorobek naukowy i posiadają bieżące publikacje w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo. Część pracowników ma bieżący dorobek naukowy w subsydialnych dla koncepcji kształcenia dyscyplinach (pedagogika i psychologia). W jednostkowych przypadkach dorobek datowany jest na początek drugiej dekady XXI wieku. W przeważającej części pracownicy pogłębiają swoje doświadczenie praktyczne, szczególnie w zakresie wykonywania tłumaczeń oraz pracy dydaktycznej, realizowanych w pracy zawodowej poza Uczelnią. Uczestniczą w konferencjach i szkoleniach, zwłaszcza w zakresie kształcenia na odległość.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem poprzez prowadzoną w Uczelni ankietyzację w formie elektronicznej oraz przez przeprowadzane hospitacje zajęć. System hospitacji zajęć dotyczy wszystkich pracowników i obejmuje następujące formy: hospitacje kompleksowe (całokształt procesu kształcenia), problemowe (skierowane na jeden problem) oraz lustracje (kontrole).

Wszyscy pracownicy kierunku podlegają okresowej ocenie obejmującej działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną. Zgodnie ze Statutem Uczelni ocena okresowa dokonywana jest nie rzadziej niż co cztery lata zgodnie z kryteriami i zasadami w nim określonymi. W ocenie okresowej uwzględniane są wyniki ankiet studenckich i hospitacji. Ocena okresowa może być pozytywna lub negatywna. Wyniki oceny mają wpływ na politykę kadrową i mogą skutkować rozwiązaniem stosunku pracy. Rektor rozwiązuje za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania dwóch negatywnych ocen okresowych. Ponadto niska ocena uzyskana w ankiecie studenckiej stanowi punkt wyjścia do rozmowy wyjaśniającej z Dyrektorem Instytutu, a ponowna niska ocena - do rozmowy ocenianego nauczyciela z Dziekanem lub Rektorem. Nisko oceniany nauczyciel zobowiązany jest do przygotowania pisemnego planu działań, mających pomóc mu w osiąganiu lepszych efektów nauczania. Brak efektywności w jego realizacji, potwierdzony kolejną niską oceną studentów, może być podstawą do rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem akademickim.

Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie, a w szczególności oceny studentów, są wykorzystywane do doskonalenia kompetencji nauczycieli akademickich, w szczególności w zakresie

definiowania zadań związanych z procesem dydaktycznym, np. opracowywanie skryptów i materiałów dydaktycznych.

Dbając o rozwój kadry w zakresie pracy dydaktycznej i naukowej Uczelnia oferuje pracownikom nagrody rektorskie dla nauczycieli, którzy uzyskali najwyższe oceny studentów. Pracownicy mogą ubiegać się o finansowanie udziału w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych oraz w finansowaniu lub dofinansowywaniu publikacji naukowych. W Uczelni funkcjonuje Centrum Kształcenia Nauczycieli oferujące wsparcie w rozwoju kompetencji dydaktycznych. Nauczycieli wspiera także dział IT oferując szkolenia w zakresie nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Uczelnia oferuje pracownikom szkolenia w zakresie nauczania wspomagane technikami multimedialnymi.

Realizowana polityka kadrowa z jednej strony kreuje warunki sprzyjające do rozwoju nauczycieli akademickich, co ma głównie wyraz w pomnażaniu dorobku naukowego i udziale w konferencjach i szkoleniach, szczególnie szkoleniach wewnętrznych, dotyczących doskonalenia metod pracy zdalnej. Zauważyć jednak można, że pomimo dostępności bardzo dobrej i nowoczesnej bazy dydaktycznej, nauczyciele nie rozpoznają własnych potrzeb rozwojowych w kierunku kształcenia się w kierunku efektywnego jej wykorzystania w pracy ze studentami. W szczególności dotyczy to braku potrzeby wszechstronnego doskonalenia się w zakresie wykorzystania narzędzi wspomagających prace tłumaczy w rzeczywistym środowisku zawodowym. Rekomenduje się motywowanie nauczycieli akademickich do wszechstronnego doskonalenia w zakresie efektywnego korzystania z dostępnych narzędzi edukacyjnych, bezpośrednio związanych z praktycznym profilem kształcenia na kierunku.

W Uczelni nie ma sformalizowanych zasad rozwiązywania konfliktów, reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry oraz pomocy ofiarom. Rekomenduje się opracowanie i wdrożenie stosownych procedur.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na kierunku filologia zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w budynku należącym do Wyższej Szkoły Humanitas. Baza edukacyjna pozostająca do dyspozycji studentów kierunku filologia obejmuje aulę o pojemności 249 miejsc siedzących, wyposażoną w ekran automatyczny, rzutnik multimedialny i zestaw nagłośnienia oraz klimatyzację, 4 sale wykładowe każda o pojemności 90 miejsc siedzących, wyposażone w ekran automatyczny, rzutnik multimedialny i nagłośnienie, 11 sal ćwiczeniowych o pojemności 34 miejsc każda, 1 salę językową z wyposażeniem oraz 3 sale komputerowe wyposażone łącznie w 48 stanowisk komputerowych, a także aule i sale gimnastyczne oraz sale ćwiczeniowe znajdujące się w budynkach, które nie należą do Uczelni.

Sale dydaktyczne przeznaczone do prowadzenia zajęć z nauczania języka obcego wyposażone są w tablice oraz monitory interaktywne. Z kolei na potrzeby zajęć z tłumaczenia, na komputerach w 2 pracowniach komputerowych zainstalowano specjalistyczne oprogramowanie MemoQ - narzędzie wspomagające pracę tłumaczy. Studenci mają do dyspozycji kabinę do tłumaczenia symultanicznego. Stwarza to możliwości prawidłowej realizacji zajęć kształtujących umiejętności praktycznych w zawodzie tłumacza i – w ograniczonym stopniu – nauczyciela. Kierunek filologia nie dysponuje bowiem pracownią dydaktyczną, która byłaby szczególnie przydatna dla studentów realizujących specjalizację nauczycielską, w której zgromadzone byłyby podręczniki i pomoce szkolne, aby umożliwić im kształcenie umiejętności praktycznych w warunkach właściwych dla nauczycieli pierwszego etapu edukacyjnego w klasach IV-VIII. Rekomenduje się wyodrębnienie pracowni dydaktycznej.

Na terenie budynku głównego Wyższej Szkoły Humanitas i w jego najbliższym sąsiedztwie (parking) można korzystać z bezprzewodowej uczelnianej sieci WiFi. Wszystkie komputery na terenie Uczelni pracują w środowisku sieciowym, posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego GOV 200 Mbps. Dostęp do sieci zabezpieczony jest zaporą internetową Firewall Zyxell Zywall. Studenci mogą korzystać z oprogramowania pakietu MS Office oraz programu do analizy statystycznej SPSS Statistics. Specjalistyczne oprogramowanie jest sprawne, aktualnie używane w działalności zawodowej tłumacza. Wyposażenie zapewnia studentom możliwość prawidłowej realizacji większości zajęć, również z wykorzystaniem technik informacyjno-komunikacyjnych.

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk w salach dydaktycznych, pracowniach komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Efektywność wykorzystania

kabiny do tłumaczenia symultanicznego uzależniona jest od zaplanowanej liczebności grup dla tych ćwiczeń.

Biblioteka zlokalizowana jest w budynku głównym Wyższej Szkoły Humanitas. Składa się z czytelní, wypożyczalni, magazynu księgozbioru czytelní, magazynu czasopism oraz magazynu wypożyczalni. W czytelní znajduje się 12 podwójnych stanowisk pracy dla studentów oraz 10 stanowisk komputerowych, na których użytkownicy mogą korzystać z Internetu, książek i czasopism elektronicznych oraz baz danych dostępnych w sieci biblioteki. Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana w zakresie wypożyczeń, zwrotów, prolongat i informacji o zbiorach. Studenci mogą korzystać z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Biblioteka czynna jest w godzinach umożliwiających korzystanie z zasobów w ciągu dnia w tygodniu: we wtorek i czwartek w godz. 9.00 - 17.00, w środę w godz. 10.00 - 18.00, w piątek w godz. 8.00 - 16.00 oraz w weekend: w sobotę w godz. 9.00 - 17.00 i niedzielę w godz. 10.00 - 16.00. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne w komputery, liczba miejsc w czytelních zapewniają odpowiednie warunki do korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Natomiast dni i godziny pracy nie są optymalne dla efektywnego korzystania ze zbiorów i pracy własnej. Biorąc pod uwagę, że studenci ocenianego kierunku mają zajęcia w soboty i niedziele do godz. 20.00, z biblioteki i czytelní mogą korzystać efektywnie w ciągu tygodnia. Zakładając, że pracują zawodowo, godziny otwarcia nie zapewniają pełnego komfortu. Rekomenduje się przesunięcie godzin pracy biblioteki na godziny popołudniowo-wieczorne w tygodniu.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna zapewnia bezpieczeństwo pod względem higieny pracy, a zasady korzystania z niej są zgodne z przepisami BHP.

Studenci mają zapewniony dostęp do sieci bezprzewodowej poza godzinami zajęć w celu wykonywania zadań i realizacji projektów. Umożliwia to obsługę platform do zdalnego nauczania czy korzystanie z usług Wirtualnego Dziekanatu. Studenci mają zapewniony dostęp do akademickiej licencji oprogramowania MemoQ na czas studiowania, aby mogli korzystać z niego samodzielnie na własnym sprzęcie komputerowym. Mają także dostęp do pomieszczeń dydaktycznych i laboratoriów komputerowych poza godzinami zajęć w celu realizacji własnych projektów, pod warunkiem, że nie odbywają się tam zajęcia oraz po uzgodnieniu z pracownikami działu IT. Poza godzinami zajęć studenci mogą korzystać z komputerów w bibliotece, na których nie jest jednak zainstalowane specjalistyczne oprogramowanie CAT.

W celu przystosowania budynku Uczelni dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu zamontowana jest platforma umożliwiająca osobom poruszającym się na wózku inwalidzkim dostanie się do pomieszczeń na parterze Uczelni. Na parterze znajduje się toaleta przystosowana dla osób z dysfunkcją ruchu. W parterze oraz na piętrach II i III znajdują się telewizory LED o rozdzielczości 55 cali, na których wyświetlane są bieżące informacje dotyczące planu zajęć, ułatwiające osobom niedowidzącym orientację. W newralgicznych punktach Uczelni (aula, dziekanat, portiernia) zamontowano pętlę indukcyjną, wzmacniającą sygnał dźwiękowy dla studentów niedosłyszających.

Czytelnia WSH wyposażona jest w sprzęt umożliwiający korzystanie z zasobów przez osoby niedowidzące (duże monitory, lupy). Brak natomiast powiększalnika, który zoptymalizowałby

możliwość korzystania ze zbiorów tradycyjnych. Studenci mają możliwość wypożyczenia dyktafonów, w celu rejestrowania treści przekazywanych podczas zajęć.

Uczelnia nie jest w pełni przystosowana dla osób z niepełnosprawnościami. Studenci z dysfunkcją ruchu mogą komfortowo korzystać jedynie z pomieszczeń znajdujących się na parterze. W budynku brak jest windy umożliwiającej dostanie się na piętra, gdzie zlokalizowana jest większość sal dydaktycznych, sale komputerowe ze specjalistycznym oprogramowaniem dla tłumaczy, sala do kształcenia językowego z kabiną do tłumaczenia i biblioteka, co nie zapewnia osobom z niepełnosprawnościami pełnego udziału w procesie dydaktycznym. Brak także dostępu do strefy wypoczynku studenta oraz bufetu, które zlokalizowane są w suterenie. Nie ma zaplecza sanitarnego przystosowanego dla osób z niepełnosprawnościami na każdym piętrze oraz wyznaczonych miejsc postojowych na parkingu dla takich osób. Sale i pomieszczenia administracyjne nie są oznakowane w alfabecie Braille'a. Brakuje stanowisk w salach komputerowych w pełni przystosowanych dla osób niedowidzących, a także pomieszczeń zapewniających wyciszenie osobom tego wymagającym. W dziekanacie nie ma stanowiska z obniżoną ladą, umożliwiającego komfortowy kontakt osobom poruszającym się na wózku lub osobom niewysokim z pracownikami administracyjnymi. W dużej auli na parterze brak wyznaczonego miejsca, w którym osoba poruszająca się na wózku mogłaby wygodnie sporządzać notatki podczas wykładu. Uczelnia pozyskała środki finansowe na wdrożenie projektu mającego na celu poprawę komfortu studiowania studentów z niepełnosprawnościami „Humanitas bez barier”.

Na kierunku filologia kształcenie w formie tradycyjnej wspierane jest przez platformę Moodle w formie asynchronicznej oraz w formie synchronicznej na platformie ClickMeeting. Uczelnia dysponuje w tym zakresie odpowiednim oprogramowaniem.

W związku z sytuacją epidemiczną nauczyciele akademicy mogli wykorzystywać tę platformę (do przesyłania materiałów, prac domowych, zdań i testowania), a także kanał komunikacyjny, zapewniający dwukierunkowy kontakt audio wizualny ClickMeeting. Przyjęte rozwiązanie, umożliwiło prowadzenie procesu kształcenia i podtrzymanie kontaktu między nauczycielami akademickimi i studentami, przy wykorzystaniu dwóch narzędzi, przy czym studenci już wcześniej korzystali z platformy e-learningowej. W przyjętych na rok akademicki 2020/2021 zasadach prowadzenia zajęć zdalnych Uczelnia rekomenduje do wykorzystania oba wymienione narzędzia. Należy podkreślić, że platforma ClickMeeting nie jest narzędziem optymalnym do aktywizowania studentów, zwłaszcza w zakresie pracy w parach i małych grupach. Jak wskazują studenci, na zajęciach z wykorzystaniem platformy ClickMeeting praca odbywa się w całej grupie. Studenci nie są dzieleni na pary czy grupy, co związane jest z ograniczeniami tej platformy. Praca w parach ma miejsce wyłącznie podczas egzaminów. Rekomenduje się rozważenie wprowadzenia narzędzi umożliwiających pełniejszą i efektywniejszą interakcję między studentami.

Księgozbiór Biblioteki WSH liczy blisko 40 tys. woluminów, na który składają się wydawnictwa zwarte, czasopisma naukowe i zbiory specjalne (np. audiobooki na płytach CD). Część zasobów bibliotecznych stanowią publikacje z zakresu literatury anglojęzycznej, językoznawstwa, historii i kultury krajów anglojęzycznych, tłumaczeń, oraz szeroko rozumianej komunikacji społecznej i wiedzy o mediach. Około 10% księgozbioru stanowią pozycje związane z kształceniem filologicznym. Księgozbiór nie jest optymalnie dostosowany do potrzeb studentów kierunku filologia. Brakuje wielu kluczowych pozycji np. w zakresie translatoryki nie ma ani jednej pozycji autorstwa Lawrence'a Venutiego, a w zakresie

literatury angielskiej są np. tylko dwie pozycje Josepha Conrada („Heart of Darkness” – wersja angielska oraz „Tajny agent” – wersja polska), tylko trzy utwory Charlesa Dickensa („Opowieść Wigilijna” – wersja polska, „Hard Times” i „Great Expectations” – wersje angielskie). O ile w ramach ogólnodostępnej bazy tekstów literackich w ramach Project Gutenberg każdy student ma dostęp elektroniczny do wielu pozycji z zakresu literatury angielskiej, to nie są to utwory z literatury współczesnej, która nie jest dostępna w bibliotece (nie ma żadnej pozycji Margaret Atwood, której utwory omawiane są w ramach przedmiotu *współczesna literatura anglojęzyczna* czy innych pisarzy, jak Kingsley Amis. Uczelnia planuje zakup niemal 130 pozycji z zakresu metodyki nauczania języka, językoznawstwa, translatoryki, literaturoznawstwa, historii krajów anglojęzycznych, co wskazuje na znaczne braki w księgozbiorze. Rekomenduje się uzupełnienie zasobów bibliotecznych w zakresie kluczowych pozycji z językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz literatury angielskiej i amerykańskiej.

Zbiory książkowe uzupełnia baza czasopism naukowych. Studenci filologii mają dostęp do czasopism w języku angielskim: „Bloomberg Businessweek”, „Business English Magazine”, „The Economist” i „The Teacher” w wersji tradycyjnej oraz do 25 czasopism w formule Open Access: „English Insights”, „English Teaching-practice and Critique”, „Early Modern Literary Studies”, „Studia Anglica Posnaniensia. An International Review of English Studies”, „TESL-EJ”, „Atlantis. A journal of Spanish association for Anglo-American Studies”, „Brno Studies in English”, „ZAA – Zeitschrift für Anglistik und Amerikanistik: A Quarterly of Language, Literature and Culture”, „Computational Linguistics”, „Language Learning & Technology”, „Modern Language Journal”, „Journal of Literacy Research”, „Poznan Studies in Contemporary Linguistics”, „CALICO Journal”, „CALL-EJ”, „English for Specific Purposes”, „Image (&) Narrative”, „JOSTRANS, the Journal of Specialised Translation”, „Journal of Intercultural Communication”, „L1 Educational Studies in Languages and Literature”, „New Voices in Translation Studies”, „SKY Journal of Linguistics”, „CLCWeb: Comparative Literature and Culture”, „Literator”, „Języki : obce w szkole”. Zasoby te są wystarczające dla potrzeb studentów kierunku.

Ponadto studenci mają do dyspozycji zasoby elektroniczne, w tym w ramach platformy IBUK Libra zdalny dostęp do 1 524 e-booków, wśród których 85 związanych jest z filologiami obcymi, w tym 25 tytułów związanych jest stricte z filologią. Dodatkowo studenci i pracownicy korzystają mogą z wielu baz danych, m.in.: ACADEMICA (pełnotekstowe zasoby cyfrowe Biblioteki Narodowej) oraz bazy Wirtualnej Biblioteki Nauki (głównie są to bazy cytowań, indeksowań i abstraktów, m.in. EBSCO, SCOPUS, Web of Science, ale także bazy pełnotekstowych czasopism, m.in. SpringerLink, Wiley Online Library).

W ramach porozumień zawartych z Biblioteką Śląską i Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Józefa Lompy w Katowicach – Filią w Sosnowcu, studenci WSH mogą korzystać ze zbiorów tych placówek. Biblioteka WSH oferuje również możliwość skorzystania z wypożyczeń międzybibliotecznych i sprowadzenia potrzebnych publikacji z innych bibliotek krajowych.

Biblioteka nie zapewnia w pełni wskazanej w sylabusach zajęć literatury, m.in. (zapis literatury zgodnie z kartami przedmiotów): *praktyczna nauka języka angielskiego – fonetyka* (Hancock, M. 2012. *English Pronunciation in Use. Intermediate*. CUP; Hewings, M. 2007. *English Pronunciation in Use. Advanced*. CUP; Gimson, A C. and A. Cruttenden. 2014. *An Introduction to the Pronunciation of English*. London: Edward Arnold), *praktyczna nauka języka angielskiego – pisanie* (*Advanced Written English*. R. Macpherson. PWN, 2007), *praktyczna nauka języka angielskiego academic writing* (Glasman-Deal

Hilary, *Science Research Writing for Non-Native Speakers of English*, Imperial College Press 2010), *praktyczna nauka języka obcego – język hiszpański* - ani jednej pozycji z literatury podstawowej (Castro Viúdez, F., Díaz Ballesteros, P., Rodero Díez, I., Sardinero Francos, C. 2014. *Nuevo Español en marcha Básico*. Libro del Alumno. Madrid: SGEL; Castro Viúdez, F., Díaz Ballesteros, P., Rodero Díez, I., Sardinero Francos, C. 2015. *Nuevo Español en marcha Básico*. Cuaderno de Ejercicios. Madrid: SGEL; Aragonés, L., Palencia, 2003. *Gramática de Uso de Español para Extranjeros. Teoría y práctica*. Madrid: Ediciones SM; Kalbara, M. 2016. *Repetitorium. Język hiszpański*. Kraków: Draco), *historia języka angielskiego* (Aitchison, Jean 2000. *The seeds of Speech. Language origin and evolution*. Cambridge: Cambridge University Press; Albert C. Baugh and Thomas Cable 2012. *A History of the English Language*. London: Routledge.; Jeremy, J. Smith 2007. *Sound Change and the History of English*. Oxford: Oxford University Press); *gramatyka opisowa* (Szpyra-Kozłowska, J. 2002. *Wprowadzenie do współczesnej fonologii*. Lublin: Wydawnictwo UMCS); *historia krajów anglojęzycznych* (Boyer, P.S. (ed.) 2001. *The Oxford Companion to United States History*. Oxford University Press; Zinn, H. 2015. *A People's History of the United States*. Harper Perennial Modern Classics); *wstęp do literaturoznawstwa* (Bressler, Ch.E. 2011. *Literary Criticism: An Introduction to Theory and Practice*. 5th ed. Pearson; Eagleton, T. 2008. *Literary Theory. An Introduction*. University of Minnesota Press); *historia literatury amerykańskiej* (Mazur, Z. (ed). 2013. *The College Anthology of American Literature*. Universitas). Rekomenduje się skorelowanie wykazu literatury zalecanej w sylabusach z zasobami bibliotecznymi Uczelni lub uzupełnienie zasobów bibliotecznymi.

Zasoby biblioteczne są dostępne tradycyjnie oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej. Zasoby dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością, dzięki czemu osoby te mogą z nich korzystać, choć brakuje powiększalnika, który umożliwiłby optymalne korzystanie osobom niedowidzącym.

W przypadku zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość materiały dydaktyczne w formie elektronicznej zamieszczane są dla studentów na platformie Moodle. Materiały te przygotowują nauczyciele akademicki prowadzący poszczególne zajęcia. W związku z wprowadzoną sytuacją epidemiczną pracownicy biblioteki przygotowują na prośbę studentów zestawienia tematyczne materiałów dostępnych są w źródłach online, a także skany stron zasobów dostępnych w formie tradycyjnej.

Przyjęte w Uczelni procedury obejmują audyty wewnętrzne i przeglądy prowadzone przez kierownictwo, badania diagnozujące, czy systemy i aplikacje dydaktyczne wykorzystywane na uczelni są efektywne. Monitorowana jest sprawność urządzeń poprzez odbywające się raz w miesiącu przeglądy techniczne. Dokonywany jest przegląd zasobów bibliotecznymi i porównanie dostępnych zasobów z wymaganiami literaturowymi określonymi w sylabusach przedmiotów oraz zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracowników naukowo-dydaktycznych.

Nauczyciele akademicki oraz studenci nie mają zapewnionego sformalizowanego udziału w ocenie infrastruktury dydaktycznej. Prowadzone badania ankietowe nie obejmują pytań dotyczących infrastruktury dydaktycznej, bibliotecznej i informatycznej.

Rekomenduje się w związku z tym poddanie kompleksowej ocenie studentów i pracowników infrastruktury dydaktycznej i zasobów bibliotecznymi oraz wykorzystanie wyników w ich doskonaleniu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Dostępne nowoczesne oprogramowanie dla tłumaczy, jak również nowoczesne wyposażenie techniczne pomieszczeń, w tym tablice i monitory interaktywne, nie są jednak w praktyce wykorzystywane podczas zajęć, ani do pracy własnej studentów. Ponadto, infrastruktura nie jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający pełny udział w kształceniu, ponieważ dla osób z dysfunkcją ruchu dostępny jest wyłącznie obszar parteru budynku Uczelni. Ponadto brak oznakowania pomieszczeń w języku Braille'a, co ułatwiłoby poruszanie się po budynku osobom niewidzącym. Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących, choć w zasobach bibliotecznych brak jest wielu pozycji literaturowych wskazywanych w sylabusach poszczególnych przedmiotów. W przeglądach tych nie biorą natomiast udziału studenci.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważył: 1) brak pełnego przystosowania budynku dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co uniemożliwia im korzystanie z dostępnej, nowoczesnej infrastruktury.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się bezzwłoczne dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnościami, w zakresie, który nie jest związany z ingerencją architektoniczną w konstrukcję budynku: wyznaczenie miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością; przygotowanie miejsca do obsługi osób z niepełnosprawnością ruchu w dziekanacie, poprzez obniżenie ludy; zapewnienie powiększalnika w bibliotece oraz stanowiska komputerowego w sali komputerowej w pełni przystosowanego dla osób niedowidzących.
2. Zaleca się sporządzenie harmonogramu działań związanych z architektonicznym przystosowaniem budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich zakresu.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek posiada grono interesariuszy współpracujących z Uczelnią. Dobór współpracujących instytucji nie jest w pełni zgodny z koncepcją kształcenia, w tym z oferowanymi specjalizacjami zawodowymi i wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej właściwymi dla kierunku. Interesariusze, do współpracy z którymi Uczelnia przykłada szczególną wagę to m.in. podmioty zajmujące się tłumaczeniami: P. H. U. P. "GER-POL" S. J., Usługi językowe Małgorzata Kremser, Fine English Dawid Deptalski, Lingua Partner, Biuro Handlowo-Usługowe "Befar", szkoły i zespoły szkół, co uznać należy za prawidłowe, gdyż główny zakres działalności tych podmiotów jest adekwatny dla ocenianego kierunku - trzon działalności tych instytucji to usługi tłumaczeniowe lub usługi związane z nauczaniem języków obcych – adekwatne do sylwetki absolwenta kierunku. Wśród interesariuszy znajdują się także: instytucja samorządu terytorialnego - Urząd Miasta Sosnowca, organizacja pożytku publicznego - Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego w Sosnowcu, Agencja Kreatywna Przemysław Ruta Communication w Sosnowcu, Quality Institute sp. z o.o. sp. k., Usługi Komputerowe Marek Net, których działalność nie jest wprawdzie bezpośrednio powiązana ze świadczeniem usług tłumaczeniowych czy edukacyjnych, jednak fakt, iż należą one do bezpośredniego lokalnego otoczenia Uczelni jest istotny dla kierunku. W grupie interesariuszy dla kierunku filologia, zaprezentowanej przez Uczelnię, znajdują się wprawdzie organizacje, w których absolwent kierunku posiadający wiedzę, umiejętności oraz kompetencje określone w programie studiów ma szansę zostać zatrudniony czy odbyć praktykę zawodową osiągając wszystkie założone dla praktyki efekty uczenia się, jednak ich liczba, w kontekście praktyk, nie jest wystarczająca biorąc pod uwagę liczbę studentów kierunku, a ich profile działalności wystarczająco zdywersyfikowane, analizując sylwetkę absolwenta tego kierunku. Pośród pracodawców nie znalazły się żadne instytucje i organizacje międzynarodowe czy podmioty branży turystycznej, takie jak np. biura podróży (szczególnie w kontekście oferowanej specjalności - *język angielski w turystyce i hotelarstwie*), w których absolwent kierunku, zgodnie z koncepcją kształcenia, znajduje zatrudnienie.

W Uczelni została powołana Rada konsultacyjna ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym działająca przy Instytucie Filologii (obecnie Instytucie Językoznawstwa). Rada konsultacyjna składa się z 13 podmiotów gospodarczych, w tym: agencji kreatywnej, fundacji działającej w sferze oświaty i edukacji, firmy produkującej i sprzedającej sól drogową, spółki konsultingowej, podmiotu administracji lokalnej, 3 firm działających w obszarze tłumaczeń, firmy oferującej usługi komputerowe, lokalnej gazety, agencji szkoleniowej oraz szkoły publicznej. Dobór uczestników Rady konsultacyjnej nie jest w pełni adekwatny do koncepcji kształcenia na kierunku - brakuje podmiotów działających w branży turystycznej i hotelarskiej oraz firm międzynarodowych, wykorzystujących kompetencje związane z tłumaczeniami i komunikacją międzynarodową w codziennej działalności operacyjnej.

Rekomenduje się, zdywersyfikowanie grupy interesariuszy współpracujących z Uczelnią w taki sposób, aby dobór ten w pełni odzwierciedlał sylwetkę absolwenta określoną w koncepcji kształcenia.

Interesariusze współpracują z Uczelnią głównie w zakresie praktyk zawodowych. Inne formy współpracy mają charakter raczej incydentalny, przypadkowy. Podczas spotkania z gronem interesariuszy nie potwierdzono ich adekwatnego udziału w opracowywaniu koncepcji kształcenia oraz realizacji i doskonaleniu programu studiów. Pracodawcy obecni na spotkaniu nigdy nie byli proszeni o opiniowanie efektów uczenia się określonych dla ocenianego kierunku, nie brali czynnego udziału w

tworzeniu programu studiów oraz w określaniu efektów uczenia się. Podczas spotkania potwierdzone zostały ich próby wpływu na niektóre elementy realizacji programu - nieliczni z pracodawców formułowali uwagi dotyczące pojedynczych przedmiotów. Wpływ interesariuszy na realizację programu można określić jako wybiórczy - nie ma on charakteru ciągłego procesu oceny i doskonalenia. Rozmiar i zasięg tego wpływu są mało zaakcentowane w tym procesie, niewystarczająco przekładają się na realne i systematyczne udoskonalanie programu studiów, które byłyby adekwatne do celów kształcenia i osiągania przez studentów efektów uczenia się określonych dla kierunku, co nie jest właściwe dla kierunku o profilu praktycznym. Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi dotyczy przede wszystkim organizacji praktyk zawodowych, natomiast inne formy współpracy mają charakter marginalny. Rekomenduje się zintensyfikowanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i prowadzenie jej w sposób systematyczny w celu doskonalenia programu studiów, a także uświadomienie pracodawców o ich istotnej roli w budowaniu koncepcji kształcenia ocenianego kierunku.

Przyjęty system oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jak i z pracodawcami nie działa w sposób prawidłowy i nie spełnia swoich założeń w zakresie działań dot. jakości kształcenia. Wskazują na to nieprawidłowości zdiagnozowane w zakresie doboru miejsc praktyk w kryterium 2, niewystarczający zakres i nieodróżniane formy współpracy z interesariuszami, a także mała intensywność tej współpracy oraz nieodzwierciedlający w pełni sylwetki absolwenta dobór organizacji współpracujących z kierunkiem. System zapewniania jakości kształcenia w tym zakresie nie jest wystarczająco skuteczny. Rekomenduje się wypracowanie takich sposobów oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, by zapewniały na kierunku partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego odpowiadających zakładanej sylwetce absolwenta.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia prowadzi, w powiązaniu m.in. z kierunkiem studiów *filologia*, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, ale dotyczy ona wyłącznie inicjatyw mających na celu wspieranie kształcenia na kierunku, w których mogą uczestniczyć chętni studenci, a także organizacji praktyk, przy czym w tym drugim zakresie współpraca ma charakter przypadkowy. Dobór partnerów nie w pełni odpowiada koncepcji kształcenia na kierunku *filologia* czy też rolaom zawodowym w tej koncepcji wskazywanym. Zwłaszcza wyraźny jest brak przedstawicieli branży turystycznej oraz firm międzynarodowych. Współpracujące z Uczelnią organizacje nie mają przy tym wpływu ani na koncepcję kształcenia, ani na doskonalenie programu studiów i – poza praktykami zawodowymi – jego realizację. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów oraz wpływ tego otoczenia na program i jego realizację nie podlegają systematycznym ocenom z udziałem studentów, a wyniki tych ocen nie są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Na propozycję oceny kryterium spełnione częściowo zaważył brak systematycznej współpracy z przedstawicielami pracodawców, lokalnych i międzynarodowych, w zakresie opracowywania koncepcji

kształcenia na kierunku, a także wdrażania tej koncepcji poprzez udział pracodawców w doskonaleniu programu studiów i jego realizację, a także brak oceny tych relacji z udziałem studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się podjęcie systematycznej współpracy z przedstawicielami pracodawców, lokalnych i międzynarodowych, w zakresie opracowywania koncepcji kształcenia na kierunku, a także wdrażania tej koncepcji poprzez udział pracodawców w doskonaleniu programu studiów i jego realizację.
2. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższego zalecenia.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces umiędzynarodowienia na kierunku filologia realizowany jest głównie poprzez stworzenie możliwości i odpowiednich warunków studiowania studentom z zagranicy. W ramach projektu: filologia, specjalność: międzynarodowy język biznesu na kierunku kształciło się 20 obcokrajowców. Obecnie na kierunku studiuje 8 obcokrajowców: 6 osób na specjalności tłumaczeniowej z elementami biznesu oraz 2 osoby na specjalności język angielski w turystyce i hotelarstwie. Ponadto realizowane są wizyty studyjne oraz oferowane są możliwości wyjazdów na staże dydaktyczne dla nauczycieli akademickich i studentów w ramach programu Erasmus+. Uczelnia podpisała 7 umów z zagranicznymi ośrodkami akademickimi z 5 krajów (Czechy, Litwa, Słowacja, Włochy, Hiszpania) w ramach programu Erasmus+. Oferta ta jest dość skromna. Instytut Pedagogiki, którego pracownicy prowadzą zajęcia na kierunku związane z kształceniem nauczycieli, współpracuje z 20 ośrodkami akademickimi z zagranicy (najwięcej z Ukrainy). Współpraca ta dotyczy głównie obszarów związanych z dyscypliną pedagogika. Niemniej jednak w ramach umowy z jedną z tych uczelni (Melitopolski Państwowy Pedagogiczny Uniwersytet im. Bogdana Chmielnickiego w Melitopolu na Ukrainie) w 2019 roku w Instytucie Filologii Angielskiej przebywała 20-osobowa grupa studentów i pracowników naukowych w celu zapoznania się z metodami nauczania języka angielskiego.

W wyniku inicjatyw międzynarodowych w Uczelni zatrudnieni zostali w ramach umów długo- i krótkoterminowych wykładowcy z zagranicy: z Ukrainy i Białorusi, którzy prowadzili zajęcia dla studentów kierunku filologia.

Ponadto, Uczelnia umożliwia nauczycielom akademickim z zagranicy podniesienie kompetencji poprzez uczestnictwo w szkoleniach e-learningowych prowadzonych w języku angielskim: „International Internships for Academic Researchers and Teachers” i „Modern teaching methods in humanities and technical sciences”.

Innym przejawem umiędzynarodowienia jest współpraca ze stowarzyszeniami, instytucjami i fundacjami polonijnymi, w ramach której zawarto umowy z 24 podmiotami, głównie z Ukrainy i Białorusi. W Uczelni stworzono ofertę edukacyjną sprofilowaną dla Polonii, obejmującą studia, kursy, szkolenia prowadzone on line, nie są one jednak bezpośrednio związane z ocenianym kierunkiem.

Uczelnia stwarza możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na kierunku ograniczające się głównie do współpracy z ośrodkami i instytucjami z Ukrainy i Białorusi oraz uczestnictwa w programach Erasmus + w 5 ośrodkach akademickich. Rekomenduje się podejmowanie prób nawiązania współpracy z uczelniami brytyjskimi czy amerykańskimi oraz zintensyfikowanie współpracy z kierunkami stricte filologicznymi na uczelniach europejskich w ramach wymian w programie Erasmus+.

W Uczelni funkcjonuje Biuro Współpracy z Zagranicą, do którego zadań należy koordynacja działań związanych z uczestnictwem w europejskich programach edukacyjnych, gromadzenie informacji na temat międzynarodowych programów wymiany oraz prowadzenie sprawozdawczości dotyczącej współpracy z zagranicą, a także współpraca ze studentami i organizacjami studenckimi. W ramach swej działalności Biuro dokonuje ocen umiędzynarodowienia kształcenia oraz realizuje cele związane z intensyfikacją umiędzynarodowienia kształcenia, w tym zwiększenie mobilności studentów, kadry dydaktycznej, a także kadry administracyjnej w ramach programu Erasmus+. Studenci jednak nie są włączani w proces oceny umiędzynarodowienia. Mimo działalności promocyjnej Biura Współpracy z Zagranicą, interesariusze wewnętrzni (zarówno nauczyciele akademicy, jak i studenci) nie są dobrze poinformowani na temat możliwości udziału w programie Erasmus+ i innych programach wymiany międzynarodowej. Jak potwierdzili na spotkaniu, studenci albo nie mają świadomości istnienia takich programów, albo informacje czerpią samodzielnie ze strony internetowej Uczelni. Po zapoznaniu się z takimi materiałami, nie decydują się na uczestnictwo w programie Erasmus+, gdyż uczelnie partnerskie nie są dla nich atrakcyjne, co świadczy o ograniczonej bezpośredniej przekładalności prowadzonych ocen umiędzynarodowienia na intensyfikację tego procesu, jeśli chodzi o wyjazdy studentów i kadry do ośrodków zagranicznych. Rekomenduje się wprowadzenie mechanizmów pozwalających na właściwe zdiagnozowanie i zintensyfikowanie procesu umiędzynarodowienia kształcenia związanego z kierunkiem filologia i włączenie studentów w ocenę stopnia umiędzynarodowienia kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry. Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

System wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, zawodowym, naukowym oraz w wejściu na rynek pracy jest stosunkowo dobrze zorganizowany. Uczelnia wspiera studentów na wielu płaszczyznach, jednak z perspektywy studenckiej, jednym z najistotniejszych elementów takiego wsparcia jest współpraca i bieżący kontakt z wykładowcami, znacząco utrudnione poza godzinami zajęć w związku z brakiem stałych dyżurów prowadzonych przez pracowników akademickich. Studenci mają możliwość konsultacji z wykładowcami tylko po uprzednim umówieniu się na dyżur. Studenci mogą kontaktować się z prowadzącymi zajęcia mailowo lub w pojedynczych przypadkach również telefonicznie, jednak nie zapewnia to stałego i systematycznego wsparcia studentów. Poza potrzebą rozbudowy lub wyjaśnienia pewnych treści, studenci kierunku powinni mieć również możliwość zaliczenia zaległego materiału. Brak stałych dyżurów znacząco utrudnia odpowiednią organizację nauki. Mimo zauważonych powyżej problemów należy podkreślić, że kadra akademicka stara się nawiązać dobry kontakt ze studentami, co ma wspierać studentów w procesie uczenia się. Jednak na niektórych płaszczyznach widoczne są niedopatrzenia w promowaniu aktywności oraz zaangażowania wśród studentów. Części wykładowców nieznane są do końca imiona (i nazwiska) studentów, z którymi regularnie odbywają zajęcia, co pokazały próby odpytywania obecnych na hospitacjach ekspertów zespołu oceniającego PKA. Studenci na zajęciach zdalnych nie są również w żaden sposób zachęcani do uruchomienia kamer internetowych. Dochodzi również do przypadków kontaktu studentów z wykładowcami wyłącznie poprzez czat. Rekomenduje się promowanie zaangażowania wśród studentów poprzez rozwiązania nieformalne, służące spersonalizowaniu procesu kształcenia.

Kierunek filologia, podobnie jak każdy inny na uczelni, posiada wskazanego przez władze uczelni opiekuna kierunku, który odpowiada za sprawny przepływ informacji między studentami a kadra akademicką oraz wspierającą proces uczenia się. Opiekun kierunku jest również głównym źródłem informacji dla studentów, szczególnie I roku. Wsparcie ze strony opiekuna jest podstawowym mechanizmem kontaktu z władzami uczelni.

Za wsparcie studentów w zakresie rozwoju umiejętności miękkich oraz przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na rynku pracy odpowiada Centrum Karier. Centrum daje studentom możliwość konsultacji dokumentów aplikacyjnych oraz zakładania własnej działalności gospodarczej. Ponadto studenci mogą uzyskać dostęp do ogłoszeń skierowanych do nich przez lokalnych pracodawców. W ofercie znajdują się również szkolenia z zakresu autoprezentacji, prawa pracy oraz negocjacji. Centrum Karier realizuje również programy, mające na celu wspieranie studentów we wchodzeniu na rynek pracy i zwiększeniu aktywizacji zawodowej studentów. Dodatkowe kursy i szkolenia realizowane przez uczelnię są oferowane studentom na preferencyjnych warunkach. Warto

jednak zaznaczyć, że strona Centrum Karier nie jest na bieżąco aktualizowana i publikowane są tylko niektóre z działań oferowanych przez Centrum.

Uczelnia posiada pozornie zorganizowany system wsparcia studentów wybitnych. Studenci wyróżniający się swoimi wynikami w nauce, po uzyskaniu zgody dziekana indywidualizują i rozszerzają program studiów. Istotnym elementem indywidualnego programu studiów jest bezpośrednio zaangażowanie studenta w pracę badawczą. W przypadku zgody dziekana, studentowi wyznaczany jest również opiekun naukowy, który nadaje kierunek dalszemu przebiegowi studiów. Taki model indywidualizacji wspiera studenta w rozwoju pod opieką wykładowcy. Studenci mogą również w ten sposób skrócić okres trwania studiów, studia nie mogą być jednak wydłużone. Promowany przez uczelnię indywidualny plan studiów i program nauczania jest jednak w znaczący sposób nadużywany prowadząc do znacznego wypaczenia systemowego wsparcia dla studentów wybitnych. Najistotniejszym elementem tej indywidualizacji staje się bowiem skrócenie czasu studiów, co zaznaczone jest przez uczelnię już na etapie rekrutacji na studia. Kryteria przyznawania indywidualnego planu studiów i programu nauczania również uległy zasadniczemu rozmyciu, ponieważ najistotniejszym kryterium przestały być wybitne wyniki w nauce i chęć dalszego rozwoju naukowego. Program ten przyznawany jest wysokiej liczbie studentów oraz na podstawie bliżej nieznanych kryteriów.

Uczelnia umożliwia studentom podjęcie aktywności artystycznych, sportowych, organizacyjnych oraz charytatywnych. Organizowane są wydarzenia artystyczne i integracyjne. Studenci mają również możliwość rozwijania kompetencji społecznych poprzez udział w projektach charytatywnych. Możliwe jest również zaangażowanie się w działalność Akademickiego Związku Sportowego.

Wsparcie w procesie uczenia się dostosowane jest do potrzeb różnych grup studentów. Studenci wychowujący dziecko mogą wnioskować o indywidualną organizację studiów. Taka możliwość przysługuje zarówno studentom studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Indywidualna organizacja studiów przysługuje także studentom z niepełnosprawnościami, studiującym dwa lub więcej kierunki oraz w innych losowych przypadkach. Uczelnia przyznaje również stypendium dla studentów z niepełnosprawnościami. Warto również zaznaczyć, że studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać ze zmian sposobu uczestnictwa w zajęciach oraz składania egzaminów. Należy tu wspomnieć o możliwości odsłuchiwania nagranych zajęć lub też zmiany formy egzaminu i zaliczenia. Takiego typu udogodnienia wyrównują szanse studentów z niepełnosprawnościami. Dodatkowym wsparciem dla studentów jest Pełnomocnik ds. Osób z Niepełnosprawnościami, który pełni dyżury telefoniczne i mailowe, służy swoją pomocą przy kwestiach formalnych dotyczących wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Wątpliwości budzi jednak plan zajęć studentów stacjonarnych rozpoczynających studia w roku akademickim 2020/2021. Zajęcia dla studentów stacjonarnych prowadzone są w weekendy podobnie jak zajęcia dla studiów niestacjonarnych. Tak ułożony plan zajęć powinien być wprowadzony tylko w przypadku odpowiednich konsultacji z różnymi grupami interesariuszy, w tym ze studentami rozpoczynającymi zajęcia w bieżącym roku akademickim. Rekomenduje się zatem przeprowadzenie konsultacji z właściwymi grupami interesariuszy.

Na uczelni funkcjonuje formalny oraz nieformalny system składania skarg, zażaleń oraz wyrażania opinii. Studenci mogą wysyłać skargi, zażalenia i opinie dotyczące zajęć, programu studiów, kadry akademickiej oraz uczelni. Dostępny jest odpowiedni formularz do pobrania. Uczelnia ma obowiązek

odpowiedzi na skargę lub opinię w wyznaczonym czasie. Alternatywnie, studenci mogą zgłaszać swoje uwagi do opiekuna kierunku lub władz wydziału.

Uczelnia zapewnia studentom szkolenia z zakresu bezpieczeństwa, zwalczania dyskryminacji oraz przemocy w ramach obowiązkowych zajęć z BHP, etyki zawodowej oraz treningu umiejętności miękkich. Uczelnia posiada usystematyzowane działania informacyjne oraz edukacyjne w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy. Studenci pierwszego roku są informowani o możliwości zgłaszania aktów dyskryminacji lub przemocy do władz uczelni. Uczelnia nie zapewnia studentom stałego wsparcia psychologicznego. Jednorazowo taki rodzaj wsparcia oferował Instytut Psychologii WSH, jednak opierając się na pomocy ze strony pracowników i studentów psychologii. Taki rodzaj wsparcia psychologicznego nie jest jednak wystarczający, co więcej, nie powinien on angażować niedoświadczonych jeszcze studentów kierunku psychologia. Rekomenduje się zorganizowanie odpowiedniego, profesjonalnego systemu psychologicznego wsparcia studentów.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie przygotowania do kształcenia w formie hybrydowej lub zdalnej poprzez szkolenia oraz organizację pierwszych zajęć tego typu na terenie uczelni w celu nauki obsługi programów nauczania zdalnego. Zajęcia zdalne lub częściowo zdalne są odpowiednio zorganizowane, a studenci mogą uzyskać stosowną pomoc w przypadku problemów.

Motywacja studentów do osiągania lepszych wyników jest stymulowana poprzez stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Oprócz wysokich wyników w nauce premiowana jest działalność naukowa, społeczna, sportowa oraz artystyczna. Wskazane zostały również inne rodzaje stypendiów (np. stypendium socjalne), jednak nie są one w żaden sposób związane z wynikami naukowymi.

Kadra wspierająca proces uczenia się jest odpowiednio przygotowana do potrzeb studentów i oferuje swoje wsparcie w odpowiednich godzinach. Studenci mogą uzyskać pomoc ze strony wszystkich jednostek oraz pełnomocników wspierających proces uczenia się. Na stronie internetowej dostępne są odpowiednie dane kontaktowe oraz godziny przyjmowania studentów w przypadku stacjonarnych godzin pracy lub dyżurów. Wysoki poziom pracowników wspierających proces uczenia się jest gwarantowany przez kryteria zatrudniania wskazane przez uczelnię.

W WSH w Sosnowcu funkcjonuje Uczelniany Samorząd Studencki. Przy współpracy z władzami uczelni organizowane są wydarzenia kulturalne, charytatywne, artystyczne i integracyjne, oferujące samorządowi możliwość aktywnego wpływania na lokalne środowisko studenckie uczelni. Uczelnia aktywnie wspiera samorząd studencki poprzez wsparcie finansowe oraz organizacyjne. Liczne projekty samorządu studenckiego są realizowane przy współpracy z instytucjami uczelnianymi. Przedstawiciele samorządu nie są jednak bezpośrednio i w sposób stały zaangażowani w opiniowanie i przeglądanie programu studiów. Samorząd studencki na prośbę uczelni wyraża swoją opinię na temat programów studiów, nie uczestniczy w tym procesie w sposób jednolity i uporządkowany.

Dokumentacja nie wykazała jakiegokolwiek działania w zakresie wsparcia kół naukowych oraz działalności naukowej wśród studentów. Potwierdzeniem tej kwestii jest również brak obecności przedstawicieli ruchu naukowego jednostki oraz uczelni na spotkaniu ze studentami.

Udział studentów w ocenie udzielanego im wsparcia zapewniony jest poprzez studencką ankietę oceny programu studiów i jakości kształcenia. Uczelnia przy współpracy z przedstawicielami studenckimi analizuje wyniki ankiet. Przedstawiciele studentów w organach samorządowych mają możliwość

aktywnie uczestniczyć w monitorowaniu systemu wsparcia studentów poprzez udział w ankietyzacji. Ewaluacja obejmuje również pracowników wspierających proces uczenia się, którzy poddawani są ewaluacji raz na rok. Ankietyzacja nie jest jednak promowana wśród studentów. W związku z internetową formą ankiet wyniki są niemiernodajne. Rekomenduje się wprowadzenie działań promocyjnych mających na celu zachęcenie studentów do wypełniania ankiet.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Wsparcie studentów kierunku filologia na Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu w procesie uczenia się jest względnie wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się. Wsparcie studenckie sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu oraz zapewnia pomoc w procesie wejścia na rynek pracy. Indywidualizacja studentów wybitnych jest jednak bardzo powszechna i zbyt szeroko dostępna dla szerokiego grona studentów. Wykładowcy oferują swoje wsparcie jednak nie posiadają stałych godzin dyżurów, co nakłada na studentów wymóg kontaktowania się każdorazowo w przypadku zaistnienia potrzeby konsultacji. Uczelnia wypracowała rozwiązania antymobbingowe, oraz antydyskryminacyjne. Uczelnia nie oferuje jednak stałego i profesjonalnego wsparcia psychologicznego dla studentów. Motywowanie studentów do osiągania dobrych wyników jest promowane jedynie przez stypendium Rektora. Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega przeglądowi. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących

1. systemu stałych dyżurów lub konsultacji ze strony pracowników dydaktycznych,
2. systemu wsparcia studentów wybitnych,
3. wsparcia dla kół naukowych i ruchu naukowego na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Wprowadzenie obowiązkowych dyżurów pracowników dydaktycznych przeznaczonych na konsultacje ze studentami w stałych godzinach.
2. Uporządkowanie systemowego wsparcia studentów wybitnych masowego przyznawanego w celu skrócenia czasu trwania studiów I stopnia.
3. Organizacja systemowego wsparcia dla ruchu naukowego na kierunku filologia.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do aktualnych informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, przy czym rozlokowanie treści na stronach internetowych i sposób nawigowania nie są w pełni jasne i nie umożliwiają intuicyjnego wyszukiwania odpowiednich informacji. Trudno, na przykład, znaleźć informacje na temat programów studiów na kierunku filologia, gdyż w miejscu, gdzie można by się takich treści spodziewać, czyli w zakładce dotyczącej kierunku, informacji tych nie znajdujemy. Programy studiów dostępne są jedynie w BIP, przy czym wejście na stronę Biuletynu jest możliwe tylko przez stronę główną Uczelni, co sprawia, że dotarcie do programu studiów dla kierunku filologia (nota bene błędnie nazwanego programem dla kierunku filologia angielska) jest utrudnione, na przykład poprzez konieczność „przejścia” przez zakładki dotyczące innych kierunków studiów w celu odnalezienia filologii. Rekomenduje się umieszczenie informacji dotyczącej programów studiów na kierunku filologia w sposób bezpośrednio wiążący te kluczowe treści z pozostałymi informacjami o kierunku. Możliwe jest korzystanie ze stron internetowych z urządzeń mobilnych z wykorzystaniem różnych systemów operacyjnych. Strony internetowe WS Humanistas w Sosnowcu są dostosowane są do potrzeb osób niedowidzących.

Informacje dla kandydatów zamieszczone są w BIP oraz zakładce „wybierz studia” na stronie głównej Uczelni. Zawierają one zasady, warunki i terminarz rekrutacji oraz wzory dokumentów do pobrania. W tej samej zakładce zamieszczono informacje dotyczące możliwości lub jej braku przyjęcia na studia w ramach procedury uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem studiów. W przypadku kierunku filologia zasady te mają zastosowanie dla studiów pierwszego stopnia. W tej samej zakładce znajdują się również informacje na temat sylwetki absolwenta studiów I i II stopnia oraz nadawanych kwalifikacjach.

Na stronie głównej Uczelni znajduje się zakładka „strefa studenta”, pod którą znajdują się m.in. organizacja roku akademickiego, informacje o sprawach bytowych, systemie stypendialnym, programie Erasmus+ i biurze karier oraz samorządzie studenckim. Tam też zamieszczono kompleksowe treści powiązane z organizacją i zaliczaniem praktyk oraz zasadami dyplomowania specyficznymi dla kierunku, łącznie z przykładowymi zestawami pytań na egzamin dyplomowy.

Na podstronie dedykowane kierunkowi filologia, który po raz kolejny błędnie określono jako filologia angielska, oznaczonej charakterystyczną ikonką, dowiadujemy się ponadto o atutach kierunku, poznajemy listę wybranych przedmiotów oraz ofertę specjalności - tłumaczenia z elementami języka biznesu na studiach I i II stopnia. Jest to spójne z danymi w umieszczonych w BIP, gdzie niekompletne programy studiów na rok 2020/2021 nie zawierają informacji odnośnie do specjalności nauczycielskiej oraz język angielski w hotelarstwie i turystyce (na studiach I). Nigdzie również nie zapewniono publicznego dostępu do sylabusów na studiach I i II stopnia, chociaż umożliwiono dostęp do informacji stanowiących ich część, np. w formie katalogu metod weryfikacji efektów uczenia się. **Rekomenduje się udostępnienie pełnych kart zajęć prowadzonych na kierunku.**

Strona internetowa Uczelni nie zawiera wykazu nauczycieli akademickich kierunku, charakterystyki ich dorobku, adresów e-mailowych (poza przypadkami, gdy nauczyciel pełni również inną funkcję, np. Dyrektora Instytutu czy koordynatora praktyk zawodowych lub nauczycielskich), ani godzin konsultacji. Rekomenduje się uzupełnienie wykazu nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku, wraz z krótkimi charakterystykami kadry, adresami e-mailowymi i godzinami dyżurów.

Uczelnia nie publikuje na stronach internetowych wyników ankiet ewaluacyjnych ani wyników badań losów absolwentów.

Zakres dostępnych informacji (możliwych do odzyskania) związanych z procesem kształcenia zamieszczonych na stronach internetowych WS Humanitas w Sosnowcu ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	TAK
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	TAK
3.	Zasady rekrutacji	TAK
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	TAK
7.	Aktualne programy studiów	Częściowo
8.	Sylabusy	Częściowo
9.	Kompletność sylabusów	NIE
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	TAK
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	NIE

14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	NIE
15.	Harmonogram zajęć	NIE
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	NIE
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	NIE

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia obejmują monitorowanie dostępu do informacji o programie studiów i procesie kształcenia oraz jego wynikach. Nauczyciele akademicki mają zapewniony udział w ocenie dostępu do informacji poprzez uczestnictwo w pracach Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Udział studentów zapewniony jest poprzez system ankietyzacji, który obejmuje ocenę stopnia dostępności do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców – choć nie zawsze kompleksowej – informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach i warunkach przyjęcia na studia. Uchybienia, w zakresie których zostały sformułowane rekomendacje, dotyczą kompleksowości informacji o programach studiów, sylabusach czy nauczycielach akademickich.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W WS Humanitas w Sosnowcu na poziomie centralnym działa Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, do którego zadań należy m.in. monitorowanie jakości kształcenia na kierunkach studiów oraz przedstawianie rekomendacji dotyczących kierunku i programów studiów. Ponadto w każdym instytucie powoływany jest Instytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, do którego zadań należy:

- dokonywanie kompleksowej analizy planów i programów kierunków studiów;
- zatwierdzanie tematów prac dyplomowych realizowanych w ramach danego instytutu i dokonywanie okresowych analiz ich jakości;
- opracowywanie pytań na egzamin dyplomowy dla studentów kierunków prowadzonych w danym Instytucie;
- analizowanie dokumentacji z przeprowadzonych w hospitacji zajęć dydaktycznych oraz formułowanie wniosków i zaleceń z tym związanych;
- dokonywanie oceny jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych;
- dokonywanie oceny jakości obsługi administracyjnej studentów kierunków prowadzonych w danym Instytucie;
- sprawowanie nadzoru nad realizacją procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia;
- udzielanie nauczycielom akademickim pomocy i wsparcia w zakresie realizacji procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia.

W sposób przejrzysty zostały określone kompetencje i zakres odpowiedzialności osób funkcyjnych i zespołów.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. W przypadku zmian programowych rolę inicjującą odgrywa Instytutowy Zespół ds. Zapewniania Kształcenia. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów przyjmowane uchwałą senatu.

Oceny programów studiów dokonuje z Instytutowy Zespół ds. Zapewniania Kształcenia, do którego zadań należy ocena:

- w jakim stopniu realizowane programy kształcenia są spójne, innowacyjne i odpowiadające potrzebom otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni;

- w jakim zakresie opis zakładanych w programach efektów uczenia się daje spójny obraz sylwetki absolwenta, a efekty uczenia się są adekwatne do profilu nauczania;
- w jakim stopniu sposób realizacji modułów kształcenia przyczynia się do osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się;
- czy moduły wykraczają poza standardową ofertę dydaktyczną na podobnych kierunkach i profilu kształcenia;
- czy moduły realizowane są z wykorzystaniem odpowiednich dla danego efektu uczenia się metod dydaktycznych;
- czy metody weryfikacji efektów uczenia się są dostosowane do specyfiki kierunku studiów o określonym profilu kształcenia, programu i modułu kształcenia;
- czy metody weryfikacji są adekwatne do rodzaju efektu uczenia się na kierunku o określonym profilu kształcenia;
- czy metody weryfikacji efektów są zróżnicowane i zapewniają studentom wartościową informację zwrotną.

Zgodnie z procedurami, powinna być również monitorowana zgodność programu z dorobkiem danej dyscypliny i bieżącymi trendami w polskiej i światowej nauce, poprawność stosowanych form zajęć, dostosowanie treści kształcenia do oczekiwań pracodawców w celu podnoszenia konkurencyjności absolwentów na rynku pracy, oraz zgodność ze standardami kształcenia określonymi w przepisach powszechnie obowiązującego prawa. Przyjęta procedura nie przewiduje monitorowania wymagań stawianych studentom oraz monitorowania przebiegu praktyk zawodowych. Rekomenduje się uzupełnienie zakresu oceny programów studiów o wskazane powyżej elementy, co uzasadnia krytyczna ocena zasad i kryteriów rekrutacji oraz kontroli praktyk zawodowych zawarta w analizie stanu faktycznego dotyczącej spełnienia kryteriów 2 i 3.

WS Humanitas w Sosnowcu prowadzi badania losów absolwentów. Ich wyniki przekazywane są do właściwych instytutów, w których powinny być sporządzane sprawozdania zawierające wnioski w odniesieniu do doskonalenia programów studiów. Przedstawione ZO PKA sprawozdanie nie zawierało tego elementu systemu doskonalenia jakości kształcenia. Rekomenduje się uwzględnienie w procesie doskonalenia jakości kształcenia na kierunku filologia wniosków z analiz losów absolwentów tego kierunku.

Ocena programu studiów jest oparta o: wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, weryfikację pisemnych prac etapowych i końcowych, w tym z wykorzystaniem zewnętrznych ocen eksperckich, dostarczanych przez interesariuszy przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, weryfikację jakości oceny prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego, w tym z wykorzystaniem zewnętrznych ocen eksperckich, informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się oraz opinie nauczycieli akademickich. Przykładowy (kompleksowy) raport dotyczący wyników analiz programu studiów na kierunku filologia, który na prośbę ZO PKA przedstawiła Uczelnia (za lata 2018/2019 i 2019/2020) zawierał, poza wynikami hospitacji zajęć dydaktycznych, jedynie wyniki analiz ankiet studenckich, przy czym w opracowaniu nie zawarto żadnych wniosków, mogących służyć doskonaleniu programu studiów. Ograniczono się jedynie do podsumowania, że informacje o opiniach wyrażonych przez studentów zostały przekazane do Instytutowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia, które zostały zobligowane do przedstawienia

pomysłów na zmianę lub udoskonalenie wskazanych przez studentów obszarów. Przedłożone sprawozdania nie są zatem wprost powiązane z kierunkiem filologia a tym bardziej z prowadzonymi w jego ramach specjalizacjami. Rekomenduje się więc przeprowadzanie oceny programu studiów w odniesieniu specyficznie do kierunku filologia z uwzględnieniem odrębności poszczególnych specjalizacji. W innym miejscu dokumentacji dotyczącej doskonaleniu programu studiów, tym razem specyficznie na kierunku filologia, wskazano natomiast, że w latach 2014-2020 dokonano 35 modyfikacji na różnych poziomach programu studiów, np. w zakresie metod kształcenia czy punktacji ECTS. Nigdzie jednak nie wskazano na korelację między wprowadzanymi zmianami, a ich źródłem czy też przyczyną. Zdiagnozowane w kryteriach 1-3 nieprawidłowości skutkujące sformułowaniem zaleceń wyraźnie wskazują na to, że zmiany programowe mają charakter punktowy bez oceny konsekwencji dla całego programu studiów, co nie zawsze przyczynia się do doskonalenia programu studiów i jego realizacji.

Udział nauczycieli akademickich prowadzących kształcenia na kierunku w ocenie programu studiów zapewniony jest poprzez ich (potencjalny) udział w pracach Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Przyjęte rozwiązanie nie gwarantuje jednak – o czym była mowa w ocenie spełniania kryterium 4 – rzeczywistego wpływu nauczycieli na program studiów.

Udział studentów zapewniony jest poprzez system studenckich ankiet oceny programu studiów i jakości kształcenia, co zostało potwierdzone na spotkaniu z przedstawicielami studentów kierunku.

Udział absolwentów możliwy jest dzięki ankiecie badającej losy absolwentów.

Przedstawiciele pracodawców mają zapewniony udział w ocenie programów studiów poprzez Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym działającą przy Instytucie Językoznawstwa. Przyjęty system współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym nie zapewnia jednak – o czym była mowa w ocenie spełniania kryterium 6 – rzeczywistego wpływu jego przedstawicieli na program studiów.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym ocenom Polskiej Komisji Akredytacyjnej, jednak ich wyniki nie są w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku. Dobrze ilustruje to katalog rekomendacji w zakresie kryteriów 1 i 2, zawarty w raporcie powizytacyjnym z 2014. Mimo iż wskazano tylko dwa uchybienia – w zakresie sformułowania jednego efektu uczenia się oraz wymiaru praktyk, Uczelni nie udało się wprowadzić w pełni skutecznych działań naprawczych na co wskazują w szczególności istniejące uchybienia w zakresie formułowania efektów uczenia się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W WS Humanitas w Sosnowcu zostały formalnie przyjęte zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz zasady oceny programów studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem jednej grupy interesariuszy wewnętrznych - studentów. Nie został jednak zapewniony w sposób skuteczny udział w ocenie programów studiów przedstawicieli nauczycieli, prowadzących zajęcia na kierunku oraz otoczenia społeczno-gospodarczego. Na kierunku

filologia nie zostały w pełni wprowadzone przyjęte w Uczelni zasady wynikające z uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, a rekomendowane w wyniku oceny programów studiów zmiany nie zawsze służyły doskonaleniu tych programów jak i procesu kształcenia o czym świadczą zdiagnozowane w ocenie spełniania kryteriów 1-3 nieprawidłowości i wynikające z nich zalecenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, ale ich wyniki nie są w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyło niepełne wdrożenie na kierunku uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się pełne i efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

W uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA nie sformułowano zaleceń.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie dotyczy.

Przewodniczący zespołu oceniającego
dr hab. Ariadna Strugielska

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U.2019, poz. 1450 z późn. zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218).
8. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
9. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.

Załącznik nr 2
do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny

i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku

kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów

i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy

wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

www.pka.edu.pl